

”Educația este ceea ce supraviețuiește după ce tot ce a fost învățat a fost uitat.”

Burrhus Frederic Skinner

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

*Publicație periodică a Casei Corpului Didactic Teleorman
Simpozion Județean
„OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN”*

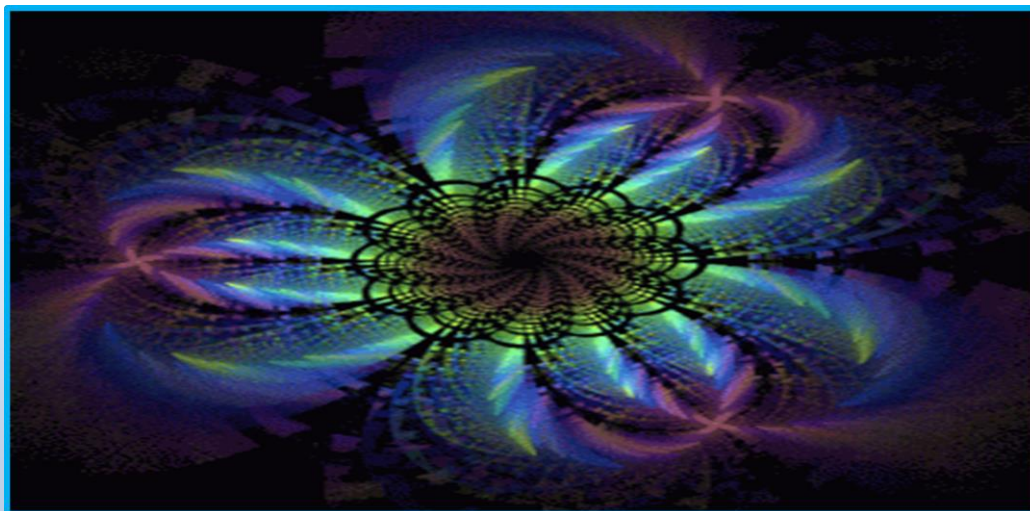
Ediție on-line

ISSN – 2558 – 8893

ISSN – L 2558-8893

Nr.48
Decembrie 2024

2024

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

Strada Carpati nr. 15; Alexandria, cod: 140059

TEL: 0247/315636; FAX: 0347/407064

E-mail: ccd_tr@yahoo.com

Site: <http://ccd.isjtr.ro>

**Creativitate și inovare
didactică!**

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

propune cadrelor didactice și personalului didactic
auxiliar să-și facă cunoscută activitatea în
filele revistei noastre.

”ÎMPREUNĂ PENTRU UN NOU ÎNCEPUT!”

ECHIPA DE REDACȚIE A REVISTEI

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Director

Prof. Florina Eliza ILIESCU

Comitet științific:

Prof. Florina Eliza ILIESCU

Redactor șef:

Prof. Florina Eliza ILIESCU

Colectivul de redacție:

Prof. metodist Nicoleta CRĂIȚĂ

Prof. metodist Ștefan Florin IANCU

Prof. metodist Mihail DINU

Prof. metodist Ileana NĂIȚĂ-CĂRĂMIDĂ

Prof. metodist Oana HOARĂ

Prof. metodist Marga NAIDIN

Inf. Mariana POPA

Bibliotecar Rozalinda MÎRTÎCU

Ec. Adina CONSTANTIN

Secretar Loredana COMAN

Tehnoredactare computerizată

Inf. Mariana POPA

Revista ***CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN*** a fost editată conform
Regulamentului de organizare și funcționare a Casei Corpului Didactic, aprobat prin
Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Nr. 4713 din 23.08.2010.

Responsabilitatea afirmațiilor conținute în materialele publicate revine în totalitate
autorilor.

CUPRINS

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TITLUL LUCRĂRII	PAG.
1.	BADEA ELENA	GIMNAZIALĂ PIETRARI	TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNA: ÎMPODOBIREA BRADULUI	4
2.	CAVAL MARCELA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT „ION CREANGĂ” ALEXANDRIA	TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN DIN ZONA TELEORMANULUI	5
3.	COJOCARIU TANȚA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „VALERIU D. COTEA” VIDRA, VRANCEA GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT VIDRA	TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ	7
4.	CUNĂ ȘTEFANIA ANDREEA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1, MĂLDĂENI, JUD. TELEORMAN	OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ ÎN JUDEȚUL TELEORMAN	9
5.	DRAGNE ALINA FLORINA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DR. MIOARA MINCU”, CONȚEȘTI, DÂMBOVIȚA	DE LA COLIND LA POVESTE – CRĂCIUNUL CA EXEMPLU DE COLABORARE ȘCOLARĂ	11
6.	DUMITRAȘCU TANIA NEDA FLORENTINA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT „ION CREANGĂ” ALEXANDRIA	IARNĂ ÎN TELEORMAN-OBICEIURI ȘI TRADIȚII	13
7.	DUMITRESCU MARIA-RALUCA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL DOBRA, JUD. DÂMBOVIȚA	PROIECT DIDACTIC	16
8.	DUMITRU FLORINA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ “MIHAI VITEAZUL” PUCIOASA, DÂMBOVIȚA	TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN, DIN MUNTENIA, TRANSPUSE ÎN ÎNVĂȚARE PENTRU ELEVII CLASEI PREGĂTITOARE	20
9.	DUNCA ALINA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ ȘIEU	OBICEIURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU	22
10.	DUNCA IOAN ALEXANDRU	ȘCOALA GIMNAZIALĂ ȘIEU	OBICEIURI DE IARNĂ ÎN MARAMUREȘ	26
11.	EFTIMIE CRISTINA RADU ZOICA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ “RADU CEL MARE” GĂEȘTI, JUDEȚUL DÂMBOVIȚA	DATINI DIN STRĂBUNI LĂSATE	27
12.	GAVRILĂ RALUCA	LICEUL TEHNOLOGIC „CONSTANTIN IANCULESCU” GRĂDINIȚA CU PRORAM PRELUNGIT „PITICOT”, CÂRCEA, DOLJ	OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN LA ROMÂNI	30
13.	GOMOTIRCEANU DELIA	GRĂDINIȚA „LICURICI” CLUJ-NAPOCA, CLUJ	OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN	32
14.	GRIGORE GABRIELA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „RADU CEL MARE,, GĂEȘTI, JUD. DÂMBOVIȚA	CRĂCIUNUL LA ROMÂNI. OBICEIURI ȘI TRADIȚII	35
15.	IANCU LIANA IRINA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT „ION CREANGĂ” ALEXANDRIA	TRADIȚIILE ȘI OBICEIURILE DIN PERIOADA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ	37

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TITLUL LUCRĂRII	PAG.
16.	IANCU ȘTEFAN FLORIN	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAI EMINESCU” ALXANDRIA	MAGIA IERNII	38
17.	ILIE MONICA CEZARINA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „VASILE CÂRLOVA” TÂRGOVIȘTE, DÂMBOVIȚA	SĂRBĂTOAREA CRĂCIUNULUI ÎN LITERATURA ROMÂNĂ	40
18.	IONIȚĂ FLORENTINA CLAUDIA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR 2 TITU	OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN	45
19.	IORDAN IONELA MATEI FLORINELA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 10 ALEXANDRIA ȘCOALA GIMNAZIALĂ ”ȘTEFAN CEL MARE” ALEXANDRIA	OBICEIURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE CRĂCIUN	47
20.	IUREA MIHAELA	LICEUL TEHNOLOGIC „VICTOR FRUNZĂ” RÂMNICU SĂRAT, JUD. BUZĂU	OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ	50
21.	LAZĂR GEORGIANA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL NR.6 ROȘIORI DE VEDE	TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN	53
22.	LĂZĂRICĂ LILIANA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ SMĂRDIOASA	OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN	56
23.	MARINESCU MARIA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.1, BUZĂU	CRĂCIUN ÎN MARAMUREȘ OBICEIURI, TRADIȚII, SUPERSTIȚII	58
24.	MATEI MIHAELA BOTEA DOINA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ ”ALEXANDRU COLFESCU” ALEXANDRIA	OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN ÎN JUDEȚUL TELEORMAN	61
25.	MATEȘ IONELA CRISTINA	LICEUL TEHNOLOGIC „MOGA VOIEVOD” HĂLMAGIU, ARAD	FELICITAREA DE CRĂCIUN: TEXT ȘI IMAGINE	64
26.	MIHAI RODICA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT PIETRARI, DÂMBOVIȚA	MAGIA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ	67
27.	MIRICĂ MARIA	COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC „CONSTANTIN CANTACUZINO” TÂRGOVIȘTE	CRĂCIUNUL LA ROMÂNI	68
28.	NECULĂESCU ELENA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL ”PARADISUL COPIILOR” VULCANA DE SUS, DÂMBOVIȚA	PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ	71
29.	NIȚĂ ONUȚA	ȘCOALA GIMNAZIAȚĂ REGINA MARIA VINTILEASCA, VRANCEA	PLUGUL MARE SAU MASCAȚII	73
30.	ONECI ANDRA RODICA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ RADU CEL MARE, GĂESTI, JUD. DÂMBOVIȚA	CRĂCIUNUL ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN	74
31.	OPRESCU ELENA	LICEUL TEHNOLOGIC VOINEȘTI, GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL VOINEȘTI, DÂMBOVIȚA	MĂINI ÎNFRĂȚITE	76
32.	PĂTRĂȘCOIU ADRIANA	CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ TG- JIU, GORJ	CRĂCIUNUL ȘI MAGIA LUI	78

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TITLUL LUCRĂRII	PAG.
33.	PETRESCU ALINA-VASILICA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL „PARADISUL COPIILOR” VULCANA DE SUS, DÂMBOVIȚA	PROIECT DIDACTIC	81
34.	PIRPILICĂ SEBASTIAN-RADU	LICUL TEHOLOGIC „C-TIN IANCULESCU” CÂRCEA, DOLJ	TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN	83
35.	POPA ALINA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 MÂRZĂNEȘTI	DATINI ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN	85
36.	POSTOLACHE OLGUȚA	GRĂDINIȚA NR.94, BUCUREȘTI	BUCURIA TRADIȚIILOR ȘI A OBICEIURILOR DE IARNĂ	87
37.	RĂDUȚ ELENA-MIHAELA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT „PUI DE LEI” PITEȘTI	CRĂCIUNUL – TRADIȚII ȘI OBICEIURI	89
38.	ROȘIORU KARINA-GEORGETA	LICUL TEHOLOGIC „C-TIN IANCULESCU” CÂRCEA, DOLJ	TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNA	91
39.	ROȘU IRINA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL - TEIU, COMUNA TEIU, JUDEȚUL ARGES	OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN DIN TEIU - SATUL MEU NATAL	93
40.	ȘERBĂNESCU-RĂBOJ MARIA-GABRIELA ȘOVĂIALĂ FLORENTINA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „SFINȚII VOIEVOZI”, BRAGADIRU, JUDEȚUL TELEORMAN	TRADIȚII ȘI OBICEIURI LOCALE	96
41.	SOCOL VIOLETA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIR NR. 7 ALEXANDRIA	CRĂCIUNUL, SĂRBĂTOAREA LA ROMÂNI	97
42.	STANCIUGEL LOREDANA OLGUTA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ ”VASILE RACOTTA” STOROBANEASA	OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ	99
43.	STOICESCU OANA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAI VITEAZUL” ALEXANDRIA	SĂRBĂTOAREA CRĂCIUNULUI DE LA COZONACUL ROMÂNESC LA „BUTURUGA” FRANȚUZEASCĂ- O CĂLĂTORIE CULTURALĂ DE IARNĂ	102
44.	SOLOMON IONUȚ- MARIUS	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „GRIGORE GHEORGHE” DÂRZA-CREVEDIA	OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ	103
45.	ȘTEFAN ALINA ELENA BURDUCEA IOANA ROXANA	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.1 BUZĂU	OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN MUNTENIA	105
46.	VOICU ELENA-GABRIELA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 MÂRZĂNEȘTI	TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ ÎN JUDEȚUL TELEORMAN	108
47.	IAGĂR CĂTĂLINA MIHAELA	ȘCOALA GIMNAZIALĂ IZLAZ	NAȘTEREA DOMNULUI IISUS HRISTOS	111
48.	CRĂIȚĂ NICOLETA	COLEGIUL NAȚIONAL „ALEXANDRU IOAN CUZA ” ALEXANDRIA	BUCURIA SĂRBĂTORILOR DE CRĂCIUN	112

Tradiții și obiceiuri de iarnă: Împodobirea bradului

*Badea Elena
Școala Gimnazială Pietrari*

De Crăciun, fiecare creștin pregătește bradul cu o nespusă bucurie, în care excelează copiii, deoarece văd acest conifer încărcat cu daruri și împodobit cu lumini colorate. În atmosfera praznicului Nașterii Domnului, prezența bradului are o justificată motivare din punct de vedere religios, și acest adevăr îl exprimă chiar denumirea sa, pe care o vom aborda în cele de mai jos.

În dicționarele limbii române, bradul este descris din punct de vedere fizic și fără vreo mențiune privind semnificația spirituală pe care creștinii, în decursul vremurilor, au abandonat-o și s-au oprit doar la menirea sa naturală.

Din punct de vedere etimologic, cuvântul "brad", specific limbii române, se apropie fonetic de expresia biblică "Barrad", formată din aramaicul "bar", care se traduce prin "fiu" și din verbul "yarad", la imperativ "ras" având sensul de Crăciun care vestesc Nașterea Domnului prin cuvintele: "Hristos se naște, măriți-L, Hristos din cer, întâmpinați-L".

În felul acesta cuvântul "brad" capătă o evidentă semnificație religioasă, și această destinație o subliniază chiar reprezentarea sa sub forma triunghiului sprijinit pe un stâlp. Forma triunghiulară încadrează bradul mai mult în spiritul religios, deoarece se apropie de gândirea teologică despre Sfânta Treime.

Folosirea bradului în scop religios și nu doar ornamental, așa cum era privit nu demult de unii creștini, o adevărate influență cuvântului dumnezeiesc asupra gândirii și simțirii omenești.

Bradul de Crăciun are indubitabil simbol religios, și acest lucru îl dovedesc frumoasele colinde, care, în mod figurativ, când frumusețea sa fizică, imagine a frumuseții sale dumnezeiești, descoperită în persoana Fiului lui Dumnezeu.

La sfârșitul fiecărui an civil se naște în sufletele creștinilor speranța că Dumnezeu Le va purta de grijă și în Noul An, și această nădejde este exprimată sub chipul bradului, mereu plin de viață și iubitor de lumină.

Permanența și prospețimea vieții o marchează cel mai bine bradul și prin el omul se convinge de existența neîncetată a vieții, al cărui izvor desăvârșit este în Dumnezeu. Așa cum acest conifer caută lumina naturală pe culmile munților, la fel și omul credincios trebuie să iubească lumina spirituală și înălțimile vieții duhovnicești. Pentru om el este atât un simbol al Fiului lui Dumnezeu, născut mai înainte de veci din Tatăl și la plinirea vremii din Fecioara, cât și un exemplu de a fi drept ca el prin comportările sale, adică de a fi omenos, ceea ce înseamnă un om credincios în Dumnezeu.

Deci "bradul", cuvânt neoaș românesc, ca și cel de "omenire", utilizat prima dată de voievodul Neagoe Basarab în "Învățăturile sale către fiul său Teodosie", rămâne pentru toți un simbol religios. Cea mai adecvată asemănare este perenitatea vieții, iar aceasta își găsește

deplinătatea în Nașterea Pruncului Iisus. Prin permanența frunzelor aciculare mai poate simboliza și pomul vieții, neveștejit și cu neîntreruptă sevă de de viață în el.

Simbolismul religios al bradului mai apare atât la nuntă, când Dumnezeu binecuvântează nașterea unei familii, cât și la constituirea unei case noi, pentru a fi întărită și ocrotită de pronia divină.

Așadar, bradul de Crăciun este nelipsit creștinilor, deoarece el are o evidentă semnificație religioasă pe care unii au înlocuit-o cu pomul de Anul Nou, utilizarea lui fiind adecvată Sărbătorilor de iarnă, străine de ritualul bisericesc al Nașterii Domnului.

Când ne despărțim de un an și ne apropiem de un altul, o semnificativă trecere o avem în simbolismul bradului, care, potrivit exegezei de mai sus, înseamnă ” Fiule, coboară!”.

De aceea, de la mic la mare, ceremonia instalării în casă a bradului și împodobirea lui cu daruri face să tresalte de o negrăită bucurie sfântă pe toți cei ce se află în jurul său. Iată de ce la Nașterea Domnului, în fiecare an, bradul ne încântă mereu ochii și încarcă în chip negrăit cu veselie sfântă inimile tuturor.

Bibliografie:

Craciunul-obiceiuri si traditii

Autor:Nicolae Sfetcu

Editura:MultiMedia Publishing

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN DIN ZONA TELEORMANULUI

*Caval Marcela
Grădinița cu Program Prelungit „Ion Creangă” Alexandria*

Crăciunul, una dintre cele mai importante sărbători creștine, este întâmpinat în zona Teleormanului cu un amestec unic de tradiții și obiceiuri ce reflectă bogăția culturală și spirituală a regiunii. De-a lungul timpului, aceste practici s-au transmis din generație în generație, fiind păstrate cu sfințenie de locuitorii satelor teleormănene.

Pregătirile pentru Crăciun

Pregătirile pentru Crăciun încep cu mult înainte de sărbătoare, având o semnificație profundă atât religioasă, cât și comunitară. În satele din Teleorman, gospodinele curăță casele și curțile pentru a primi Nașterea Domnului într-un mediu curat și primitor. De asemenea, se pregătesc bucate tradiționale, precum cozonaci, cârnați, caltaboși și piftie, iar porcul sacrificat în ajunul Crăciunului ocupă un loc central în bucătăria de sărbătoare.

Un obicei specific regiunii este „Tăierea porcului”, care se desfășoară într-un cadru festiv, în prezența familiei și a vecinilor. După sacrificare, porcul este „pârjolit” cu paie, iar carnea este distribuită pentru diverse preparate. Totul se încheie cu o masă tradițională, denumită „pomana porcului”, unde participanții gustă din preparatele proaspăt pregătite.

Colindele și Plugușorul

Colindele sunt o parte esențială a tradițiilor de Crăciun din Teleorman. Copiii și tinerii merg din casă în casă pentru a aduce vestea Nașterii Domnului, cântând colinde precum „O, ce veste minunată” sau „Steaua sus răsare”. Colindătorii sunt primiți cu nuci, mere, colaci și, în unele cazuri, bani.

În seara de Ajun, „Steaua” este un obicei încă prezent în multe sate teleormănene. Copiii poartă o stea frumos decorată, simbolizând steaua ce i-a condus pe Magi la Betleem. De asemenea, în unele comunități, se mai păstrează obiceiul Plugușorului, un ritual agrar menit să aducă belșug și fertilitate pentru anul ce vine.

Masa de Crăciun și tradițiile religioase

Dimineața de Crăciun începe cu participarea la slujba religioasă de la biserică. Credincioșii se roagă și aduc mulțumire pentru binecuvântările primite, aprind lumânări și ascultă cuvântul preotului.

După slujbă, familiile se întorc acasă pentru masa de Crăciun. Aceasta este un moment de reunitie și de bucurie, unde sunt servite preparate tradiționale, precum sarmale, friptură de porc, piftie și deserturi precum cozonacii și prăjiturile.

Jocuri și obiceiuri populare

În unele sate teleormănene, se păstrează obiceiuri legate de jocurile de iarnă, precum „Capra” sau „Ursul”. Aceste ritualuri implică măști și costume colorate, acompaniate de cântece și dansuri specifice. Aceste tradiții aduc voie bună și reprezintă un prilej de socializare pentru comunitate.

Concluzie

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun din Teleorman sunt o mărturie vie a valorilor spirituale și culturale ale regiunii. Ele oferă un prilej de a reflecta asupra credinței, de a petrece timp alături de cei dragi și de a celebra bucuria Nașterii Domnului într-un mod autentic și plin de semnificație. Astfel, Crăciunul devine nu doar o sărbătoare, ci și o punte între generații, păstrând vie identitatea comunității.

BIBLIOGRAFIE

1. Constantin Eretescu –“Folclorul literar al ronânilor”, editura Compania 2007.
2. Cristea, Stan V., 2002, *Introducere în istoria culturală a județului Teleorman*, Editura „Roccris”, Alexandria

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ

*Profesor educație timpurie: Cojocariu Tanța
Școala Gimnazială „Valeriu D. Cotea” Vidra, Vrancea
Grădinița cu program prelungit Vidra*

„Când nu vom mai avea tradiții, obiceiuri, port popular, vom pieri ca națiune și popor și vom deveni ca o privighetoare fără glas”

Nicolae Iorga

Pentru noi toți, iarna nu este numai anotimpul zăpezii și al frigului, ci și acela al bucuriilor prilejuite de atâtea datini și obiceiuri legate de sărbătorirea Nașterii Domnului.

Focarul principal al acestor tradiții populare este la sat. Izvorul acestor tradiții este întâlnit în mediul rural, iar bătrânii transmit cu mândrie aceste capodopere, din tată în fiu, iar fiecare zonă are colinde specifice, are particularitățile ei.

Sărbătoarea Crăciunului este cea a bucuriei, a nașterii din nou, a purității, a sincerității. Spiritul Crăciunului este unic, fiecare înțelege Crăciunul în felul său, dar din păcate, cu fiecare an ce trece, tradițiile se pierd, oamenii uită ce înseamnă, de fapt, Crăciunul, limitându-se doar la cadouri, la împodobirea bradului, lăsând la o parte esența lui: transmiterea prin viu grai, vestirea nașterii micului Iisus, Mântuitorul, în ieslea din Betleem.

În fiecare sfârșit de an redevin copil, pentru că ecoul colindelor nu înseamnă - pentru mine – decât parfumul copilăriei. Uneori, chiar în mijlocul tăcerii absolute, pot reînvia cu puterea minții vocile dragi, care mi-au umplut sufletul de bucuria nașterii lui Hristos. Poate e vorba despre vreo reminiscență nostalgică. Amintirea copilăriei ce îmi revine puternic în suflet și în minte, zăpezile bogate și prevestitoare de rod îmbelșugat, colindele și clinchetele de clopoței, mirosul proaspăt de brad dar și de cozonaci, nerăbdarea așteptării darurilor sub pomul de iarnă toate crează în sânul familiei o atmosferă de liniște și iubire. Decembrie este luna cadourilor și a sărbătorilor de iarnă (Sfântul Nicolae, Crăciunul, Anul Nou) și poate unul dintre cele mai așteptate momente ale anului mai ales pentru cei mici care ard de nerăbdare să vadă ce primesc de la Mos Nicolae în ghetuțele pregătite de cu seară.

De la Sfântul Nicolae până la Sfântul Ion românii se simt în sărbători. Cel mai important este Crăciunul considerat ca sărbătoarea nașterii Domnului nostru Iisus Hristos. Un obicei foarte cunoscut este împodobirea pomului de Crăciun, a bradului. Bradul care este veșnic verde simbolizează viața, făcându-se astfel analogie cu viața care intră în lume o dată cu Nașterea Fiului lui Dumnezeu, Căci Cel Ce este Viața Se naște pentru ca noi să dobândim viața

Pomul de Crăciun este un brad împodobit, substitut al zeului adorat în ipostaza fitoformă, care moare și renaște la sfârșit de an, în preajma solstițiului de iarnă, sinonim cu Butucul de Crăciun. Împodobirea bradului și așteptarea de către copii a "Moșului", numit, în sud-estul Europei, Crăciun, care vine cu daruri multe, este un obicei occidental care a pătruns de la oraș la sat, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Pomul de Crăciun s-a suprapus peste un mai vechi obicei al incinerării Butucului (zeul mort) în noaptea de Crăciun, simbolizând moartea și renașterea divinității și a anului la solstițiul de iarnă, Obiceiul a fost atestat la români, aromâni, letoni și sârbo-croați.

Primele semne ale Sărbătorii Nașterii Domnului le dau grupurile de colindători, care pornesc din casă în casă, cu o traistă încăpătoare pe umăr, pentru a le ura gazdelor fericire, sănătate și prosperitate. Aceste colinde sunt creații populare cu text și melodie, care conțin mesaje speciale (religioase sau satirice la adresa celor urăți). Colindătorii vestesc nașterea Domnului, urează gazdelor sănătate și bucurii, primind pentru aceste urări cozonac, prăjiturile, covrigi, nuci, mere și chiar colăcei - pe care gospodinele care respectă tradiția le-au pregătit cu mult timp înainte. Diferind doar destul de puțin, colindele religioase sunt foarte asemănătoare în toate zonele țării, cele mai cunoscute și apreciate fiind: "O, ce veste minunată", "Steaua", "Trei păstori", "La Vifleim colo-n jos", "Cântec de Crăciun", "Aseară pe înserate".

Începând cu noaptea de 23 spre 24 Decembrie, de la miezul nopții și până la revărsatul zorilor ulițele satelor răsunau de glasul micilor colindători. În orașe întâlnim colindători odată cu lăsarea serii și până în miez de noapte.

De la Crăciun și până la Bobotează copiii umblă cu steaua, un obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acest obicei vrea să amintească steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei trei magi. Micul cor al stelarilor, care intră în imobil în zilele Crăciunului, cântă versuri religioase despre nașterea lui Isus: "Steaua sus răsare"; "În orașul Vitleem"; "Trei crai de la est".

Obiceiul Plugușorului este legat de speranța fertilității, versurile sale prezentând practicile agricole și urări de holde bogate. În schimbul acestor urări, copiii primesc daruri simbolice, colaci, fructe sau bani. Urarea de plugușor este de fapt un adevărat poem care deschide cu har, recurgând la elemente fabuloase, toate muncile agricole. Obiceiul de a merge cu plugușorul contribuie la veselia generală a Sărbătorilor de Anul Nou, plugușorul colorează desfășurarea acestei sărbători de Anul Nou cu acele elemente care ilustrează una dintre principalele ocupații ale poporului nostru-agricultura și creșterea animalelor.

Plugușorul copiilor este tot un obicei străvechi agrar. În ajunul Anului Nou, cetele de copii intră din casă în casă să ureze, purtând bice (harapnice) din care pocnesc, buhaie (un instrument specific), clopoței, tălăngi etc

Sorcova este obiceiul conform căruia în dimineața zilei de 1 ianuarie copiii, dar și cei mari, merg și seamană, simbolic, cu boabe de grâu și orez, pe care le aruncă în casă și asupra celor din casă. Versurile însoțite de urări specifice diferă de la o zonă la alta „Sorcova, vesela/ Să trăiți, să-mbătrâniți/ Ca un măr, ca un păr, ca un fir de trandafir/ Tare ca piatra, iute ca săgeata/ Tare ca fierul, iute ca oțelul/ La anul și la mulți ani” sau, o variantă mai scurtă „Sorcova vesela/ Să trăiți să înfloriți/ Ca merii, ca perii, în mijlocul verii/ Ca toamna cea bogată de toate-mbelșugată/ La anul și la mulți ani”.

Crăciunul mai este numit și sărbătoarea familiei; este ocazia când toți se reunesc, părinți, copii, nepoți își fac daruri, se bucură de clipele petrecute împreună în jurul mesei, cu credința că prin cinstirea cum se cuvine a sărbătorilor vor avea un an mai bogat.

BIBLIOGRAFIE

- 1.Constantin Eretescu –“Folclorul literar al ronânilor”,editura Compania 2007.
- 2.Narcisa Alexandru Stiuca-Sarbatoarea noastra de toate zilele –sarbatori in cinstea iernii,Editura Cartea de buzunar,2005

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ ÎN JUDEȚUL TELEORMAN

*Prof. înv. Primar Cună Ștefania Andreea
Școala Gimnazială nr. 1, Măldăeni, jud. Teleorman*

În cultura populară tradițională, obiceiurile formează un capitol important, fiindcă întreaga viață a omului, munca lui din timpul anului și diferitele lui ocupații, relațiile cu semenii și cu întruchipările mitologice erau întretesute cu obiceiuri. În folclorul nostru, unele obiceiuri au păstrat până astăzi forme ample de desfășurare, în care vechile rituri se îmbină cu acte ceremoniale, cu manifestări spectaculoase.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri și tradiții.

Folcloriștii împart obiceiurile după anotimpuri, concentrându-le în jurul sărbătorilor importante.

Obiceiurile Anului Nou, practicate în perioada 24 decembrie-7 ianuarie, sunt legate de sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou și au o mare bogăție folclorică. De Anul Nou sunt colinde și urări.

Colindele religioase au ca subiect nașterea, botezul și patimile lui Isus Hristos. Colindele au text și melodie: Steaua, Domn, Domn să-nălțăm, Astăzi s-a născut Hristos, Florile dalbe etc.

De Crăciun se taie porcul, iar copii merg cu „bolindeții”, o tradiție prin care copii colindă pe la casele oamenilor strigând: „Bună seara la Ajun,

Că e mâine Moș Crăciun,
Cu bucata pe tăciun.”

În schimb copii primesc covrigei, biscuiți, nuci sau alte dulciuri.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Ca și în întreaga țară, locuitorii din județul Teleorman au obiceiuri legate de anumite zile ale anului, păstrate prin tradiție de la strășii noștri și în care palpită înțelepciunea poporului român, între care colindele și obiceiurile legate de Anul Nou ocupă un loc însemnat. Cele mai frecvente colinde, care au rezistat timpului sunt: „Astă noapte-ntunecoasă”, „Sub umbrar de rosmarin”, „Sorcova” și „Plugușorul”.

Primul colind, pe lângă urarea tradițională de Anul Nou, elogiază prin versurile sale elementele mediului rustic, care influențează și susțin existența omului. Acestea sunt, mai ales, plantele agricole, grâul și floarea-soarelui:” Astă noapte-ntunecoasă,/ Noi venim să colindăm,/ La fereastră să strigăm/ Și vouă să vă urăm./ Porumbeii satului/ Uruiră și zburară/ Din cuibul pătulului,/ Cu norii s-amestecară./ Câte flori sunt pe pământ,/ Toate merg la jurământ,/ Numai floarea soarelui/ Și cu spicul grâului/ Șăd în poarta raiului/ Și-mi judecă florili,/ Ce-au făcut miroasili.”

Cel de-al doilea colind, este un vechi ceremonial, care exprimă metaforic o scenă erotică, după cum o consemnează versurile: „-Fir-ai, fată or nevastă/ Or zână din cer picată!/ - Nu sunt fată, nici nevastă,/ Nici zână din cer picată/ Și sunt Floarea Soarelui./ Șăd în poarta raiului,/ Ca să judec florili,/ ce-au făcut miroasili./ A dat o ploaie cu vânt/ Și le-a culcat la pământ,/ A bătut un vânt turbat/ Și miroasele le-a luat,/ A bătut un vânt cu soare/ Și le-a sculat în picioare.”

Aceste cântece se cântau în seara de Anul Nou, când colindătorii obișnuiau să poarte cu ei o strachină cu grâu verde, legat cu fir roșu, precum și boabe de grâu, cu care loveau în geam,

cei din casă răspunzându-le: "Ca mine, ca mine!", adică noul an care vine să facă grâul să crească mare și să dea producții bune. În timp ce se cântau colindele, colindătorii trosneau din bice și sunau clopotele, strigând: „Ura, ura, ura!”

Dacă în seara Anului Nou nu colindă decât băieții între 10-16 ani, a doua zi dimineața, umblă cu soarcova, atât băieții, cât și fetele ce nu depășesc vârsta de 10 ani.

Înainte vreme, sorcova nu era făcută din flori de hârtie colorată, ca astăzi, ci din crenguțe cu flori de măr, păr, vișin și trandafir. Aceste crenguțe, de obicei câte una pentru fiecare membru al familiei, se puneau, în seara de 30 noiembrie, seara de Sf. Andrei, într-o cană cu apă, la fereastră în casă, gospodina având grijă să schimbe apa în fiecare zi. Îngrijite astfel, și fiind la căldură și lumină, crenguțele înmugureau și chiar înfloreau. Din aceste crenguțe înflorite se împodobeau sorcovele copiilor, care atunci când sorcoveau, spuneau: „Sorcova, vesela,/Să trăiți,/Să-mbătrâniți,/Ca un măr,/Ca un păr,/Ca un fir de trandafir!/Să fiți:/Tare ca fieru,/Iute ca oțelu,/ Tare ca piatra,/ Iute ca săgeata,/La anu și la mulți ani!”

În ziua Anului Nou se umblă cu Plugușorul. Câțiva flăcăi, îmbrăcați în costume populare tradiționale, cu un plug tras de patru boi, albi și frumoși, veneau în gospodăriile oamenilor și recitau „Plugușorul” din colecția lui Vasile Alecsandri, neuitând să strige de fiecare dată: „Mânați, măi flăcăi, hăi, hăi!” Se trosnea cu bicele și se băteau tălângile și clopotele, se trăgea de buhai și se brăzda cu plugul prin zăpadă.

De Anul Nou se colindă cu Steaua, Sorcova, Plugușorul. Se colindă în grupuri organizate de cadrele didactice.

Plugușorul este un obicei foarte vechi și se urează fiecărui gospodar. Plugușorul este poezia care a cuprins cele mai multe transformări.

În Teleorman, copii care merg cu sorcova poartă în mână o crenguță împodobită cu flori din hârtie colorată, trec pe a rude unde le urează fericire, sănătate, tăria fierului, frumusețea trandafirului.

Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lanternă aprinsă, vestind astfel nașterea Domnului.

Capra este de asemenea un obicei străvechi. Este costumată și jucată de un flăcău. Acesta ascuns sub un cojoc sau un cearșaf, ritmează jocul, acționând botul de lemn clămpănitor. Jocul caprei este însoțit de diverse instrumente și de alte personaje travestite care cântă, scandează numele caprei.

Irodul se practică în diverse sate din județ. Irozii sunt costumați specific, cu șepci (chipie din carton), peste îmbrăcăminte sunt puse foarte multe panglicuțe din hârtie frumos colorată.

Un obicei, întâlnit mai rar, este „vasâlca”:

„Ce-mi-n cer și pe pământ,

Îmi este o dalbă mănăstire.

Cine șade-n ușa ei?

Șade bătrânul Crăciun

Lângă bătrânul Crăciun

Șade Maica Precesta

Cu busuiocu-n dreapta

Și judecă pe Lina.

Și voleo Vasâlco,

Ce-ai mâncat și ce-ai băut

De ești groasă și frumoasă,

Și la ochi cam drăgăstoasă?

Jar și ghindă mi-am păscut,

Și-n vale am coborât,

Apă rece mi-am băut.

Românii cum mă văzură,

Săriră mă doborâra,
Românii cu securile
Țigani cu baroasele.
După ce mă doborâra
Și frumos că mă-mpărțiră.
Luară românii slănina,
Și țigani căpățâna.
Văzură că se-nșelară
Ei frumos mă-nzorzonară,
Cu cercei, cu ghiocci,
Cu salbă de nouă lei,
Și au plecat din casă-n casă,
La boieri ca dumneavoastră,
Care cu-n franc, care cu doi,
Să ne cinstiți și pe noi.
La anul și la mulți ani.”

Județul Teleorman este plin de astfel de obiceiuri. Din păcate astăzi, tinerii ocupați fiind de problemele cotidiene, uită să se mai bucure de aceste minunate obiceiuri, și astfel ele sunt amenințate cu dispariția. Noi, cadrele didactice încercăm, prin serbările pe care le facem, să le reamintim că au moștenit o tradiție și sunt obligați să o ducă mai departe.

BIBLIOGRAFIE:

CRISTEA, STAN V., 2002, *Introducere în istoria culturală a județului Teleorman*, Editura „Roccris”, Alexandria
CRISTEA, STAN V., 1998, *Monografia județului Teleorman*, Editura Teleormanul Liber, Alexandria

DE LA COLIND LA POVESTE – CRĂCIUNUL CA EXEMPLU DE COLABORARE ȘCOLARĂ

*Profesor învățământ primar Dragne Alina Florina
Școala Gimnazială „Dr. Mioara Mincu”, Conțești, Dâmbovița, România*

Crăciunul este momentul în care tradițiile și obiceiurile devin un liant între trecut și prezent, între comunități și generații. Fiind una dintre cele mai îndrăgite sărbători din calendarul creștin, Crăciunul reprezintă o oportunitate unică de a aduce în prim-plan obiceiurile și tradițiile care definesc identitatea culturală a unei comunități.

Într-o lume în continuă schimbare, în care influențele globalizării tind să uniformizeze cultura, păstrarea și transmiterea tradițiilor locale devine nu doar o datorie, ci și o necesitate. Școlile joacă un rol esențial în acest proces, având responsabilitatea de a educa generațiile tinere despre valorile, simbolurile și semnificațiile care au modelat trecutul și care pot inspira viitorul.

Acest context a stat la baza organizării unui schimb de experiență inedit între două școli din județul Dâmbovița, având drept obiectiv explorarea și promovarea obiceiurilor și tradițiilor de Crăciun. Evenimentul a fost o expresie concretă a modului în care educația poate deveni o punte între generații și între comunități, creând un cadru de învățare care îmbină cunoștințele formale cu valorile culturale. Proiectul nu doar că a reușit să pună în valoare diversitatea

culturală, ci a demonstrat și puterea colaborării educaționale. Elevii și profesorii au fost provocați să înțeleagă și să aprecieze specificul fiecărei comunități, participând la activități care au combinat elementele de patrimoniu local cu metode moderne de predare. Astfel, schimbul de experiență a devenit un exemplu de bună practică în ceea ce privește integrarea tradițiilor locale în procesul educațional și în consolidarea identității culturale. Prin acest proiect, Crăciunul nu a fost doar un moment de celebrare a tradițiilor, ci și un prilej de învățare și de construire a unor legături profunde între elevi, cadre didactice și comunitățile din care fac parte.

Schimbul de experiență dintre cele două școli ilustrează importanța educației interculturale în păstrarea tradițiilor locale. Activitățile interactive, precum atelierelor de creație sau schimburile de colinde, sunt metode recunoscute pentru consolidarea identității culturale în rândul elevilor. În plus, implicarea comunității în proiecte educaționale contribuie la o înțelegere mai profundă a diversității culturale. Aceste inițiative evidențiază valoarea tradițiilor ca instrument educațional și factor de coeziune socială.

Contextul proiectului

Activitatea desfășurată, care a luat forma unui schimb de experiență, a avut loc între Școala Gimnazială „Dr. Mioara Mincu” din localitatea Bălteni și Școala Gimnazială „Prof. Paul Bănică” din localitatea Târgoviște, ambele situate în județul Dâmbovița, dar aparținând unor zone cu specific cultural distinct. Acest schimb de experiență a avut drept scop promovarea obiceiurilor și tradițiilor locale de Crăciun, dar și crearea unui spațiu de învățare interactiv, în care elevii să descopere diversitatea culturală din cadrul județului.

Obiective urmărite în cadrul schimbului de experiență:

- promovarea diversității culturale prin schimbul de tradiții și obiceiuri de iarnă;
- îmbunătățirea abilităților de comunicare și colaborare între elevi;
- dezvoltarea creativității prin activități artistice inspirate de sărbătorile de iarnă;
- crearea unei experiențe de învățare interactive care să îmbine tradițiile și tehnologia.

Proiectul s-a desfășurat sub forma unor ateliere interactive, spectacole tematice și activități specifice. Mai jos se regăsesc câteva exemple de activități desfășurate în cadrul proiectului.

Activitatea a debutat cu o sesiune introductivă și de prezentare în format online, în care fiecare clasă a făcut o scurtă prezentare a școlii și comunității sale. Elevii au povestit despre modul în care celebrează sărbătorile de iarnă și au făcut schimb de idei despre ceea ce înseamnă Crăciunul, Anul Nou și alte sărbători de sezon în zona lor.

A urmat corespondența de sărbători – **felicități**. Această activitate a implicat realizarea unui schimb de felicitări de Crăciun între elevii celor două școli partenere. Felicitările au fost confecționate manual și au inclus mesaje scrise de elevi, inspirate din tradițiile și obiceiurile locale.

Atelier de meșteșuguri de iarnă - elevii din ambele școli au participat la realizarea unor decorațiuni tradiționale, cum ar fi coronițele din crengi de brad, globurile pictate manual și alte ornamente de Crăciun. Aceste ateliere au oferit ocazia de a compara materialele și tehnicile folosite în fiecare zonă, evidențiind influențele locale.

Colinde și cântece - fiecare clasă a învățat și a interpretat unul sau mai multe colinde tradiționale sau cântece de iarnă, care au fost înregistrate și trimise sub formă de videoclip clasei partenere.

Ultima activitate din cadrul parteneriatului a presupus derularea unui proiect artistic comun: Povestea Sărbătorilor de Iarnă - sesiune comună de împodobire a bradului de Crăciun. Elevii s-au întâlnit într-una dintre cele două școli pentru a împodobi bradul de Crăciun folosind ornamentele confecționate anterior. Apoi, a urmat un atelier de ornare a fursecurilor de Crăciun. Această activitate a stimulat creativitatea copiilor și le-a oferit ocazia de a colabora,

de a împărtăși idei și de a se bucura de atmosfera festivă a sărbătorilor de iarnă.

Schimbul de experiență dintre cele două școli a avut multiple beneficii. Elevii au învățat să aprecieze diversitatea culturală și să respecte valorile celuilalt, iar cadrele didactice au descoperit metode inovatoare pentru integrarea tradițiilor locale în procesul educativ.

Proiectul a combinat cunoștințe din domenii variate precum limba română, muzica, educația plastică și tehnologia, oferind elevilor o perspectivă holistică asupra tradițiilor de Crăciun. De exemplu, compunerea de felicitări a stimulat creativitatea, iar utilizarea tehnologiei a ajutat la îmbinarea tradiționalului cu modernul în abordarea didactică.

Prin redactarea mesajelor și participarea la activități interactive, elevii și-au îmbunătățit exprimarea scrisă și verbală. Schimbul de experiență a încurajat formularea de întrebări și dialogul intercultural, contribuind la dezvoltarea empatiei și înțelegerii.

Proiectul a creat o punte între cele două școli, oferind elevilor și cadrelor didactice ocazia de a colabora, de a împărtăși idei și de a învăța unii de la ceilalți.

Concluzie

Prin promovarea obiceiurilor și tradițiilor de Crăciun, schimbul de experiență dintre cele două școli a demonstrat că educația nu se limitează la sala de clasă, ci include și păstrarea și transmiterea valorilor culturale. Acest exemplu de bună practică subliniază importanța colaborării între instituțiile de învățământ și comunitate, contribuind la formarea unor generații conectate la trecut, dar pregătite pentru viitor.

Beneficiile acestui proiect sunt multiple și depășesc cadrul educațional, având un impact durabil asupra elevilor, profesorilor și comunităților. Prin promovarea tradițiilor și prin colaborarea între școli, proiectul a demonstrat că educația poate fi un instrument puternic pentru păstrarea patrimoniului cultural, întărirea coeziunii sociale și dezvoltarea unor relații interpersonale pozitive. Astfel de inițiative reprezintă un model valoros de integrare a tradițiilor în educație și de creare a unor legături între generații și comunități.

IARNA ÎN TELEORMAN-OBICEIURI ȘI TRADIȚII

Prof.înv.preșcolar DUMITRAȘCU TANIA

Prof. înv. preșcolar NEDA FLORENTINA

În cultura populară tradițională, obiceiurile formează un capitol important, fiindcă întreaga viață a omului, munca lui din timpul anului și diferitele lui ocupații, relațiile cu semenii și cu întruchipările mitologice erau întretesute cu obiceiuri. În folclorul nostru, unele obiceiuri au păstrat până astăzi forme ample de desfășurare, în care vechile rituri se îmbină cu acte ceremoniale, cu manifestări spectaculoase.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri și tradiții. Folcloriștii împart obiceiurile după anotimpuri, concentrându-le în jurul sărbătorilor importante.

Obiceiurile Anului Nou, practicate în perioada 24 decembrie-7 ianuarie, sunt legate de sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou și au o mare bogăție folclorică. De Anul Nou sunt colinde și urări.

Colindele religioase au ca subiect nașterea, botezul și patimile lui Isus Hristos. Colindele au text și melodie: Steaua, Domn,Domn să-nălțăm, Astăzi s-a născut Hristos, Florile dalbe etc.

De Crăciun se taie porcul, iar copiii merg cu „bolindeții”, o tradiție prin care copiii colindă pe la casele oamenilor strigând:

„Bună seara la Ajun,
Că e mâine Moș Crăciun,
Cu bucata pe tăciun.”

În schimb copiii primesc covrigei, biscuiți, nuci sau alte dulciuri.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie nețăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Ca și în întreaga țară, locuitorii din județul Teleorman au obiceiuri legate de anumite zile ale anului, păstrate prin tradiție de la strămoșii noștri și în care palpită înțelepciunea poporului român, între care colindele și obiceiurile legate de Anul Nou ocupă un loc însemnat. Cele mai frecvente colinde, care au rezistat timpului sunt: „Astă noapte-ntunecoasă”, „Sub umbrar de rosmarin”, „Sorcova” și „Plugușorul”.

Primul colind, pe lângă urarea tradițională de Anul Nou, elogiază prin versurile sale elementele mediului rustic, care influențează și susțin existența omului. Acestea sunt, mai ales, plantele agricole, grâul și floarea-soarelui:” Astă noapte-ntunecoasă,/ Noi venim să colindăm,/ La fereastră să strigăm/ Și vouă să vă urăm./ Porumbeii satului/ Uruiră și zburară/ Din cuibul pătului./ Cu norii s-amestecară./ Câte flori sunt pe pământ,/ Toate merg la jurământ,/ Numai floarea soarelui/ Și cu spicul grâului/ Șăd în poarta raiului/ Și-mi judecă florili,/ Ce-au făcut miroasili.”

Cel de-al doilea colind, este un vechi ceremonial, care exprimă metaforic o scenă erotică, după cum o consemnează versurile: „-Fir-ai, fată or nevestă/ Or zână din cer picată!/ - Nu sunt fată, nici nevestă,/ Nici zână din cer picată/ Și sunt Floarea Soarelui,/ Șăd în poarta raiului./ Ca să judec florili,/ ce-au făcut miroasili./ A dat o ploaie cu vânt/ Și le-a culcat la pământ,/ A bătut un vânt turbat/ Și miroasele le-a luat,/ A bătut un vânt cu soare/ Și le-a sculat în picioare.”

Aceste cântece se cântau în seara de Anul Nou, când colindătorii obișnuiau să poarte cu ei o strachină cu grâu verde, legat cu fir roșu, precum și boabe de grâu, cu care loveau în geam, cei din casă răspunzându-le:”Ca mine, ca mine!”, adică noul an care vine să facă grâul să crească mare și să dea producții bune. În timp ce se cântau colindele, colindătorii trosneau din bice și sunau clopotele, strigând: „Ura, ura, ura!”

Dacă în seara Anului Nou nu colindă decât băieții între 10-16 ani, a doua zi dimineața, umblă cu soarcova, atât băieții, cât și fetele ce nu depășesc vârsta de 10 ani.

Înainte vreme, sorcova nu era făcută din flori de hârtie colorată, ca astăzi, ci din crenguțe cu flori de măr, păr, vișin și trandafir. Aceste crenguțe, de obicei câte una pentru fiecare membru al familiei, se puneau, în seara de 30 noiembrie, seara de Sf. Andrei, într-o cană cu apă, la fereastră în casă, gospodina având grijă să schimbe apa în fiecare zi. Îngrijite astfel, și fiind la căldură și lumină, crenguțele înmugureau și chiar înfloreau. Din aceste crenguțe înflorite se împodobeau sorcovele copiilor, care atunci când sorcoveau, spuneau: „Sorcova, vesela,/ Să trăiți,/ Să-mbătrâniți,/ Ca un măr,/ Ca un păr,/ Ca un fir de trandafir!/ Să fiți:/ Tare ca fieru,/ Iute ca oțelu,/ Tare ca piatra,/ Iute ca săgeata,/ La anu și la mulți ani!”

În ziua Anului Nou se umblă cu Plugușorul. Câțiva flăcăi, îmbrăcați în costume populare tradiționale, cu un plug tras de patru boi, albi și frumoși, veneau în gospodăriile oamenilor și recitau „Plugușorul” din colecția lui Vasile Alecsandri, neuitând să strige de fiecare dată: „Mânați, măi flăcăi, hăi, hăi!” Se trosnea cu bicele și se băteau tălăngile și clopotele, se trăgea de buhai și se brăzda cu plugul prin zăpadă.

De Anul Nou se colindă cu Steaua, Sorcova, Plugușorul. Se colindă în grupuri organizate de cadrele didactice.

Plugușorul este un obicei foarte vechi și se urează fiecărui gospodar. Plugușorul este poezia care a cuprins cele mai multe transformări.

În Teleorman, copiii care merg cu sorcova poartă în mână o crenguță împodobită cu flori din hârtie colorată, trec pe a rude unde le urează fericire, sănătate, tăria fierului, frumusețea trandafirului.

Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lanternă aprinsă, vestind astfel nașterea Domnului.

Capra este de asemenea un obicei străvechi. Este costumată și jucată de un flăcău. Acesta ascuns sub un cojoc sau un cearșaf, ritmează jocul, acționând botul de lemn clămpănitor. Jocul caprei este însoțit de diverse instrumente și de alte personaje travestite care cântă, scandează numele caprei.

Irodul se practică în diverse sate din județ. Irozii sunt costumați specific, cu șepci (chipie din carton), peste îmbrăcăminte sunt puse foarte multe panglicuțe din hârtie frumos colorată.

Un obicei, întâlnit mai rar, este „vasâlca”:

„Ce-mi-n cer și pe pământ,
Îmi este o dalbă mănăstire.
Cine șade-n ușa ei?
Șade bătrânul Crăciun
Lângă bătrânul Crăciun
Șade Maica Precesta
Cu busuiocu-n dreapta
Și judecă pe Lina.
Și voleo Vasâlco,
Ce-ai mâncat și ce-ai băut
De ești groasă și frumoasă,
Și la ochi cam drăgăstoasă?
Jar și ghindă mi-am păscut,
Și-n vale am coborât,
Apă rece mi-am băut.
Românii cum mă văzură,
Săriră mă doborâră,
Românii cu securile
Țigani cu baroasele.
După ce mă doborâră
Și frumos că mă-mpărțiră.
Luară românii slănina,
Și țigani căpățâna.
Văzură că se-nșelară
Ei frumos mă-nzorzonară,
Cu cercei, cu ghiocei,
Cu salbă de nouă lei,
Și au plecat din casă-n casă,
La boieri ca dumneavoastră,
Care cu-n franc, care cu doi,
Să ne cinstiți și pe noi.
La anul și la mulți ani.”

Județul Teleorman este plin de astfel de obiceiuri. Din păcate, astăzi, tinerii ocupați fiind de problemele cotidiene, uită să se mai bucure de aceste minunate obiceiuri, și astfel ele sunt amenințate cu dispariția. Noi, cadrele didactice încercăm, prin serbările pe care le facem, să le reamintim că au moștenit o tradiție și sunt obligați să o ducă mai departe.

BIBLIOGRAFIE:

- CRISTEA, STAN V., 2002, *Introducere în istoria culturală a județului Teleorman*, Editura „Roccris”, Alexandria
- CRISTEA, STAN V., 1998, *Monografia județului Teleorman*, Editura Teleormanul Liber, Alexandria

PROIECT DIDACTIC

Prof. Înv. Preșc. Dumitrescu Maria-Raluca
Grădinița cu P.N. , Loc. Dobra, jud. Dâmbovița, țara România

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: Grădinița cu Program Normal Dobra

GRUPA: Mijlocie

TEMA ANUALĂ : „Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ ?”

TEMA PROIECTULUI: „Bucuriile iernii”

SUBTEMA: „Obiceiuri și tradiții”

TEMA ZILEI: ”Se aud colindători”

FORMA DE REALIZARE: Activitate integrată

FORMA DE ORGANIZARE: Frontal, individual în grupuri

TIPUL ACTIVITĂȚII: Consolidare de priceperi și deprinderi

COMPONENȚA ACTIVITĂȚII:

ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ (ADP):

- **Rutine:** - „Ne pregătim de activități”
 - „Sosirea copiilor la grădiniță”
 - „Mulțumesc!”-deprinderea de a mulțumi
 - „Servirea micului dejun”
 - „Noutatea zilei”
- **Întâlnirea de dimineață:**- „Am plecat să colindăm!”-discuții
 - **Salutul; Prezența; Calendarul naturii**
- **Tranziții:**- „Trenulețul colindătorilor ”-joc de mișcare
 - „Hai copii să ne jucăm/Pe la centre ne mutăm/Multe, multe să-nvățăm!”
recitative
 - „Aho!aho!”-recitative

ACTIVITĂȚI LIBER ALESE (ALA I) :

- **Joc de rol:** „De-a gospodinele”(colaci, fursecuri)-interpretare roluri, deprinderi practic-gospodărești;

- **Bibliotecă:** „Traista colindătorilor”- scriere semne grafice.

ACTIVITĂȚI LIBER ALESE (ALA II) :

-**Joc de mișcare :** „Fuga la colindătorul...!”

ACTIVITĂȚI PE DOMENII EXPERIENȚIALE (ADE):

-**DOMENIUL ȘTIINȚE (DȘ) : Cunoașterea mediului:** „Trăistuța fermecată”-joc didactic

-**DOMENIUL OM ȘI SOCIETATE (DOS) : Activitate practică**-se desfășoară la centrul Artă: „Steaua”- confecționare (decupare, tăiere, lipire).

SCOPUL :

-Consolidarea deprinderii de a verbaliza acțiunile specifice activităților întreprinse;

-Consolidarea cunoștințelor copiilor despre obiceiurile și tradițiile la români și a deprinderilor de decupare, tăiere și lipire.

OBIECTIVE:

La sfârșitul activității, copiii vor fi capabili:

- să descrie verbal imaginile de pe jetoane;
- să identifice tradiția și obiectele specifice;
- să interpreteze rolul de colindător prezentând un anumit obicei;
- să recunoască specificația sărbătorii Crăciunului;
- să decupeze, să taie și să lipească hârtia pentru a confecționa steaua;
- să scrie semne grafice pentru a decora „Traista colindătorului”;
- să respecte poziția corectă a corpului în timpul scrierii;
- să interpreteze rolul de gospodină, pregătind colaci și fursecuri;
- să manifeste atitudine de cooperare, de competiție și fair-play.

Sarcina didactică:

- să denumească și să descrie obiceiurile și tradițiile reprezentate pe jetoane;
- să selecteze obiectele specifice fiecărui obicei, interpretând rolul de colindător;
- să numească obiceiul descris în versuri.

Regulile jocului: răspunde copilul pe capul căruia educatoarea va așeza pălăria iernii.

Elemente de joc: pălăria iernii, aplauze, mânuirea materialului.

STRATEGII DIDACTICE:

- **Metode și procedee :** conversația, explicația, jocul, demonstrația, exercițiul, jocul, problematizarea, lucrul individual, în grup, metoda ”Braistorming”, tehnica „Comunicării Rotative”, metoda ”Piramida”, metoda ”Turul Galeriilor”.

- **Material didactic:** imagini PPT, ecusoane, jetoane, plicuri cu versuri, pălăria, piramida, imagini, stea, sorcovă, plugușor, capră, bici, clopoțel, traista colindătorului, pastă de modelat, planșete, forme pentru fursecuri, tavă, șorțuri, fișe pentru scriere, creione colorate, carioci, hârtie colorată, carton, foarfecă, lipici, coală buretată cu sclipici, recompense, CD cu colinde, cutie poștală, scrisoare.

DURATA: o zi

BIBLIOGRAFIE:

- Curriculum pentru învățământul preșcolar”(3-6/7ani), MEC., 2008;
- Aplicațiile noului curriculum pentru învățământul preșcolar, vol. III, DPH;
- Revista învățământului preșcolar, nr. 1-2/2016, Editura Arlequin;
- w.w.w. educatoarea.ro.

SCENARIUL ACTIVITĂȚII

Ziua debutează cu **întâlnirea de dimineață** „Am plecat să colindăm!”

Salutul: „Dimineața a sosit
Toți copiii au venit
În cerc să ne adunăm
Frumos să ne salutăm!”

Prezența: „După ce ne-am adunat
Și frumos ne-am salutat
Colegii ne-am întâlnit
Cine oare n-a venit?”

Fiecare copil își ia poza, o așează pe panou și se prezintă.

Calendarul naturii. Se completează calendarul naturii de către preșcolari, verbalizând acțiunile.

Tranziție: „Trenulețul colindătorilor”-joc de mișcare
Copiii sunt conduși la centrul **Știință**.

Noutatea zilei: Educatoarea le spune copiilor, că în cutia poștală a grădiniței, Moș Crăciun a lăsat o scrisoare. Aceasta este adusă în clasă de mama unei fetițe de la grupă. Se citește copiilor scrisoarea:

„Dragii Moșului, de-a lungul timpului, copiii au uitat să se mai bucure de minunatele tradiții și obiceiuri care au loc în preajma sărbătorilor de Crăciun. Toate acestea au fost uitare de copii, ei fiind interesați mai mult de tablete, telefoane și desene animate cu supereroi. Colindul, sorcova, plugușorul, steaua sunt tradiții care aduc multă bucurie în sufletul oamenilor”.

Din acest motiv Moș Crăciun este foarte trist. Educatoarea le propune copiilor de la grupa mijlocie să-l înveselească pe Moșul, arătându-i cât de mult știu despre tradițiile de Crăciun. Alături de scrisoare Moșul a lăsat și o cutie cu surprize pe care copiii o vor deschide la finalul acestei zile.

Educatoarea le cere copiilor să-i arate lui Moș Crăciun că nu a uitat aceste tradiții și obiceiuri și-i invită să vizioneze un material împreună.

După acest moment se trece la desfășurarea **jocului didactic „Trăistuța fermecată”** de la activitatea de **Cunoașterea mediului**.

Pentru această activitate, copiii se vor așeza pe scăunele, în semicerc iar educatoarea le aduce la cunoștință că Moș Crăciun le-a trimis o trăistuță. Preșcolarii vor descoperi ce se află în această trăistuță. Se prezintă copiilor jocul:

Sarcina didactică:

- să denumească și să descrie obiceiurile și tradițiile reprezentate pe jetoane;
- să selecteze obiectele specifice fiecărui obicei, interpretând rolul de colindător;
- să numească obiceiul descris în versuri.

Regulile jocului: răspunde copilul pe capul căruia educatoarea va așeza pălăria iernii.

Elemente de joc: pălăria iernii, aplauze, mânuirea materialului.

Intuirea materialului: copiii observă materialele puse la dispoziție.

Explicarea jocului: copilul căruia educatoarea îi va așeza pe cap pălăria iernii, extrage un jeton din trăistuță, denumește și descrie obiceiul reprezentat pe jeton.

Se va executa jocul demonstrativ, jocul de probă și jocul propriu-zis.

Complicarea jocului: pentru acest moment se va utiliza metoda „Piramida”. Pe o planșă este desenată schema piramidei. Preșcolarii vor așeza pe baza piramidei patru obiceiuri de Crăciun, pe următoarea treaptă trei obiecte cu care se merge la colindat, pe următoarea vor așeza personajele mult așteptate și îndrăgite de copii în această perioadă a anului, iar pe ultima treaptă, în vârf, vor așeza ceea ce sărbătorim de Crăciun.

La **evaluarea jocului didactic** se apreciază răspunsurile copiilor și efortul lor depus pentru a-l înveseli pe Moș Crăciun.

Tranziție: prin intermediul jocului de mișcare „*Trenulețul colindătorilor*” copiii vor părăsi sala de grupă pentru servirea mesei.

Se reia activitatea prin intermediul **tranziției:**

„*Hai copii să ne jucăm
Pe la centre ne mutăm
Multe, multe să-nvățăm!*”

După servirea mesei se trece la prezentarea centrelor, a materialelor și a sarcinilor de lucru.

La măsuțe este pregătit materialul pentru activitate, iar copiii împreună cu educatoarea vizitează centrele, descoperind materialele și sarcinile corespunzătoare fiecărui centru.

La centrul **Joc de rol** copiii se vor juca „*De-a gospodinele*” unde vor pregăti colaci și fursecuri pentru colindători.

La centrul **Bibliotecă** copiii vor scrie semne grafice pentru a decora „*Traista colindătorului*”, respectând poziția corectă a corpului în timpul scrierii.

La centrul **Artă (DOS-AP)** preșcolarii vor decupa, vor tăia și vor lipi confecționând „*Steaua*” pentru colind.

Se intuiește materialul didactic expus pe măsuțe și se face o scurtă descriere a lucrării model. Educatoarea explică și demonstrează etapele de lucru. Se stabilesc criteriile de evaluare, acuratețea lucrării, originalitatea/creativitatea și gradul de finalizare a lucrării.

Se execută exerciții de încălzire a mușchilor mici ai mâinii. Copiii lucrează individual la realizarea lucrării. Se supraveghează preșcolarii în timpul lucrului și se oferă explicații și sprijin celor care necesită.

După terminarea lucrului la centre se va face *Turul Galeriilor* pentru a evalua produsele obținute.

Tranziție: educatoarea recită versurile:

„ <i>Aho! Aho</i> ”	<i>Azi la voi</i>
<i>Copii și frați</i>	<i>Eu m-am gândit</i>
<i>Stați pe loc</i>	<i>Și jocuri frumoase</i>
<i>Nu mai lucrați!</i>	<i>Eu v-am pregătit!</i>

După acest moment de tranziție se trece la desfășurarea **Joc de mișcare:** „*Fuga la colindătorul...!*” de la **ALA II**.

În sala de grupă sunt așezați trei colindători-unul are în mână o sorcovă, al doilea o stea iar al treilea un plugușor. La comanda educatoarei: „*Fuga la colindătorul...!*”, copiii se vor îndrepta fugind spre acel colindător precizat. Copilul care se așează greșit, este scos din joc. Jocul se repetă de trei-patru ori.

În încheierea activității, educatoarea împreună cu copiii, vor face aprecieri asupra activității derulate pe parcursul întregii zile.

Preșcolarii primesc recompense.

Vor colinda gazdele și vor fi răsplătiți cu bomboane și covrigi.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN, DIN MUNTENIA, TRANSPUSE ÎN ÎNVĂȚARE PENTRU ELEVII CLASEI PREGĂTITOARE

*Profesor învă. primar Dumitru Florina,
Școala Gimnazială "Mihai Viteazul" Pucioasa, Dâmbovița, România*

În inima Munteniei, atmosfera sărbătorilor de iarnă începe să se simtă încă din ziua în care biserica îl sărbătorește pe Sfântul Nicolae, pe 6 decembrie. Pentru că cei mici așteaptă cu nerăbdare darurile lăsate în ghetuțe, am stabilit că această zi este cea de care putem lega una dintre tradițiile clasei în care elevii vor petrece cei cinci ani de școală primară. De aceea, în ziua de 6 decembrie, împodobim bradul din clasă, împreună: copii, părinți, învățători. Și bucuria mare este că tot împreună confecționăm podoabele, din materiale naturale, sustenabile, învățând astfel să avem grijă și de natură.

În săptămânile ce urmează, toate lecțiile abordează, în mod integrat, și activități de învățare dedicate tradițiilor și obiceiurilor de Crăciun.

Elevii aduc în clasă poveștile păstrate din bătrâni, pe care le află de la bunicii și străbunicii lor. Copiii povestesc cum se ocupă gospodarii de la țară de curățenia din casă și din curte, cum pregătesc tăierea porcului și apoi preparatele specifice Crăciunului. Astfel, momentele de comunicare orală poartă cu ele bucuria poveștilor din familie. Alături de acestea, adăugăm textele adecvate vârstei, cu povești de Crăciun. Ele sunt citite de învățător sau de un părinte și sunt urmate de discuții libere, dezbateri pornind de la comportamentul unor personaje, întâmplările petrecute.

Fotografiile de familie, care surprind diverse momente din zilele premergătoare, dar și din timpul zilelor de Crăciun îi apropie pe elevi și îi ajută să se cunoască mai bine. Unul dintre obiceiurile de la tăierea porcului este acela de a-l sui pe copilul cel mai mic din familie pe spatele porcului sacrificat, după ce șoriciul i-a fost copt în stratul de paie aprinse. În acest fel, copilul devine un fel de erou din povești, călare pe armăsarul cel năzdrăvan, în căutarea celor care au nevoie să fie ajutați, salvați, în căutarea situațiilor care au nevoie de rezolvări magice. Conform tradiției, porcul se taie de Ignat, pe 20 decembrie, după ce – așa cum se spune în popor – porcul visează dacă va fi sau nu va fi sacrificat. În ziua de Sf. Ignat, tăierea porcului este singura activitate permisă; pe la majoritatea gospodăriilor se prepară pomana porcului, mai ales pentru bărbații care au participat la tăierea și porționarea lui, fiindcă femeile încă țin post până la Crăciun. Multe dintre familii au lăsat deoparte acest obicei, preferând să cumpere preparate gata făcute sau să se ocupe de toate cu multe zile, chiar săptămâni, înainte de Crăciun.

Desenele pe care le fac elevii în această perioadă ilustrează scene din ceea ce cunosc despre Nașterea Domnului și din poveștile citite ori auzite în familie. Această activitate este însoțită, cel mai des de muzică. Cei mici învață cu emoție colinde, ori le cântă pe cele pe care le știu din familie și de la grădiniță. Desi elevii vin din localități apropiate, din nordul județului Dâmbovița, unele colinde au și versuri ori interpretări diferite. Radiourile, canalul YouTube au făcut ca aceste cântece tradiționale să se răspândească mai ușor și să fie cunoscute, la nivel național, colinde din mai multe zone ale țării.

În această perioadă, confecționăm împreună cu copiii și "Steaua", și "Sorcova", costumul de "Capră" și de "Urs", pregătim ținuta pentru "Plugușor", atât de necesare celor ce vor colinda ulițele satelor ori străduțele orașului, creînd calea către o atmosferă încântătoare, plină de arome apetisante de cozonac, de colaci și cântece vesele care anunță nașterea lui Iisus.

Însă, în acest colț binecuvântat al României, ca probabil în toate ținuturile patriei, oamenii nu uită nici de cei care nu mai sunt printre ei. La noi se păstrează și obiceiul

colindețelor (despre care putem spune că este una dintre cele mai frumoase tradiții de Crăciun): în seara de dinaintea Ajunului, copiii merg cu trăistuțele la colindat, unde primesc covrigi, nuci și mere, iar în mediul rural sătenii își oferă unii altora covrigi, vin și țuică fiartă, pomenind numele celor plecați în veșnicie.

Peste tot prin satele din Muntenia se formează diferite cete de colindători, care merg din casă în casă pentru a vesti sărbătoarea și pentru a ura gazdelor sănătate, belșug și noroc. Un aspect tipic Munteniei subcarpatice este prezența cetei de colind care, în trecut, era alcătuită doar din bărbați necăsătoriți. Astăzi, în prezent, grupurile sunt mixte sau alcătuite din membrii ai familiei, vizitând mai ales rudele, prietenii și vecinii. Colindatul este un ritual plin de culoare și originalitate, menit să alunge spiritele rele și să aducă prosperitatea.

Ce îi mai învățăm pe copii la școală? Că prima zi de Crăciun este dedicată familiei și se petrece în jurul bradului și al mesei încărcate de bunătăți tradiționale. Înainte de a gusta preparatele, gospodinele pregătesc *apa norocului*, o infuzie de plante (muscata, mentă, cimbru, busuioc) amestecată cu agheasmă, cu care stropesc casa. Acest obicei se repetă timp de 7 zile dacă familia a avut parte de greutăți înainte de Crăciun. La fel și băutul agheasmei dimineța, pe "inima goală", adică înainte de a mânca. Se spune că în această zi nu trebuie să împrumuți nimic din casă, altfel riști să alungi norocul. Nici măturatul casei nu este permis în această zi, din motive similare, spune tradiția. Dar căutăm împreună cu elevii explicații logice pentru crearea unor astfel de obiceiuri.

Sărbătoarea nașterii lui Iisus este simbolul vieții, al bunătății și speranței, un moment în care oamenii își îndreaptă atenția către valorile spirituale și comunitate. Crăciunul este o poveste vie, în continua transformare, plină de tradiții și ocazii de a celebra împreună cu cei dragi.

Vă invit să explorați frumusețea Crăciunului, alături de noi, la Pucioasa și în satele din împrejurimi.

Bibliografie:

1. George D. Piteș, „Priboiu strămoșească vatră românească. Monografie”, Editura Bibliotheca, 2018, 316 pagini
2. Dragoș Mircea I Dumitru, „Dâmbovița 1810-2010. Micromonografii”, Editura Bibliotheca, 2018, 464 pagini
3. Irina Cîrstina, Mihai Oproiu (coord), “Dâmbovița istorică”, Complexul muzeal “Curtea Domnească” Târgoviște

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU

*Profesor învățământ primar : Dunca Alina
Școala Gimnazială Șieu , Șieu - Maramureș*

Crăciunul la români este o importantă sărbătoare religioasă. În satele românești, unde tradiția se mai păstrează femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile (*locurile unde adăpostesc animalele*), iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești.

Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25, 26 și 27 decembrie. În Ajunul acestei sărbători (seara dinaintea zilei de 25) în toate satele din țară începe colindatul. Acesta este cel mai important obicei românesc de Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor (*cântece specifice de Crăciun, care conțin acest mesaj*), după ce colindă, ei sunt răsplătiți la fiecare casă cu diferite bunătăți. Colindătorii sunt primiți cu bucurie deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, apoi sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani.

În Maramureș, cei care colindă sunt oameni în toată firea. Obiceiul este să treacă pe la fiecare casă, iar apoi, cu tot cu gazdele care i-au omenit (*ospătat, servit cu bunătăți*), să continue colindatul. Postul Crăciunului ia sfârșit și fiecare se poate bucura de mâncărurile rituale: preparatele din porc, sarmalele, colacii și cozonacii, prăjiturile și vinul. Cele trei zile de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case. Există și o perioadă de post culinar și spiritual ce se ține înaintea Crăciunului, timp de șase săptămâni sfârșindu-se în noaptea de Crăciun.

În Ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată numite saloane. În aceste zile sfinte – 25, 26 și 27 decembrie – se respectă tradiții vechi de sute de ani. Colindatul este unul dintre aceste obiceiuri. Atât grupuri de copii, cât și grupuri de adulți se strâng laolaltă și merg să colinde la casele vecinilor sau la casele altor oameni. Atunci se cântă „O ce veste minunată”, o melodie foarte veche și foarte populară în popor, cât și „O brad frumos”. Totodată colindătorii sunt serviți cu produse alimentare (colaci făcuți în casă) sau bani. Persoanele de origine slave din România sărbătoresc și în data de 7 ianuarie Crăciunul pentru că de fapt Crăciunul lor este pe aceea dată la două săptămâni după Crăciunul românesc, ortodox.

Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufele și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă.

Și în zona Moldovei, Crăciunul este o sărbătoare importantă. Toate activitățile ce au loc în ziua Ajunului sunt de fapt un ritual pentru protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei: femeile fac curat în toată casa și pregătesc colaci, iar bărbații au grijă să înapoieze orice lucru luat cu împrumut. Tot în această zi, femeile coc un colac de forma cifrei 8, care în primăvară urmează să fie afumat și pus între coarnele boilor ce ară pământul. În Ajun, femeile pregătesc masa de Crăciun, care trebuie să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte. Tot în ziua Ajunului încep să meargă colindătorii pe la casele oamenilor: de dimineață colindă copiii

cei mai mici, spre după-amiază școlarii, iar către seară colindă tinerii.

În Bucovina se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară, iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea, se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în Ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători. În Ialomița, cetele de colindători cutreieră ulițele satelor și gospodăriile țărănești, făcând tradiționalele urări, melodiile și textele poetice ale colindelor fiind minunate. Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete și își aleg un conducător numit de obicei „vătaf” sau „jude”. Colindătorilor propriu-zisi li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite.

Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag, cântecele fiind întotdeauna însoțite de dansuri. Apoi, gazda invită colindătorii în casă, unde înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful (*liderul*) cetei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Steaua

Un alt obicei care în timp și-a pierdut semnificația este mersul cu 'steaua' – obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acesta avea menirea de a vesti oamenilor nașterea lui Hristos: copiii care mergeau cu 'steaua' se deghizau în magi și vesteau marea minune.

Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stelarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă „Steaua sus răsare”, precum și alte cântece.

Bradul de Crăciun

Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. Acesta exista în tradițiile românești cu mult înainte de era creștină. Bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești, fiind prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad. În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și beteață.

Capra

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocau personaje biblice sunt înlocuite de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau țurcă în Moldova și Ardeal, boriță (*de la bour*) în Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” (*din cauza înfățișării pestrițe a măștii*) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou.

Capra se face dintr-un lemn scurt, cioplit în formă de cap de capră, care se învelește cu hârtie roșie, peste care se pune o altă hârtie, neagră, mărunț tăiată și încrețită, sau se lipește o piele subțire cu păr pe ea.

Cercetătorii presupun că dansul caprei, precum și alte manifestări ale măștilor zoomorfe (*care înfățișează animale*) întâlnite în satele românești la vremea Crăciunului provin din ceremoniile sacre arhaice închinare morții și renașterii divinității.

Dansul Ursului

Umblatul cu Ursul este întâlnit doar în Moldova, de Anul Nou. Ursul este întruchipat de un flăcău purtând pe cap și umeri blana unui animal, împodobită în dreptul urechilor cu ciucuri roșii. Masca este condusă de un „ursar”, însoțită de muzicanți și urmată, adesea, de

un întreg alai de personaje (printre care se poate afla un copil în rolul „puiului de urs”). În răpăitul (*zgomotul*) tobelor sau pe melodia fluierului și ajutată de un ciomag (*băț mare și gros*), masca mormăie și imită pașii legănați și sacadați ai ursului, izbind puternic pământul cu tăpșile. Semnificația este purificarea și fertilizarea solului în noul an. Există ipoteza că la originea acestui obicei s-ar afla un cult dacic.

Plugușorul și Sorcova

În prima zi a noului an, se merge cu **Plugușorul** și cu **Sorcova**, obiceiuri ce invocă prosperitatea și belșugul pentru gospodăria celui care primește colindătorii. Se spune că cei care nu primesc cetele de colindători vor avea neazuri și sărăcie în anul ce vine.

În ajunul Anului Nou, în Moldova, cete de flăcăi și de bărbați de curând însurați pleacă cu Plugul. Străvechi obicei agrar (*care se referă la agricultură – cultivarea pământului – ocupație străveche a românilor*) derivat dintr-o practică primitivă, trecut printr-un rit de fertilitate, **Plugușorul** a ajuns o urare obișnuită de recolte bogate în anul care abia începe. Plugușorul este întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței, dar plugul adevărat, tras de boi, a fost înlocuit cu timpul de un plug miniatural, mai ușor de purtat, sau de buhaiul care imită mugetul boilor. La sate, „Plugușorul” este însă extrem de complex, iar alaiurile care merg din casă în casă duc cu ele chiar un plug.

De asemenea, odată cu intrarea în Noul An, de Sfântul Vasile, este bine să se ureze pentru bunăstare, iar în acest sens „**Sorcova**” este cel mai cunoscut colind.

Un obicei de Anul Nou, care aduce mare bucurie copiilor, este umblatul cu Sorcova. Aceștia au o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă are originea în cuvântul bulgar surov (verde fraged), făcând aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă odinioară dintr-un arbore. Atingând de mai multe ori persoanele cu sorcova sunt făcute urări de bine și bunăstare celui vizat

Bibliografie:

Mihai Pop, Rodica Zane, Obiceiuri tradiționale românești, Indiana University, Editura Univers, 1999, 230 pagini

Eugen D. Neculau, Rost și rânduială în satul românesc, Editura Vasiliana 98, 2023, 290 pagini

-Maramureș: oameni, tradiții, locuri, Editura Proema, 2012, 103 pagini

Valentin Bilț, Poezii, tradiții și obiceiuri populare din Maramureș, Editura Grai și suflet – Cultura Națională, 1996, 275 pagini

Nicolae Sfetcu, Crăciunul –Obiceiuri și tradiții, <https://www.amazon.com/dp/154073353X/>, 2016, 152 pagini

OBICEIURI DE IARNĂ ÎN MARAMUREȘ

*Profesor învățământ primar : Dunca Ioan Alexandru
Școala Gimnazială Șieu , Șieu – Maramureș*

Când vine vorba de frumoasa sărbătoare a Crăciunului, nici un loc din țară nu se compară cu Maramureșul. Aici, lumina nu se stinge de Crăciun și fiecare casă este colindată. Un Crăciun pur românesc, încărcat de tradiții, obiceiuri frumoase și semnificații aparte poate fi admirat aici de români din toate părțile. Aici poți veni să admiri o atmosferă de sărbătoare, așa cum era odinioară.

În Maramureș încă se păstrează vii obiceiurile și tradițiile din vremuri îndepărtate. Sărbătorile de iarnă se petrec așa cum se petreceau înainte, iar aceste obiceiuri au fost transmise din generație în generație. Printre tradițiile care au rămas neatinse de timp enumerăm colindatul și umblatul cu steaua sau cu Viflaimul.

Toată viața rurală pare a fi păstrată aici. Orice vizitator din țară și de peste hotare poate face saltul în trecut în această zonă în care obiceiurile sunt păstrate intacte, iar viața simplă și plină de armonie cu natura este blocată în timp.

De Crăciun, când Hristos se naște, Maramureșul este în plină sărbătoare. Moroșenii de adună de la mic la mare la Slujba Litiei. După slujbă, se practică colindatul pe la case toată noaptea, pentru a răspândi vestea Nașterii Mântuitorului la toți credincioșii. Cetele de colindători fac străzile să fie animate până dimineața din a doua zi. Efortul lor nu rămâne nerăsplătit, ei fiind întâmpinați cu cozonaci calzi, nuci, mere, cârnați, horincă și vin.

Nici în noaptea dintre ani moroșenii nu se lasă mai prejos. Chefurile, colindele, horinca și voia bună nu lipsesc. În noaptea de Revelion satele răsună cu glasul urlătorilor, care urează un an plin de belșug și tot ce este mai bun tuturor. Încă odată simți că te întorci în timp și admiri tradiții de o frumusețe rară. Există un motiv bine întemeiat pentru care turiștii ce au vizitat Maramureșul se întorc iar și iar. Toată experiența te unge pe suflet.

Pe lângă obiceiurile legate de colindat și bucate, mai există și alte credințe pe care maramureșenii le respectă cu sfințenie în timpul sărbătorilor de iarnă. De exemplu, în Maramureș se crede că nu este bine să muncești în Ajunul Crăciunului, cu excepția treburilor de pe lângă casă. Dacă speli rufe în această perioadă se consideră că asta aduce boli asupra familiei, iar a împrumuta și a cere bani este deasemenea nerecomandat.

Iar dacă îți vine să plângi în Ajunul Crăciunului, mai bine te abții, pentru că se consideră că cine plânge acum va plânge tot anul. Bărbații se abțin de la mâncăruri pline de unsoare, pentru a nu avea neveste urâte. Este un semn că iarna va fi foarte lungă și geroasă dacă animalele se culcă pe partea stângă. De asemenea se postește în Ajunul Crăciunului pentru Fecioara Maria, pentru că în acea noapte, Maica Domnului a trudit din greu și nu a putut mânca, iar această tradiție este pentru a o onora.

Acestea sunt doar câteva exemple din frumusețile care se găsesc în Maramureș cu ocazia sărbătorilor de iarnă. O experiență de neuitat, de poveste, care te va face mereu să te simți ca un copil.

Bibliografie:

Mihai Pop, Rodica Zane, Obiceiuri tradiționale românești, Indiana University, Editura Univers, 1999, 230 pagini

-Maramureș: oameni, tradiții, locuri, Editura Proema, 2012, 103 pagini

Valentin Biț, Poezii, tradiții și obiceiuri populare din Maramureș, Editura Grai și suflet – Cultura Națională, 1996, 275 pagini

Dorin Ștef, Antologia de folclor din Maramureș, Editura etnologica, 2007, 168 pagini

DATINI DIN STRĂBUNI LĂSATE

Prof. educație timpurie: Radu Zoica,

Prof. educație timpurie: Eftimie Cristina

Școala Gimnazială "Radu cel Mare" Găești, județul Dâmbovița, România

Motto: „*Tradiția adevărată e singura merinde sufletească*” (Liviu Rebreanu)

Fiecare nație își conturează identitatea de sine în jurul tradițiilor și obiceiurilor pe care le transmit din generație în generație, precum și prin modul în care fiecare reușește să păstreze în timp autenticitatea valorilor proprii. Dacă ajungi să îți accepți și iubești trecutul, viitorul îți este asigurat. De aceea, este important să le inculcăm copiilor, încă din copilărie, respect și admirație față de strămoșii noștri și să-i orientăm spre valorizarea tradițiilor și obiceiurilor străbune.

Zona geografică ce cuprinde județul Dâmbovița este așezată în partea central-sudică a țării, suprapunându-se bazinelor hidrografice ale râurilor Ialomița și Dâmbovița și Cricovul

Dulce (cu afluenții lor), ape ce fertilizează, deopotrivă, glia și lirica: „Dâmbovița apă dulce/ Cin’ te bea nu se mai duce...”

Prima mențiune documentară despre orașul Găești datează din 19 iulie 1498 de pe timpul lui *Radu cel Mare*, fiul lui *Vlad Călugărul*. Orașul Găești este situat în partea de sud-vest a județului Dâmbovița, având relief de câmpie înaltă, dar și de câmpie joasă. Aici locuiesc circa 12.580 de locuitori harnici, gospodari care au păstrat dintotdeauna tradițiile și obiceiurile strămoșești.

În tradițiile sărbătorilor de iarnă, în sânul familiei este mult basm, poezie și dragoste. Cine vrea să cunoască sufletul românului, să intre în casa lui, mai ales iarna! Va vedea atunci cum el se închină cu fața la Răsărit, de unde vine lumina și că își face semnul crucii înainte și după mâncare. Aceasta arată că românul este credincios. Credința și-o manifestă permanent, dar cu mai multă tărie în perioada sărbătorilor de iarnă, precum Crăciunul, adică Nașterea Domnului Iisus Hristos și Anul Nou.

Oamenii asteaptă Crăciunul și Anul Nou cu bucurie, își urează unul altuia împlinirea dorințelor, fericire, sănătate și roade bogate.

Îmbrăcați în frumoase costume dâmbovițene, copiii purtând obiecte specifice obiceiului pe care îl reprezintă, merg din casă în casă și cântă colinde („Plugușorul”, „Sorcova”, „Vasâlca” , „Steaua”, „Capra” etc.). care au fost culese, istorisite și ilustrate pentru a fi transmise urmașilor ca niște documente ale vremurilor trecute. Prin textele acestora ei transmit urările în legătură cu străvechile îndeletniciri ale poporului: aratul, semănatul, păstoritul.

Ei își păstrează cu drag portul popular și îndeletnicirile tradiționale, pe care le împletesc cu civilizația și progresul social și cultural.

Colindele sunt cântece tradiționale de Crăciun. Ele vestesc și preamăresc nașterea lui Iisus, venit pe lume ca să mântuiască oamenii de păcate. Reiau sub diverse forme, emoționante, povestea biblică a nasterii Mântuitorului. Colindele exprimă bucuria oamenilor cu ocazia acestei sărbători creștine.

În ajunul Crăciunului, cetele de colindători sunt alcătuite mai ales din copii, obiceiul numindu-se *colindul copiilor/ obiceiul pițărăilor/ colindeților*. După miezul nopții de 23-24 decembrie, copiii pornesc în grupuri mici să colinde din casă în casă.

Iată urarea pițărăilor/ colindeților (colindători copii) din zona noastră (orașul Găești și comunele limitrofe):

- „Bună dimineața la Moș Ajun!// Ne dați ori nu ne dați?// Ne dați ori nu ne dați?// Ne dați, ne dați?// Am venit și noi o dată/ La mulți ani cu sănătate./ Domnul Sfânt să ne ajute/ La covrigi și la nuci multe.”

- „Foaie verde portocală,/ Noi suntem copii de școală,/ Și-am venit să colindăm,/ Pe la case să urăm: Bună dimineața la Moș Ajun!/ Și-am venit Și noi odată/ La mulți ani cu sănătate/ Și la anul cand venim,/ Sănătoși să vă găsim!/ Bună dimineaaaaațaaa la Moș Ajun!”

După terminarea colindatului gazda oferă grupului covrigi, mere, nuci, dulciuri, dar și bani. Alături de colindatul copiilor, în ajunul Crăciunului se întâlnește obiceiul *umblatul cu icoana*.

Preoții împreună cu cântătorii bisericilor poartă din casă în casă o icoană reprezentând nașterea lui Iisus, pe care membrii casei vizitate o săruta cu evlavie.

Mersul cu steaua la Crăciun, cum este denumit în majoritatea satelor/ orașelor din sudul județului Dâmbovița, este un vechi obicei la îndemâna copiilor, obicei parcă anume creat pentru vârsta lor fragedă, iar colindele sunt pe măsura vocilor lor cristaline.

Odată ce se lasă Postul Crăciunului, copiii încep a se vânzoli în dreapta și în stânga, căutându-și tovarăși de ceată pentru umblatul cu steaua. De obicei, o ceată este alcătuită din trei copii. Pe toată durata postului învață colindele, fac repetiții, pregătindu-și totodată recuzita necesară colindatului.

Primul copil poartă o stea confecționată din diverse materiale (carton duplex, lemn de plop, etc.). Steaua, după ce a fost confecționată, este bogat împodobită cu hârtii colorate, de mai multe nuanțe. Stelei i se atașează un băț de sprijin, bogat ornamentat. Pe partea interioară se fixează un mic clopoțel, care va suna la cea mai mică mișcare a stelei. Pe cele două fețe centrale ale corpului propriu-zis al stelei se aplică icoane cu teme religioase, nelipsind icoanele specifice sărbătorii Nașterii Mântuitorului.

Cel de-al doilea copil din ceată poartă un topor din lemn, având în loc de muchie o coadă încovoiată ce se termină cu un vârf ascuțit cu concavitatea spre partea inferioară. Acest toporaș este prevăzut cu o coadă mai lungă din lemn, care face ca toporul să ajungă aproape la înălțimea colindatorului. Pe toată suprafața toporului și a cozii este aplicată de asemenea hârtie colorată. De bărbia toporului, printr-un orificiu, este legat un mic clopoțel. Din loc în loc, pe băț sunt aplicați franjuri din hârtie colorată, în nuanțe diferite.

Cel de-al treilea copil poartă un băț de înălțimea lui, împodobit în același mod ca toate bețele folosite la colindat. Mai are și un clopoțel ce vestește sosirea colindătorilor.

În timpul colindatului se lovește dușumeaua cu bețele, clopoțelii transmițând în jur clinchetul lor, iar glasurile copiilor redau prin colindă scena Nașterii lui Iisus Hristos.

Mersul cu steaua, începe în seara de Ajun a Crăciunului, de obicei, după ce pițărâii încep să se risipească. Seara se colindă la casele mai apropiate, urmând ca la restul caselor să

se colinde în ziua de Crăciun. Strădania copiilor este răsplătită cu mere, cozonaci, chiar și cu sume de bani, spre bucuria lor.

Colindele care îmbracă an de an toate sărbătorile de iarnă sunt o dovadă a continuității noastre românești și creștinești ortodoxe pe acest pământ românesc.

Noi, dascălii, părinții, comunitatea locală trebuie să înțelegem și să-i facem și pe copiii noștri să înțeleagă ce se află dincolo de bucuria festivă a desfășurării acestor datini, cum se așteaptă și cum se pregătesc aceste sărbători ale sufletului. Doar cunoscând și luând parte activă la aceste manifestări, copiii pot fi determinați să-și iubească locul natal și pot fi contiuuatorii datinilor de pe aceste meleaguri.

Bibliografie:

1. Ghinoiu, I. - *Sărbători și obiceiuri. Volumul 5: Dobrogea, Muntenia*; București: Editura Etnologică, (2009), p.442;
2. Nicolau, I., - *Ghidul sărbătorilor românești*, București: Editura Humanitas, (1998), p 129;
3. Niculiță - Voronca, E., *Datinile și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică*, Iași: Editura Polirom, (1998) – Volum I și II, p. 496/ p. 637;
4. Stanciu, S., Petre, A., - *Pedagogie și folclor*, București: Editura Didactică și Pedagogică, (1978), p. 235.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN LA ROMÂNI

*Prof. Înv. Preșcolar Gavrilă Raluca
Liceul Tehnologic „Constantin Ianculescu”
Grădinița cu PP „Piticot”, Cârcea, Dolj, România*

Diferența dintre tradiție și obicei este adesea subtilă, dar există câteva aspecte cheie care le diferențiază: tradiția se referă la un set de practici, valori, credințe care sunt transmise din generație în generație și care fac parte din identitatea culturală a unui grup sau națiuni. Tradițiile sunt, de obicei, adânc înrădăcinate și au o semnificație mai largă, legată de istorie, religie sau cultura unei comunități. Obiceiul este o practică sau o acțiune repetitivă, de obicei, mai mică și mai specifică, care se efectuează într-un anumit context și care nu are întotdeauna un impact cultural sau istoric de amploare. Obiceiurile pot face parte din tradiții, dar nu toate obiceiurile sunt tradiții.

Tradițiile sunt adesea vechi și se transmit de-a lungul multor generații, având o continuitate semnificativă. Ele sunt păstrate și respectate de comunități pentru a-și menține identitatea și coeziunea socială.

Obiceiurile, deși pot fi transmise și ele, nu au aceeași durabilitate sau semnificație profundă. Ele pot fi mai variabile și adaptabile în timp, fiind influențate de schimbările sociale și culturale.

Tradițiile sunt adesea legate de evenimente importante din viața unui individ sau a unei comunități (cum ar fi nașterea, căsătoria, moartea, sărbători religioase sau naționale), având o semnificație simbolică profundă.

Obiceiurile sunt mai simple și mai concrete, și se pot referi la activități zilnice, rutine sau manifestări care nu au neapărat o încărcătură simbolică majoră, dar care sunt importante pentru viața cotidiană.

Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători pentru români. În fiecare an, pe data de 25 Decembrie este sărbătorită nașterea lui Isus Hristos. Este o perioadă a anului în care oamenii se reunesc cu familiile lor, își împărtășesc bucuriile și trăiesc momente de spiritualitate și tradiție. De-a lungul istoriei, în diferite colțuri ale lumii, au apărut o mulțime de obiceiuri și tradiții care fac ca această sărbătoare să fie unică.

Pregătirea locuinței înainte de această mare sărbătoare este o tradiție care se păstrează și astăzi. Gospodinele își curăță casele și pregătesc bucate alese specifice Crăciunului. În multe sate, încă se păstrează obiceiul a de sacrifica porcul. Printre mâncărurile preferate se numără cozonacul, sarmalele, caltaboșul, cârnații de casă.

Simbolul sărbătorilor de iarnă este bradul de Crăciun, acesta fiind unul dintre cele mai populare obiceiuri. Bradul de Crăciun este decorat cu globuri colorate, beteală, luminițe și diverse alte ornamente care aduc un plus de magie în casele românilor. Bradul de Crăciun este și bucuria copiilor, care așteaptă sub brad cadouri de la mult iubitul Moș Crăciun.

Unul dintre cele mai frumoase obiceiuri de Crăciun este colindatul. Copiii, dar și tinerii, colindă din casă în casă, cântând colinde care spun povestea Nașterii Mântuitorului. Colindele sunt cântate în noaptea de Ajun și în ziua de Crăciun. Ele sunt pline de simboluri religioase, dar și de obiceiuri străvechi, care exprimă dorința de bine, sănătate și prosperitate pentru toți cei care le aud. Colindătorii sunt răsplățiți cu daruri, în special cu dulciuri și bani.

Un alt obicei important este pregătirea mesei de Crăciun. Aceasta include preparate tradiționale, precum sarmale, cozonaci, piftie, cârnați și fripturi. În tradiția românească, masa de Crăciun este un moment de comuniune, în care toată familia se adună pentru a împărtăși bucuria sărbătorii. În unele regiuni ale țării, este obicei ca înainte de masa de Crăciun, membrii familiei să guste dintr-o bucată de carne de porc, simbolizând sacrificiul adus în această perioadă.

Crăciunul este o sărbătoare încărcată de obiceiuri și tradiții care au fost transmise din generație în generație. Aceste tradiții nu doar că aduc bucurie și un sens mai profund acestei perioade, dar și ajută la păstrarea identității culturale a fiecărei națiuni. În România, Crăciunul este un moment de reculegere, dar și de veselie, de comuniune cu cei dragi și de respect pentru valorile tradiționale care au fost păstrate cu sfințenie de-a lungul vremii.

Bibliografie:

1. A. Pascu, „Tradiții legate de nașterea Domnului”, București, 2017, Editura Meteor Press, nr. pg. 160.
2. Sorin Lavric, „Cartea de Crăciun”, București, 1977, Editura Humanitas, nr. pg. 240.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

*Educatoare Gomofârceanu Delia
Grădinița „Licurici” Cluj-Napoca, Cluj, România*

În România, Crăciunul este o sărbătoare cu mare încărcătură religioasă și culturală, având tradiții și obiceiuri care variază de la o regiune la alta, dar care sunt unite prin semnificația nașterii Mântuitorului. Obiceiurile românești de Crăciun sunt strâns legate de viața de zi cu zi, de spiritualitate și de legătura profundă a oamenilor cu natura și ritmurile ei. În această lucrare, vom explora câteva dintre cele mai importante și speciale tradiții și obiceiuri de Crăciun din România, care au fost păstrate și transmise din generație în generație.

În România, Crăciunul este marcat nu doar de obiceiuri și tradiții, ci și de numeroase superstiții care adaugă o dimensiune simbolică și mistică acestei sărbători. Aceste superstiții sunt adesea legate de credințele populare, de protecția casei și a familiei, dar și de speranța într-un an mai bun. Ele sunt transmise din generație în generație, iar multe dintre ele se păstrează și astăzi, în special în zonele rurale. În această lucrare, vom explora cele mai importante tradiții și superstiții de Crăciun din România, care reflectă atât religiozitatea, cât și caracterul magic al acestei perioade.

Crăciunul în Ardeal este sărbătorit cu o mare reverență față de tradiții, iar obiceiurile din această regiune sunt adesea legate de religie, familie și comunitate. Ardealul este cunoscut pentru păstrarea unor tradiții specifice, care combină influențele culturale ale românilor, maghiarilor și sașilor. Iată câteva dintre obiceiurile și tradițiile care sunt adânc înrădăcinate în cultura Crăciunului din Ardeal.

Postul Crăciunului

Postul Crăciunului este o perioadă de 40 de zile în care credincioșii se abțin de la mâncăruri de origine animală și se dedică rugăciunii și meditației spirituale. Aceasta este o perioadă de curățire sufletească și fizică, în care oamenii se pregătesc pentru primirea lui Hristos în sufletele lor. Postul se încheie cu Ajunul Crăciunului, iar în această zi oamenii fac ultimele pregătiri pentru masă și pentru întâmpinarea sărbătorii.

Curățenia generală și decorarea casei

În Ajunul Crăciunului, gospodinele fac curățenie generală în casă, iar multe familii decorează bradul în această zi. Se spune că „cine nu își face curat înainte de Crăciun, nu va fi fericit în anul care vine”. Bradul de Crăciun este o tradiție care simbolizează viața și speranța, iar în multe regiuni ale României bradul este împodobit cu globuri, beteală, dar și cu lumânări sau stele confecționate manual. În unele părți ale țării, bradul este adus în casă doar în seara de Ajun, în timp ce în alte zone este adus cu câteva zile înainte.

Obiceiuri și tradiții în Ajunul Crăciunului

Ajunul Crăciunului (24 decembrie) este o zi plină de semnificații și tradiții care marchează intrarea în sărbătoare. Este o zi de pregătire spirituală și fizică, dar și de întâlnire a comunității, cu obiceiuri care țin de familie și de comuniune.

Colindatul

Colindele sunt, poate, cele mai populare tradiții de Crăciun din România. Colindatul este un obicei care se desfășoară atât în Ajunul Crăciunului, cât și în zilele următoare, iar colindele sunt cântece de stea, de bucurie și de rugăciune, dedicate Nașterii lui Iisus Hristos. Grupuri de copii, tineri sau adulți merg din casă în casă, cântând colinde și aducând vestea Nașterii Domnului. În schimbul colindelor, gazdele le oferă colindătorilor mere, nuci, prăjituri sau bani.

Colindatul este un obicei cu o mare încărcătură simbolică, reprezentând purificarea sufletului și vestirea unui mesaj de bucurie și speranță. În multe sate, colindele sunt

acompaniate de „steaua” sau „plugușorul”, simboluri ale nașterii și ale speranței într-o viață nouă.

„Pădurea de Crăciun” sau „Făurarul”

În unele sate din Ardeal, există obiceiul ca în perioada Crăciunului să fie realizate mici „păduri” din brăduți sau crenguțe de brad, decorate cu lumini și diverse ornamente, care simbolizează Nașterea Mântuitorului și „lumina care vine în lume”. Aceste păduri sunt amplasate în case sau în curțile oamenilor, ca un semn al vieții și al speranței.

Ritualurile „Ajunului”

În multe părți ale României, în seara de Ajun, copiii pun pe pragul ușii câte un „colac de Crăciun” sau „colaci” de formă rotundă, care simbolizează viața veșnică. De asemenea, se păstrează obiceiul ca, înainte de a începe colindatul, oamenii să aprindă lumânări sau să pună foc în cuptor pentru a aduce lumină în case și pentru a alunga spiritele rele.

În unele sate, există și un obicei numit „împodobirea coșului cu fân”, care simbolizează nașterea lui Iisus. Coșul este umplut cu fân și decorat cu flori, fiind așezat în mijlocul camerei, unde familia se adună pentru a petrece seara.

Masa de Crăciun

Masa de Crăciun are o importanță deosebită în tradițiile românești. Ea nu este doar un moment de adunare a familiei, ci și o manifestare a abundenței și a generozității.

Preparatele tradiționale

În fiecare colț al țării, masa de Crăciun este bogată în preparate tradiționale, care sunt pregătite cu multă grijă și atenție. Printre cele mai populare preparate se numără sarmalele (găluște de varză umplute cu carne de porc sau vită, orez și condimente), cozonacul (un desert pe bază de aluat dospit umplut cu nuci, mac sau rahat), friptura de porc (adesea preparată pe jar), dar și diverse feluri de tocănițe, cârnați, piftie și plăcinte.

De asemenea, în unele regiuni, este tradițional ca pe masa de Crăciun să fie prezentă „călușul” (un fel de pâine de Crăciun) sau „coliva”, un preparat din grâu fiert, care simbolizează jertfa și darul adus Domnului.

„Tăierea porcului”

Un alt obicei deosebit este „tăierea porcului”, care are loc adesea în ajunul Crăciunului sau în zilele care precedă Crăciunul. Acesta este un moment de reuniune a familiei și a comunității, fiind un prilej de a prepara diverse produse din carne de porc, care vor constitui meniul festiv de Crăciun. Tăierea porcului este un moment încărcat de semnificație simbolică, marcând tradițiile legate de alimentație și de dăruire.

Alte obiceiuri și tradiții

Steaua

Un alt obicei întâlnit în Ardeal este „mersul cu Steaua”. În Ajunul Crăciunului, copiii sau tinerii poartă o stea confecționată manual din hârtie colorată, sticlă sau lemn, pe care o țin în mâini în timp ce colindă. Steaua simbolizează vederea Stelei de la Betleem, care i-a ghidat pe magii din Orient spre locul nașterii lui Iisus. Acesta este un obicei simbolic, care aduce lumină și binecuvântare în casele celor colindați.

Noaptea de Crăciun – tăcerea și liniștea

În multe zone din Ardeal, noaptea de Crăciun este considerată o perioadă de tăcere și reflecție. Mulți oameni își petrec această noapte în biserică, la slujba de înviere a lui Iisus, iar la întoarcere în case, atmosfera este una de calm și de apropiere de Dumnezeu. Este o noapte de liniște, în care gospodinele aprind lumânări în case și pe feronerie, pentru a întâmpina în mod sacru nașterea Mântuitorului.

„Viflaimul” sau „Cartea de Crăciun”

În unele zone din sudul și estul țării, există obiceiul ca, în Ajunul Crăciunului, copiii să „învețe Viflaimul”, adică povestea Nașterii lui Iisus, care este citită din Cartea de Crăciun.

Acesta este un obicei religios care le permite copiilor să înțeleagă mai bine semnificația sărbătorii.

„Masca” și „Irozii”

În anumite regiuni ale României, mai ales în Moldova și Bucovina, există obiceiul ca, în perioada Crăciunului, să aibă loc spectacole de teatru popular, în care se joacă piese tradiționale, cum ar fi „Irozii” sau „Masca”. Aceasta este o formă de joc popular care simbolizează lupta dintre bine și rău, dar și regenerarea și nașterea unui nou început.

Concluzie

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun în România sunt profund legate de religie, familie și comunitate, dar și de respectul față de natură și de viața rurală. Acestea sunt păstrate cu sfințenie, iar în fiecare colț al țării pot fi întâlnite obiceiuri specifice, care reflectă tradițiile străvechi ale poporului român. Colindele, mesele festive, colacul de Crăciun și alte ritualuri sunt doar câteva dintre elementele care fac din sărbătoarea Crăciunului un moment cu adevărat special și plin de semnificație pentru toți românii.

Bibliografie

1. **Călina, L. (2008).** *Tradiții și obiceiuri populare românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
 - o Această lucrare detaliază obiceiurile tradiționale românești, inclusiv cele de Crăciun, oferind o descriere a diferitelor practici din zonele rurale ale României.
2. **Dragomir, C. (2013).** *Sărbătorile de iarnă în tradiția românească*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
 - o Un studiu despre sărbătorile de iarnă în România, incluzând Crăciunul, cu accent pe simbolistica și obiceiurile religioase și populare.
3. **Vasilescu, M. (2016).** *Colinde și tradiții de Crăciun în România*. București: Editura Cartex.
 - o O lucrare dedicată colindelor de Crăciun din diverse regiuni ale României, explicând semnificația culturală și spirituală a acestora.
4. **Constantin, S. (2001).** *Obiceiuri și tradiții în viața rurală*. Iași: Editura Junimea.
 - o Cartea descrie obiceiurile și tradițiile rurale românești, incluzând celebrarea Crăciunului, și oferă o perspectivă asupra stilului de viață tradițional românesc.
5. **Stan, M. (2012).** *Cultura populară românească: Sărbători și obiceiuri de Crăciun*. Timișoara: Editura Eurostampa.
 - o Studiu despre tradițiile și obiceiurile populare legate de Crăciun, cu exemple din diferite regiuni ale României.
6. **Țăranu, A. (2019).** *Folclorul românesc: Colinde, obiceiuri și tradiții de Crăciun*. Brașov: Editura Transilvania.
 - o Lucrare despre folclorul românesc, în special despre colindele și obiceiurile de Crăciun, și semnificațiile acestora în tradiția populară.

CRĂCIUNUL LA ROMÂNI. OBICEIURI ȘI TRADIȚII

*Profesor : Grigore Gabriela
Școala Gimnazială „Radu Cel Mare,, Găești, Jud. Dâmbovița, România*

Crăciunul la români este o importantă sărbătoare religioasă. În satele românești, unde tradiția se mai păstrează femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile (*locurile unde adăpostesc animalele*), iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești.

Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25, 26 și 27 decembrie. În Ajunul acestei sărbători (seara dinaintea zilei de 25) în toate satele din țară începe colindatul. Acesta este cel mai important obicei românesc de Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor (*cântece specifice de Crăciun, care conțin acest mesaj*), după ce colindă, ei sunt răsplătiți la fiecare casă cu diferite bunătăți. Colindătorii sunt primiți cu bucurie deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, apoi sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani.

În Maramureș, cei care colindă sunt oameni în toată firea. Obiceiul este să treacă pe la fiecare casă, iar apoi, cu tot cu gazdele care i-au omenit (*ospătat, servit cu bunătăți*), să continue colindatul. Postul Crăciunului ia sfârșit și fiecare se poate bucura de mâncărurile rituale: preparatele din porc, sarmalele, colacii și cozonacii, prăjiturile și vinul. Cele trei zile de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case. Există și o perioadă de post culinar și spiritual ce se ține înaintea Crăciunului, timp de șase săptămâni sfârșindu-se în noaptea de Crăciun.

În Ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată numite saloane. În aceste zile sfinte – 25, 26 și 27 decembrie – se respectă tradiții vechi de sute de ani. Colindatul este unul dintre aceste obiceiuri. Atât grupuri de copii, cât și grupuri de adulți se strâng laolaltă și merg să colinde la casele vecinilor sau la casele altor oameni. Atunci se cântă „O ce veste minunată”, o melodie foarte veche și foarte populară în popor, cât și „O brad frumos”. Totodată colindătorii sunt serviți cu produse alimentare (colaci făcuți în casă) sau bani. Persoanele de origine slave din România sărbătoresc și în data de 7 ianuarie Crăciunul pentru că de fapt Crăciunul lor este pe aceea dată la două săptămâni după Crăciunul românesc, ortodox.

Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufele și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă.

Și în zona Moldovei, Crăciunul este o sărbătoare importantă. Toate activitățile ce au loc în ziua Ajunului sunt de fapt un ritual pentru protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei: femeile fac curat în toată casa și pregătesc colaci, iar bărbații au grijă să înapoieze orice lucru luat cu împrumut. Tot în această zi, femeile coc un colac de forma cifrei 8, care în primăvară urmează să fie afumat și pus între coarnele boilor ce ară pământul. În Ajun, femeile pregătesc masa de Crăciun, care trebuie să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte

Tot în ziua Ajunului încep să meargă colindătorii pe la casele oamenilor: de dimineață colindă copiii cei mai mici, spre după-amiază școlarii, iar către seară colindă tinerii.

În Bucovina se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară, iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea, se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în Ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători. În Ialomița, cetele de colindători cutreieră ulițele satelor și gospodăriile țărănești, făcând tradiționalele urări, melodiile și textele poetice ale colindelor fiind minunate. Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete și își aleg un conducător numit de obicei „vătaf” sau „jude”. Colindătorilor propriu-zis li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite.

Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag, cântecele fiind întotdeauna însoțite de dansuri. Apoi, gazda invită colindătorii în casă, unde înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful (*liderul*) cetei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Steaua

Un alt obicei care în timp și-a pierdut semnificația este mersul cu 'steaua' – obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acesta avea menirea de a vesti oamenilor nașterea lui Hristos: copiii care mergeau cu 'steaua' se deghizau în magi și vesteau marea minune.

Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stelarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă „Steaua sus răsare”, precum și alte cântece.

Bradul de Crăciun

Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. Acesta exista în tradițiile românești cu mult înainte de era creștină. Bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești, fiind prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad. În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și beteală.

Capra

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocau personaje biblice sunt înlocuite de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau țurcă în Moldova și Ardeal

BIBLIOGRAFIE:

- 1.DANIELA COSTIN ȘI IRINA ȘTEFĂNESCU,- MOȘ CRĂCIUN CU PLETE DALBE-OBICEIURI DE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU , IAȘI, EDITURA PORȚILE ORIENTULUI, 1998, 168 PAGINI.
- 2..MARIAN, SIMION FLOREA-SĂRBĂTORILE LA ROMÂNI- STUDIU ETNOGRAFIC, BUCUREȘTI, EDITURA FUNDAȚIEI CULTURALE ROMÂNE, 1994, 340 PAGINI.

TRADIȚIILE ȘI OBICEIURILE DIN PERIOADA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ

*Prof. înv. preșcolar Iancu Liana Irina
Grădinița cu Program Prelungit Ion Creangă, Alexandria, Teleorman*

Crăciunul la români este o importantă sărbătoare religioasă. Pentru că majoritatea românilor aparțin cultului ortodox, înainte de venirea Crăciunului, aceștia țin post cu o durată de 40 de zile. Acesta amintește atât de postul patriarhilor din Vechiul Testament, cât și de așteptarea lui Moise pe muntele Sinai, înainte ca acesta să primească tablele cu Decalogul. În satele românești, unde tradiția se mai păstrează femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile (locurile unde adăpostesc animalele), iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești. Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25, 26 și 27 decembrie. În Ajunul acestei sărbători, odată cu Ignatul, când se taie porcul în toate satele din țară începe colindatul care durează până la Bobotează. Acesta este cel mai important obicei românesc de Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor (capra, steaua, ursul, sorcova), după ce colindă, ei sunt răsplătiți la fiecare casă cu diferite bunătăți. Colindătorii sunt primiți cu bucurie deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, apoi sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani.

Tradițiile Crăciunului au fost îmbogățite de la an la an. Cei mici îl așteaptă an de an pe Moș Crăciun cu plete dalbe, care vine cu tolba încărcată de cadouri pentru copiii cuminți. Iar cu câteva zile înainte de Crăciun se împodobește bradul cu ornamente de culoare roșie sau verde, acesta simbolizează viața infinită, deoarece este un copac veșnic verde. Aceasta are mereu în vârf o stea care amintește de cea care i-a călăuzit pe magi spre pruncul Iisus Hristos. Obiceiul bradului de Crăciun ar fi apărut în Germania, unde legenda spune că Sfântul Bonifaciu a ordonat tăierea stejarilor, venerați de păgâni. În cădere, stejarii au distrus toți copacii din prajmă, mai puțin bradul, care a devenit de atunci un simbol al acestei sărbători și este împodobit în seara de Ajun.

Aceste cântece se cântau în seara de Anul Nou, când colindătorii obișnuiau să poarte cu ei o strachină cu grâu verde, legat cu fir roșu, precum și boabe de grâu, cu care loveau în geam, cei din casă răspunzându-le: "Ca mine, ca mine!", adică noul an care vine să facă grâul să crească mare și să dea producții bune. În timp ce se cântau colindele, colindătorii trosneau din bice și sunau clopotele, strigând: „Ura, ura, ura!”

Dacă în seara Anului Nou nu colindă decât băieții între 10-16 ani, a doua zi dimineața, umblă cu sorcova, atât băieții, cât și fetele ce nu depășesc vârsta de 10 ani.

Înainte vreme, sorcova nu era făcută din flori de hârtie colorată, ca astăzi, ci din crenguțe cu flori de măr, păr, vișin și trandafir. Aceste crenguțe, de obicei câte una pentru fiecare membru al familiei, se puneau, în seara de 30 noiembrie, seara de Sf. Andrei, într-o cană cu apă, la fereastră în casă, gospodina având grijă să schimbe apa în fiecare zi. Îngrijite astfel, și fiind la căldură și lumină, crenguțele înmugureau și chiar înfloreau. Din aceste crenguțe înflorite se împodobeau sorcovele copiilor, care atunci când sorcoveau, spuneau: „Sorcova, vesela,/Să trăiți,/Să-mbătrâniți,/Ca un măr,/Ca un păr,/Ca un fir de trandafir!/Să fiți:/Tare ca fieru,/Iute ca oțelu,/ Tare ca piatra,/ Iute ca săgeata,/La anu și la mulți ani!”

În ziua Anului Nou se umblă cu Plugușorul. Câțiva flăcăi, îmbrăcați în costume populare tradiționale, cu un plug tras de patru boi, albi și frumoși, veneau în gospodăriile oamenilor și recitau „Plugușorul” din colecția lui Vasile Alecsandri, neuitând să strige de

fiecare dată: „Mânați, măi flăcăi, hăi, hăi!” Se trosnea cu bicele și se băteau tălângile și clopotele, se trăgea de buhai și se brazda cu plugul prin zăpadă.

De Anul Nou se colindă cu Steaua, Sorcova, Plugușorul. Se colindă în grupuri organizate de cadrele didactice.

Plugușorul este un obicei foarte vechi și se urează fiecărui gospodar. Plugușorul este poezia care a cuprins cele mai multe transformări.

În Teleorman, copiii care merg cu sorcova poartă în mână o crenguță împodobită cu flori din hârtie colorată, trec pe a rude unde le urează fericire, sănătate, tăria fierului, frumusețea trandafirului.

Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lanternă aprinsă, vestind astfel nașterea Domnului.

Capra este de asemenea un obicei străvechi. Este costumată și jucată de un flăcău. Acesta ascuns sub un cojoc sau un cearșaf, ritmează jocul, acționând botul de lemn clămpănitor. Jocul caprei este însoțit de diverse instrumente și de alte personaje travestite care cântă, scandează numele caprei.

Sărbătoarea Crăciunului reprezintă un imens prilej de bucurie, este o sărbătoare minunată mai ales la sate unde se respectă tradițiile străvechi. Peisajul de iarnă este emoționant: căsuțele sunt luminate, prin geamuri licăresc lumânări și globuri colorate, iar mesele sunt pline de bunătăți tradiționale: cârnați, sarmale, colaci, cozonaci.

Bibliografie:

- ✚ CRISTEA, STAN V., 2002, *Introducere în istoria culturală a județului Teleorman*, Editura „Rocris”, Alexandria
- ✚ CRISTEA, STAN V, 1998, *Monografia județului Teleorman*, Editura Teleormanul Liber, Alexandria
- ✚ [Traditie-romaneasca-de-Craciun.pdf \(ppli.ie\)](http://ppli.ie)
- ✚ [Tradiții și Obiceiuri De Crăciun. Ce Se Face în Ziua Nașterii Domnului | Libertatea](#)
- ✚ [Cele mai populare traditii si obiceiuri de Craciun in Romania \(limarom.ro\)](#)
- ✚ [Tradiții de Crăciun - Wikipedia](#)
- ✚ [FLUX BOTOȘANI: OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ ÎN JUDEȚUL TELEORMAN \(fluxbotosani.ro\)](#)

MAGIA IERNII

Iancu Ștefan Florin
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Alexandria

În ciclul obiceiurilor tradiționale românești, ce conțin o varietate de datini și manifestări cu o amplă desfășurare în viața satului, un loc deosebit îl ocupă obiceiurile de iarnă.

Formele de manifestare sunt moștenite din cultura folclorică românească și au fost transmise prin tradiție din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre.

Modalitățile de sărbătorire sunt foarte numeroase, de o deosebită bogăție, implicând participarea întregii colectivități, inclusiv a copiilor.

Grija adulților a fost și va fi dintotdeauna să-i facă pe copii să cunoască, să-i inițieze și să practice aceste frumoase obiceiuri tradiționale românești.

Deosebit de important este faptul că și astăzi ele sunt vii pe întregul teritoriu locuit de români. Theodor T. Burada atestă prezența lor la poporul român și la toți românii din Balcani și din afara granițelor țării, iar Pericle Papahagi consemnează prezența unora dintre aceste obiceiuri și la aromâni.

Vremea colindelor este vremea bucuriilor, a luminii din suflet și din case. În decembrie, când timpul ne așază între tradiție și modernism, parfumul sărbătorilor de iarnă ne alungă grijile și trezesc în fiecare dintre noi farmecul și inocența copilăriei. Luminițe în brad, la ferestre, în grădină pare că fiecare dintre noi dorește să alunge întunericul și să lungească fiecare zi de sărbătoare.

Ne bucurăm de primii fulgi de nea, de clinchetul de clopoței, de bucatele alese de pe masa de Crăciun, de brăduțul împodobit, de daruri și mai ales, de colinde. Portul și folclorul, tradițiile și obiceiurile românești sunt comorile poporului nostru. Datinile și obiceiurile de iarnă ne reprezintă ca popor și constituie o adevărată ”comoară” a țării noastre, apreciată și recunoscută în întreaga lume. Datoria noastră morală este de a păstra vie tradiția și de a transmite prin viu grai generațiilor următoare obiceiurile românești.

Obiceiurile folclorice ale copiilor din cadrul sărbătorilor de iarnă prezintă de fiecare dată capacitatea acestora de înțelegere și de redare, concepția lor, prin care au posibilitatea să-și manifeste preocupările și personalitatea specifică vârstei.

Practicile tradiționale se desfășoară și în prezent cu aceeași mare frecvență și în forme deosebit de variate și bogate. Perioada de desfășurare a acestora este între 23 decembrie și 7 ianuarie. În acest interval există o serie de obiceiuri străvechi de factură precreeștina cu un evident conținut laic, adaptate și uneori chiar suprapuse sărbătorilor religioase.

În întreaga țară există denumiri variate ale acestui obicei. Astfel, în unele părți din Muntenia, Oltenia, Transilvania și Dobrogea, se întâlnesc: ”ajunul”, ”moș-ajunul”, ”bună dimineța”, ” bună dimineța la moș-ajun”, ”colindișul”, ”neațălașul”, ” colinda”. Pe alocuri, în Muntenia și Oltenia, întâlnim denumirea de ” la colindeți” sau ”la colindețe”.

Obiceiul se desfășoară în ”cete” de copii, băieți – mi rar fete – sau în grupuri mixte. Numărul participanților dintr-o cetă este format de obicei din doi, patru, cinci copii.

Manifestarea se desfășoară de două în noaptea de 23 spre 24 decembrie, copiii se adună de obicei la o casă unde repetă colindele, și odată cu venirea serii își încep colindatul. Colindătorii poartă trăistuțele atârinate de gât în care pun darurile ce le primesc.

Tăierea porcilor este de asemenea un obicei foarte veghi și se face de Ignat sau de Ajun, ocazie când copiii se bucură pentru că vor sta călare pe porc, vor mânca din ureche și din fruntea porcului ca să le fie bine tot anul și să stea ”în frunte”.

În ajun de Crăciun există obiceiul de a împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri cu beteală ori cu bomboane.

Sărbătoarea Crăciunului este sărbătoarea bucuriei, dar și sărbătoarea darurilor. Prin această sărbătoare noi primim daruri și de la moși și strămoșii noștri. Sunt minunatele datini și frumoasele colinde pe care le avem de la ei ca pe o zestre de mare preț. Prin diverse activități desfășurate cu copiii, noi, cadrele didactice, trebuie să trezim în sufletul lor sentimente de

dragoste, admirație și respect față de comorile de preț ale poporului nostru român: obiceiurile și tradițiile.

Începând cu prima zi de Crăciun și până la Bobotează, copiii merg cu steaua, ei numindu-se colindători sau crai. Colindatul cu steaua în apropierea Sfintei Sărbători a Nașterii Domnului este o scumpă tradiție creștinească, populară și plină de semnificații duhovnicești. Este un obicei cu caracter religios, curat, creștinesc. Ea simbolizează steaua care a condus pe cei trei magi la Bethlehem, în satul unde s-a născut Iisus Hristos.

Aceste datini și obiceiuri de iarnă sunt creații populare inestimabile, mărturii care confirmă cuvintele lui Lucian Blaga - "veșnicia s-a născut la sat" și care dovedesc vrednicia și înțelepciunea poporului român. Există zone în țara noastră unde tradiția Crăciunului încă se păstrează cu sfințenie nealterată din generație în generație. Crăciunul, sărbătoarea Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, zi de mare bucurie și binecuvântare pentru creștini, este sărbătorită pe 25 decembrie de prin secolul al IV-lea.

În dimineața Anului Nou se obișnuiește să meargă copiii cu "Sorcovă" și cu "Sămănatul". În unele părți ale țării, cu sorcova merg numai băieții, în altele, numai fetele. Adesea merg câte doi, alteori unul singur, obiceiul adresându-se doar membrilor familiei sau unui grup de rude și vecini. Cei cărora le este adresată urarea sunt atinși ritmic cu sorcova pe tot timpul rostirii textului.

BIBLIOGRAFIE:

- Steluța Popa, Obiceiuri de Iarnă – folclor muzical din repertoriul copiilor, Editura muzicală, București, 1981
- Dr. Iuliana Băncescu, Obiceiuri tradiționale din România – Sărbători în imagini, album editat de Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, București, 2006
- Alexandra Dinu, Datini pe uliță, Editura Erc Press, 2006

SĂRBĂTOAREA CRĂCIUNULUI ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

*Profesor/ Director CCD Dâmbovița
ILIE Monica Cezarina
Școala Gimnazială „Vasile Cârlova”
Târgoviște, Dâmbovița, România*

Crăciunul este o sărbătoare a spiritului, a bucuriei și a renașterii în toiul iernii, care aduce speranța în fiecare casă de români. Crăciunul de altădată, cu iernile lungi și ninsorile abundente, cu miros de bucate tradiționale, chiote vesele de copii și rugăciuni înălțate spre Pruncul Sfânt și Maica Sa, readuce la viață acea magie a sărbătorilor pe care fiecare generație a perceput-o altfel și de care își va reaminti mereu cu nostalgie.

Privind prin fereastra sufletului, ne dăm seama că multe obiceiuri ale Crăciunului copilăriei noastre nu mai sunt ca altădată. Ele trăiesc în sufletul și în mintea noastră, dar și în amintirile bătrânilor din sat, care povestesc, cu nostalgie despre vremurile când, Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos era o sărbătoare a iubirii, a apropierii dintre oameni, a bucuriei smerite și nu una închinată mâncării, cadourilor scumpe și vacanțelor exotice.

Intimitatea acestei atmosfere de înălțare sufletească este înveșnicită prin creațiile literare, care trec peste timp și rămân mărturie a vremurilor.

Colinda din poezia noastră a dovedit mereu că este Cântarea Cântărilor românească (așa cum i-a spus Vasile Voiculescu): „*ea ne dezvăluie marea frumusețe a inimii curate din gândirea și viața neamului aninat de crestele Carpaților (...), pentru că ființa unui neam, vorbind de un neam creștin, nu este numai natură, adică produs al pământului, instinct întunecat și năzuință oarbă, ci este mai întâi spirit, dar dumnezeiesc, vedere duhovnicească și modelare conștientă. Ea aparține Împărăției lui Dumnezeu. Izvor de energie spirituală, zestrea acestei ființe etnice se transmite urmașilor drept virtute a învierii din partea celor adormiți în dreapta credință în vederea continuării pe pământ a unui destin propriu, după un plan rânduit de Creator.*”

George Coșbuc a fost unul dintre autorii care s-a apropiat permanent de sufletul neamului său și a lăsat spre nemurire câteva poezii de o mare sensibilitate : *Colindătorii, Crăciunul în tabără (Pe câmpia Smârdanului), Pomul Crăciunului*. Seara de Crăciun este puternic marcată de prezența sacralului, a sfințeniei și a comuniunii tainice dintre Mamă și fiii săi. Urmând tabloul descriptiv al unei seri de colindat din satul transilvan de altădată (și poate de azi), Coșbuc reia ideea de ceremonial în casa țaranului ardelean, acea casă plină de copii, care ascultă oarecum vrăjiți istoria Pruncului născut în iesle, istorie spusă cu „glasul rar și dulce” de măicuța cea bună:

„*Și până nu tăceau la prag,
Noi nu vorbeam niciunul -
Sărac ne-a fost, dar cald și drag
În casă-ne Crăciunul.
Și în târziu ne biruia
Pe vatra caldă somnul,
Și-n vis vedeam tot flori de măr
Și-n fașă, mic, pe Domnul*”. (Colindătorii).

Pe aceeași temă se înscrie și Alexandru Vlahuță cu creațiile sale: *Un Crăciun, Amintiri, În ajunul Crăciunului*, unde surprinde sensibilitatea sufletului de copil.

Sărbătoarea Nașterii Domnului Hristos îl determină pe Goga să se gândească la vremurile copilăriei și să scrie pentru acei copii colindători care vestesc Nașterea Pruncului din Betleem, o *Colindă* și un *Crăciun al copiilor*. Dar, Crăciunul nu este doar o sărbătoare a copiilor. Pe Moș Crăciun nu-l așteaptă doar copilașii, ci tot satul care își vrea de la Moș un alt fel de dar: pacea și mângâierea lăuntrică în locul răzvrătirii amare. Mai mult de-atât, poetul îl invocă pe Moș Crăciun și-l roagă să meargă și la casa lui de-odinioară, din copilăria sa, unde: „*Biata mamă-nsingurată, azi e singură la masă,/ Tu măcar o rază-n suflet îi trimite pe fereastră,/ Când vezi neatins și vinul și colacul de pe masă. Apoi pleacă Moș Crăciune... pe oriunde-și duce darul Bătrâneasca și cinstita și curata noastră lege*”. (Moș Crăciun)

Colindele au influențat sensibilitatea artistică a poezilor din versificațiile românești, ele înseamnă experiența Iubirii lui Dumnezeu, fiindcă prezența divină este Iubire. Aducem un singur exemplu pilduitor și minunat de versificare inspirată de colindul popular autentic, versificare rafinată ce aparține poetei Zorica Lațcu Teodosia: „*Lerui, Doamne, Ler,/ Din înaltul Cer./ Cerne Maica, cerne,/ Fulgii moi iașterne,/ Nimeni să nu-i vadă/ Urma prin zăpadă./ Să nu se cunoască/ Ce fiu va să nască./ Lerui, Doamne, Ler,/ Din înaltul Cer,/ Coboară, coboară/ Preasfânta Fecioară;/ Dar pe unde merge/ Urma i se șterge./ Taina din vecie/ Nimeni să n-o știe./ Lerui, Doamne, Ler,/ Din înaltul Cer,/ Intră-n staul iată,/ Maica Precurată;/ În staul de vite,/ Pe paie strujite./ Să nu se cunoască/ Ce fiu va să nască./ Lerui, Doamne, Ler,/ Din înaltul Cer,/ Cerne luna, cerne,/ Raze albe-așterne,/ Lumină cerească/ Din iesle să crească,/ Razele-n zăpadă/ Îngeri să le vadă,/ Din înaltul Cer./ Lerui, Doamne, Ler.*” (Colind)

Din opera lui Mihail Sadoveanu, și ne referim aici atât la *Vestitorii*, cât și la *Moș Crăciun*, aflăm despre obiceiul de a colinda cu „Steaua”, din dorința de a întâmpina și de a vesti venirea în lume a Mântuitorului, pentru care copiii înfruntă gerul iernii și pericolul care îl aduce noaptea pe drumuri necunoscute. Ei sunt mânați în drumurile lor de dorința care a fost înainte și a părinților și astrăbunicilor lor, iar emoția pe care o aduce colindul lor în casele creștinilor este perfect surprinsă de povestitor:

„Se apropiară amândoi la icoane; înălțară steaua sub candelă, o zguduiră încet, și clopoțelul sună ușor. După aceea își ridicară ochii spre rumeneala de zori care învăluia chipul Maicii Domnului cu pruncul la sân și începură cu glasuri curate: „Trei Crai de la Răsărit Cu steaua călătorind ...” Și omul rămase și el uitându-se spre icoane cu ochii duși, și băieții cântau subțire cu glasuri moi, cu gâturile ridicate. Se opreau o clipă, înghițeau și iar porneau, cântând nașterea Mântuitorului. Femeia ridicase pe Ghiță în brațe, asculta pătrunsă parcă de taina serii aceleia și ochii i se umplură de lacrimi. Și-n toată casa era liniște, și-n tăcere, glasurile copiilor cântau vestea cea bună. Străinii veniți tremurând prin frig și în întuneric, necunoscuții care le deschiseseră ușa găzduirii acuma stăteau înfrățiți, și cântecul simplu umplea sufletele de mângâiere și de lumină.” (Vestitorii)

Peste tot în casele de români este, așa cum spunea marele Eminescu „vremea colindelor”, când copiii umblă prin sate pentru a vesti Minunea:

„Se bucur’ copii,
Copii și fetele!
De dragul Mariei
Își piaptână pletele.
De dragul Mariei,
Și al Mântuitorului,
Lucește pe ceruri,
O stea călătorului.” (Colinde, colinde)

Despre obiceiul colindului scrie clar Elena Farago, care surprinde datina străveche și amintește de celebrul colind *Florile dalbe*:

„Și mai ales în iarna asta, lăsați copiii să colinde!
Să nu se-nchidă nicio poartă în preajma lor și nici-un semn.
Să nu-i oprească din curatul și sfintei datine îndemn.
O, mai ales, în noaptea asta, lăsați copiii să colinde!

Când argintiile lor glasuri vor îngâna “Florile dalbe”,
Gândiți-vă că nu e dată închipurii omenești
O mai aleasă întrupare de sol a vrerilor cerești,
Ca argintiile lor glasuri, când vor cânta “Florile dalbe”.

Un alt colind tradițional românesc este cel descris de Radu Gyr, care prezintă obiceiul Plugușorului:

„Cercul și-a deschis soborul/ - Lerui, Doamne, Ler -/ au pornit cu plugușorul/ îngerii prin cer./
Merg cu pluguri de oglindă/ și de giuvaier,/ toți luceferii colindă/ - Lerui, Doamne,
Ler.” (Colind Ceresc)

Povestea minunată a Nașterii Domnului este reluată cu măiestrie de Ion Pillat, în poezia *Nașterea Domnului*, care reconstituie drumul greu până la ieslea unde s-a născut Iisus, sub protecția boilor care au „ascultat” rugămintea Fecioarei și i-au asigurat liniștea necesară:

„Bouleni, fiți alduiți/ Și de mine fericiți,/ de mine, de Dumnezeu/ Și de sfânt fiuțul meu... Pe fân verde și uscat/ A născut un împărat./ Și cum fiul s-a născut,/ Ieslea-n rai s-a prefăcut,/ Și să vezi/ Și să nu crezi:/ Fânu-n soare/ Era floare,/ Albăstrele/ Erau stele,/ Și-n senin/ Luna — un crin./ Măria se veselea,/ Pruncu-n brațe-l cuprindea/ Și pe frunte-l săruta,/ Că el lumea vă scăpa. (Nașterea Domnului).

Ideea este reluată și de Vasile Voiculescu, în poezia *Colind*: „*Coliba cum L-a primit/ S-a făcut cer strălucit/ Cu boltă de mărgărit/ Și pe ea soare și stele/ Cu lucefieri printre ele./ În mijloc tron luminos/ Și pe el Domnul Hristos/ Care mult se bucură/ Duhul Sfânt Se alătură/ Și acolo rămâne/ Și acum și pururea.*” (Colind)

Momentul Nașterii lui Iisus este descris și de poetul Lucian Blaga, în versurile *Colindei* sale:

„*Și măicuța, mama lui
se tot plânge boului
c-a născut în Vifleim,
n-are scutece de in,
n-are apă, n-are fașă,
nici opaiț, nici nănașă.*” (Colindă).

Traian Dorz amintește și de magii care se îndreptau spre ieslea Pruncului: „*În noaptea sfântă de Crăciun,/ pe drumul nins de lună,/ trei magi călări cu suflet bun/ aleargă împreună.*” (În noaptea sfântă de Crăciun). De asemenea, Nichifor Crainic surprinde momentul magilor în poezia cu același titlu: „*O, magi, pe curgerea de veacuri,/ Tremurătorul strop de foc,/ Ni-arata cai fara conacuri,/ Spre tainicul noroc.*” (Magii)

Crăciunul a fost și va rămâne, înainte de toate, o sărbătoare a copiilor și a tinereții, așa cum au sugerat Elena Farago și Otilia Cazimir:

„*Și într-o sară, Dumnezeu-cel-Sfânt/ Întinde mâna-i bună spre pământ/ Și-anină-n cer, de-un fir de borangic / Un pui de stea pentru Isus cel mic.../ Atunci pe nevăzute cărării,/ Pornește Moș Crăciun cu sacul lui,/ Și când adoarme zvonul de colindă,/ El bate-ncet la ușa de la tindă...*” (Moș Crăciun).

Nu putem să nu amintim aici și de Bethleemul poezilor de peste Prut- Grigore Vieru, Arcadie Suceveanu, Gheorghe Voda sau Claudia Partole- care este mai trist decât al nostru. Florile lui Grigore Vieru sunt "negre", nu dalbe, iar la Arcadie Suceveanu "...răsar strămoșii în cămăși de ger / Să roage zeii ce ne-străinară, / Florile dalbe, Doamne, flori de ler, / Să nu ne deie din părinți afară".

Chiar dacă ne-am referit mai mult la poezia de iarnă, pe care nu am reușit decât firav să o surprindem, nu putem aminti o frântură de proză autentic românească, ce răsună în mintea fiecărui copil. Așadar, în nemuritoarele *Amintiri din copilărie* ale lui Ion Creangă găsim un episod referitor la mersul copiilor cu uratul și la obiceiurile care însoțesc sacrificatul porcului în ziua de Ajun. Iată un fragment din rândurile pline de farmec ale celebrului humuleștean:

„*La Crăciun, când tăia tata porcul și-l pârlea, și-l opărea, și-l învelea iute cu paie, de-l innădușa, ca să se poată rade mai frumos, eu încălecam pe porc deasupra paielor și făceam un chef de mii de lei, știind că mie are să-mi dea coada porcului s-o frig și beșica s-o umplu cu grăunțe, s-o umflu și s-o zurăiesc după ce s-a usca; ș-apoi vai de urechile mamei, până ce nu mi-o spărgea de cap! Și să nu-mi uit cuvântul! Odată, la un Sfântul Vasile, ne prindem noi vro câțiva băieți din sat să ne ducem cu plugul; căci eram și eu mărișor acum, din păcate. Și în ajumul Sfântului Vasile toată ziua am stat de capul tatei, să-mi facă și mie un buhai ori, de nu, batâr un harapnic.*

– *Doamne, ce harapnic ți-oi da eu, zise tata de la o vreme. N-ai ce mânca la casa mea? Vrei să te bușască cei nandralăi prin omăt? Acuș te descalf! Văzând eu că mi-am aprins paie-n cap cu asta, am șterpelit-o de-acasă numai cu beșica cea de porc, nu cumva să-mi ia tata ciubotele și să rămân de rușine înaintea tovarășilor. Și nu știu cum s-a întâmplat, că nici unul din tovarăși n-avea clopot. Talanca mea era acasă, dar mă puteam duce s-o iau? În sfârșit, facem noi ce facem și sclipuiem de coala o coasă ruptă, de ici o cârceie de tânjală, mai un vâtrar cu belciug, mai beșica cea de porc a mea, și, pe după toacă, ne pornim pe la case”.*

Colindatul nu e numai o datină, el este o adevărată instituție, cu legi proprii, păstrate din timpuri demult uitate. Nici un alt obicei, datină sau tradiție nu este cultivat cu mai mare interes decât colindatul Crăciunului și nu este atât de bine organizat.

Bucuria și emoția sufletului de copil sunt surprinse cu măiestrie și de Barbu Ștefănescu Delavrancea, care face o sinteză a celor mai importante obiceiuri de Crăciun, trăite în vremea copilăriei:

„Sărbătorile Crăciunului sînt cele mai mari pentru copii. Moș Ajunul, colindele, steaua, plugușorul, vicleimul, sorcova... care din noi, cei din mulțimea de jos, nu păstrăm neșterse emoțiuni de traista Moș Ajunului și de ramura cu trandafiri de hîrtie? ”

Cîrduirile de Moș Ajun se rînduiau de mai nainte.

Cea mai bună față de pernă era a mea. O traistă cît mine de mare, în care mă împedicam o noapte întreagă, tremurînd, suflînd neconținut în mînele înghețate. Ce fericire într-o suferință reală! Surorile împleteau zorit la ciorapi, la tîrlici și mînuși. Toate trebuiau să fie gata. Ele simțeau un fel de mîndrie ca fratele lor să se ducă departe, departe, cu cîrduirile, și a doua zi să le spuie tocmai pe unde a colindat.

Parcă mă văz în acel an în care n-am avut noroc.

M-am culcat devreme ca să mă scol la miezul nopții. Am închis ochii, dar n-am adormit. Ce emoțiune! Aveam cizme noi. Nu le pusesem pînă atunci. Traista în cui, bățul dupe ușe, căciula la căpătîi. Și căciula era nouă. Îmi tîcîia inima, așteptînd pe Bănică cu tovarășii. Am răbdat cît am răbdat în plapămă, dar n-am mai putut. Mulți poate nu veți fi știind ce va să zică Moș Ajun la 8 ani, ba încă cu cizme noi... ”(De azi și de demult).

Dar, Crăciunul nu e vesel și bun mereu, mai ales pentru copilul unui odăiaș, așa cum sensibil imaginează Ioan Alexandru-Brătescu Voinești în *Nicușor*, povestea băiatului cu același nume, ce privea înghețat la bucuria boierilor mici și mari:

„ Nicușor nu e primit în curtea lui conu’ Mișu să se joace cu copii lui și cu musafirii lor, dar se uită și el din grădina prefecturii pe crăpăturile ulucilor; și tot încercînd crăpăturile a dat peste câteva prin care se poate vedea tot raiul din curțile boierului. Pe porțile deschise larg nu mai conțin sâniile încărcate cu musafiri. E pom de Crăciun la care sunt poștiți copiii tuturor prietenilor. În mijlocul salonului încăpător, care ține de la intrare pînă la terasa din fund e așezat bradul împodobit de-ți ia ochii. Cucoanele se învârtesc de acolo pînă acolo rînduind lucrurile la locul lor. Copiii nerăbdători așteaptă în odaia din dreapta semnalul când vor putea intra. Să aștepte, că nu e încă gata. Mai sunt de așezat jucăriile pe mescioara din jurul bradului și de pus la fiecare teanc de jucării câte o carte de vizită cu numele copilului căruia i se cuvine... ” (Nicușor).

Pe aceeași linie continuă și Emil Gârleanu în *Ajunul Anului Nou*.

Dar, se cuvine să ne oprim, la finalul scurtei noastre incursiuni prin literatura română care surprinde perioada magică de iarnă, la un moment fericit reliefat de Fănuș Neagu:

„ „Ce e zăpada? Lacrimi înghețate... ” cântă mama de cu seară, în timp ce frămînta aluatul și-n casă miroșea a vanilie și-a scorțișoară, iar afară se pornise să ningă îndesat. Bănică privea pe fereastră, atras de jocul fulgilor care se roteau și cădeau pe sania lui, rezemată de salcâmul gros. S-a întors cu tot trupul și a întîlnit ochii mamei care-l priveau blînd.

– Culcă-te, i-a spus mama, mâine-i ajunul Anului Nou și vrei să mergi cu uratul, cu George și cu Radu. Băiatul adormi cu gândul la colacul ca un porumbel, pe care mama îl făcuse anume pentru el. Spuse ceva prin somn și zâmbi... Se făcea că el are un munte de colaci și doi saci de nuci poleite și-au venit să-i cânte sub geam o căprioară și patru iepuri. Iepurii se atârnavaseră cu lăbuțele de cercevele și cântau îndârjit. Bănică le deschise ușa și le făcu loc înăuntru. Căprioara intră întîi. Iepurii se suiră pe scaune. Bănică le împărți colacul rumen și le puise înaintea un pahar de vin.

– Nuci nu ne dai? îl întrebă ei. El le făcu semn să ia din saci... ”(În ajun de Anul Nou).

BIBLIOGRAFIE:

1. COȘBUC George, Iarna pe uliță, Editura AGORA, 2009
2. DELAVRANCEA Barbu Ștefănescu, Nuvele și basme, Editura Aramis, București, 2020
3. FARAGO Elena, Versuri 100, Editura Scrisul Românesc, București, 1978
4. GÂRLEANU Emil, Nuvele și povestiri, Editura Prestige, București, 2015
5. GOGA Octavian, Crăciunul Copiilor, Editura Aramis, București, 2007
6. LAȚCU Zorica, Poezii, Editura Sofia, București, 2000
7. MOLDOVAN Ilie, Curs universitar de Masterat, Facultatea de Teologie, Sibiu, 2004
8. SADOVEANU Mihail, Povestiri (volumul 2), Editura Carte românească, București, 1981

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

*Profesor pentru învățământul preșcolar
Ioniță Florentina Claudia
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR 2 TITU*

Argument :

În pragul sărbătorilor de iarnă, când luminile strălucesc frumos în oraș, când bradul este împodobit cu cele mai frumoase podoabe, iar mirosul de cozonac cald abea scos din cuptor parfumează fiecare casă creștină, atunci ne amintim cu nostalgie de perioada copilăriei când toate aceste lucruri și multe alte tradiții prindeau contur în inimile noastre gingașe.

Vă invit să explorăm împreună bogăția culturii românești prin minunatele tradiții păstrate adânc în istoria noastră.

Nașterea Domnului este un prilej de sărbătoare de a ne aminti cum să fim mai buni. În această perioadă pentru toată lumea familia este cea mai importantă.

Magia iernii se așterne peste tot iar oamenii cu mic cu mare participă împreună la aranjarea caselor, a curților, pregătirea și împachetarea cadourilor. Toate aceste lucruri ce se practică în jurul sărbătorii de Crăciun ne unesc și ne arăta ce înseamnă iubirea cu adevărat.

Fără nici pic de îndoială luna Decembrie este luna cea mai așteptată de către toată lumea. Această lună răspândește magia unei perioade pline de liniște, iubire și prețuire.

Obiceiuri și tradiții pur românești- Zona Bumbuia, comuna Gura Foii, jud Dâmbovița.

Colindul este unul dintre cele mai așteptate tradiții românești, deoarece în jurul acestei minunate tradiții copii se adună cu mic și mare pentru a merge din casă în casă și a colinda gazda.

Se spune că în această perioadă gazda trebuie să aștepte colindătorii cu casa curată și cu bunătați proaspete pe masă. Colindătorii se pregăteau de cu seara, își pregăteau fie

costumația fie traista cusută de către bunici, unde să pună cele mai multe și cele mai bune bunătăți.

Gazdele pregătesc bunătățile, cozonaci, portocale, covrigi calzi, prăjituri, ceai cald, ciocolată caldă pentru a întâmpina colindătorii și ca aceștia să mai vină și la anul. Se spune că ograda ce a fost vizitată de mai mulți colindători o să aibă un an bogat și plin de iubire.

În zona Bumbuiei din Județul Dâmbovița preotul satului este cel care organizează această sărbătoare, pe data de 23 Decembrie strânge la colțul satului cete de copii, pregătiți cu cântece frumoase pornesc seara la colindat.

Colindatul a reușit să se păstreze până în zilele noastre, colindătorii cântând diverse cântece creștinești cum ar fi „O ,ce veste minunată”, „Iată vin colindători” sau o urare din popor;

„ Foaie verde portocală,
Noi suntem copii de școală
Și-am venit a colinda
Pe la case a ura,
Bună dimineața la Moș Crăciun
Ne dați ori nu ne dați”

Un alt obicei strămoșesc este „ridicatul deasupra grindei” a copiilor sub 2 ani. Se spune că de sărbători moașa copilului botezat vine la acesta pentru a-l ridica deasupra tocului de la ușă, această datină semnifică aducerea de belșug în viața copilului ,cât și o creștere frumoasă și sănătoasă.

Pe lângă multe alte tradiții importante se află și mersul cu „Capra cea isteță” , după miezul nopții feciorii din sat pornesc împreună cu Capra pentru a colinda din casă în casă.

Capra este confecționată din lemn și împodobită în cele mai frumoase straie de sărbătoare, pentru a aduce în casa creștinilor bucurie, sănătate prin jocul ei specific.

Însă zestrea românească este plină de multe tradiții și obiceiuri frumoase, pe lângă cele enumerate mai sus mai putem aminti și de mersul cu Sorcova, cei sorcoviți vor avea noroc tot anul. Mersul cu „Steaua” semnifică nașterea Domnului Isus Hristos.

„Jordanul” tradiția Sfântului Ion, la această tradiție feciorii merg din casă în casă și ridică sărbătorii în sus pentru a le aduce un an nou mai bun.

În concluzie România este o țară frumoasă plină de tradiții și obiceiuri adunate din timpurile străbune, românii sunt oameni gospodari ce se pregătesc cu drag pentru sărbătoarea Crăciunului.

Aceste minunate tradiții ne unesc pe toți de sărbători și ne aduc pace și liniște în familiile noastre.

BIBLIOGRAFIE;

1. ELENA RODICA COLTA, „SĂRBĂTORI ȘI DATINI DE PESTE AN”, București, Editura Etnologică, 2017, nr pagini 365.
2. GEORGIAN DUMITRESCU, „TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ”, Pitești, Editura D’Art Media S.R.L, 2023, nr pagini 1942.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE CRĂCIUN

*Profesor învățământ prescolar IORDAN IONELA
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 10 Alexandria
Profesor învățământ primar MATEI FLORINELA
Școala Gimnazială “Stefan Cel Mare Alexandria*

Pentru cea mai așteptată sărbătoare din decembrie, Crăciunul, românii au apelat în egală măsură la tradiție, știind să accepte și obiceiuri mai recente. Întâmpinată cu bucurie, Nașterea Mântuitorului aduce cu ea și o sumă de practici foarte vechi prin care se celebra Solstițiul de Iarnă, momentul în care natura dă speranțe că va renaște.

Crăciunul este sărbătoarea creștină ce se celebrează în data de 25 decembrie; ea mai este asociată și cu nașterea lui Iisus Hristos.

Semnificația bradului de Crăciun

Un simbol mult prea cunoscut este bradul de Crăciun. Acesta există într-o sumedenie de tradiții de Crăciun, cu mult înainte de era creștină; bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești. Bradul este prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea; bradul se consideră că aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad.

În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în Ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce pe lângă cadouri și bradul frumos împodobit cu globuri și beteală.

Colindatul

Un alt obicei cunoscut de toți este colindatul. Colindatul începe în data de 24 decembrie și poate să continue pentru 2 sau 3 zile; colindatul se face de obicei în grupuri, de copii, oameni maturi, bătrâni, doar fete, doar baieti, tineri căsătoriți etc, în funcție de zona etnografică.

Colindatul are loc în curtea celor ce primesc colindătorii, în casă sau sub fereastră; de asemenea colindatul are loc seara, noptea sau chiar dimineața. Colindătorii sunt întotdeauna primiți în casă deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper; colindătorii sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și mai nou bani.

Obiceiuri și tradiții din Banat

În zona **Banatului Montan**, în ajunul Crăciunului focul din casă nu este stins deloc, pentru ca anul ce vine să fie luminos și spornic. În această zi se împodobește bradul cu dulciuri, sub brad se pune un colac, un cârnaț și o sticlă de răchie – daruri pentru Moș Crăciun, iar pentru calul acestuia se pun graunțe și fân. Seara se așteaptă *pițărăii* (colindătorii) care vin la colindat pe la miezul nopții până dimineața, în funcție de vârstă. Ei colindă din casă în casă, apoi sunt primiți în ogradă unde primesc nuci, mere și răchie; răchia este adunată într-o damigeană de *vătav* (conducătorul colindătorilor); acesta are pe față o mască pentru a nu fi recunoscut; spre dimineață veneau la colindat copii mai mici.

Tot în această seară, tinerii se adunau pe la case în grupuri de fete și feciori și se mascau: băieții purtau măști de femei, iar fetele purtau măști de bărbați, apoi plecau prin sat. Acești mascați purtau numele de *Bloji*. Aceasta este considerată una dintre cele mai frumoase *tradiții și obiceiuri românești*.

Obiceiuri și tradiții din Transilvania

În **Transilvania** pregătirile pentru Crăciun începeau încă de pe 15 noiembrie – dată la care începe postul Crăciunului; de la acea dată muncile agricole se sfârșeau, oamenii nu mai mâncau deloc carne, iar femeile se întâlneau la șezători pentru a țese straietele de sărbătoare.

În ajunul Crăciunului începeau să vină colindătorii: mai întâi veneau copii mici care colindau, și urau de bine; apoi în seara de ajun urmau copiii școlari care colindau colinde la fereastră și primeau nuci și colaci; ultimii și cei mai așteptați erau flăcăii. Aceștia erau cel mai bine primiți în casele cu fete de măritat; ei repetau colindele din timpul anului pentru a nu se face de râs. În Transilvania există și obiceiul mersului "*cu capra*" – un tip de colindat la care participau flăcăii, dar și tinerii însurați; un tânăr se deghiza în capră și făcea doar năzbății în casa celor ce erau colindați. Aceasta din urmă este una dintre cele mai amuzante *tradiții de Crăciun din Transilvania*.

Obiceiuri și tradiții din Maramureș

În **Maramureș**, tradițiile de Crăciun sunt un amestec de credințe păgâne cu cele creștine; spre deosebire de alte zone, aici are loc "*jocul moșilor*" – colindarea gazdelor de către colindători deghizați cu măști; aceștia colindau pentru a ura sănătate și fericire gazdelor.

Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufele și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că, dacă animalele se culcă pe partea stângă, atunci iarna va fi lungă și geroasă.

În ziua de Crăciun toate casele sunt curate, iar mesele îmbelșugate; bradul nu lipsește din nicio casă; acesta este împodobit cu mere, nuci și fasole uscată; fetele de măritat își scot zestrea la iveală și așteaptă flăcăii la colindat. În noaptea de Crăciun focul din sobă nu are voie

să se stingă, de aceea bărbatul din casă așează pe foc o buturugă mare, denumită și *buturuga de Crăciun*.

Obiceiuri și tradiții din Moldova

Și în zona **Moldovei**, Crăciunul este o sărbătoare importantă; toate activitățile ce au loc în ziua ajunului sunt de fapt un ritual spre protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei; femeile curățau toată casa și făceau colaci, iar bărbații aveau grijă să înapoieze orice lucru luat cu împrumut. Tot în această zi femeile coceau un colac în formă de cifra 8, care în primăvară urma să fie afumat și pus între coarnele boilor ce arau pământul; în ajun femeile pregăteau masa de Crăciun, care urma să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte. Nimeni nu mănâncă până când preotul nu vine să sfințească bucatele.

Tot în ziua Ajunului începeau și colindătorii să meargă pe la casele oamenilor; de dimineață colindau copiii cei mai mici, spre după masă urmau școlarii, iar spre seară colindau tinerii. Colinda începea de la cei mai importanți oameni ai comunității, cum ar fi preotul și învățătorul, apoi urmau rudele și familiile ce aveau fete de măritat.

Obiceiuri și tradiții din Bucovina

În **Bucovina** se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară, iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători. În ziua de Crăciun cei ce colindă sunt tinerii căsătoriți, oamenii maturi și chiar bătrânii; aceștia colindă doar la rude și prieteni.

Un alt obicei care în timp și-a pierdut semnificația este mersul cu steaua; acest obicei avea menirea de a informa oamenii de nașterea lui Hristos; copiii care mergeau cu steaua se deghizau în magi și vesteau marea minune.

Una dintre cele mai frumoase *tradiții de Anul Nou* este plugușorul. Tinerii merg cu "*Plugușorul*", iar flăcăii merg la colindat la fetele nemăritate; dar în acest caz colindele nu mai sunt urări de bine, ci sunt satire ironice și au menirea de a atrage atenția asupra unor năravuri ale gazdelor. Tot în această zi are loc și "*jocul caprei*" sau "*jocul cerbului*" – un ritual bine regizat, cu măști și personaje mitice.

Obiceiuri și tradiții din Oltenia

În zona **Olteniei** foarte multe tradiții de Crăciun sunt strâns legate de ritualuri de purificare și de aflare a ursitului de către fetele nemăritate. În Ajun are loc scormonitul în foc: toți membri familiei, indiferent de vârstă, dau cu joarda în foc și spun câteva versuri ce au menirea să protejeze gospodăria de boli și să aducă un an nou bogat și roditor. Câteodata sunt invitați și colindătorii să facă același lucru.

În ziua de Crăciun are loc un ritual al adunatului de gunoaie din curtea gospodăriei, pentru ca anul ce vine să aducă pui mulți. În fiecare gospodărie sunt pregătite "colinzile" – bețe de alun curățate de coajă; acestea sunt mai apoi trecute prin fum de pin. Femeia pregătește atâtea lumânări câte "colinzi" sunt și gătește un număr egal de colaci. Femeia bătrână din casă lua o "colindă", o lumânare, un colac, nuci, mere, zahăr și bomboane și dădea de pomână unui membru al familiei, rostind numele unui mort. Apoi toată familia cina, iar cei mici plecau la colindat.

În noaptea de Anul Nou, fetele nemăritate, legate la ochi, leagă o panglică pe al zecelea par din gard; a doua zi merg să vadă cum arată parul: dacă acesta e înalt și drept atunci viitorul

lor soț va fi frumos; dacă parul este scorjit atunci bărbatul va fi urât; iar dacă parul este noduros atunci bărbatul va fi bogat.

Acestea sunt câteva tradiții și obiceiuri românești din diverse zone ale țării; din păcate multe dintre ele au fost uitate; poate doar bunicii noștri le mai cunosc; sau poate în unele sate uitate de lume aceste tradiții sunt la fel de vii ca și acum 2.000 de ani.

Crăciunul este o sărbătoare principală anuală, la fel ca în majoritatea statelor creștine. Crăciunul a fost introdus odată cu apariția creștinismului în România.

BIBLIOGRAFIE:

1. Brătulescu, M. - Colinda românească, Ed. Minerva, București, 1981;
2. Nicolau, I. - Ghidul sărbătorilor românești, Ed. Humanitas, București, 1998;
3. Pop, M. - Obiceiuri tradiționale românești, Ed. Excellence Univers, București, 1999

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ

*prof. Iurea Mihaela,
Liceul Tehnologic „Victor Frunză”,
Loc Râmnicu Sărat, jud. Buzău, România*

Românii se mândresc cu unele dintre cele mai diversificate și mai frumoase tradiții din întreaga lume. Păstrate din moși-strămoși, tradițiile românești fac cinste poporului român oriunde sunt prezentate și reprezintă una dintre cele mai mari motive de mândrie ale oricărui român. Din multitudinea și diversitatea tradițiilor românești, fac parte și sărbătorile de iarnă, cele mai frumoase și așteptate de români, în special de copii. Pentru români, sărbătorile înseamnă mai mult decât oferirea și primirea cadourilor; reprezintă însăși reînnoirea și restabilirea legăturii cu strămoșii noștri. Prin sărbători sunt desemnate zilele în care se comemorează evenimente importante, acestea fiind marcate prin diferite serbări, solemnități, care de obicei sunt stabilite în mod oficial drept zile de odihnă.

O categorie importantă a ciclului sărbătorilor calendaristice sunt cele cu caracter religios. În primul rând, aici sunt incluse cele dedicate Domnului Nostru Isus Hristos: Nașterea Domnului (Crăciunul) Botezul Domnului (Boboteaza), Învierea Domnului (Paștele), Înălțarea Domnului (Ispasul) etc. Religioase sunt și sărbătorile care celebrează zilele Sfinților Părinți: Sf. Vasile, Sf. Gheorghe, Sfinții Constantin și Elena etc.

Aici este important de menționat și Hramului Localității – sărbătorirea patronului spiritului al bisericii. La noi în țară este cunoscută tradiția câtorva tipuri de hram: al familiei, bisericii, mănăstirii, localității. Crăciunul este sărbătorit pe întregul teritoriu al țării cu diferențe specifice în funcție de zonele geografice majore: Bucovina, Maramureș, Ardeal, Moldova etc. Aceste obiceiuri de Crăciun sunt străvechi și în unele zone se practică încă și în zilele noastre.

Mulți români își ornează ușile caselor cu așa- numitele coronițe de Crăciun. Acestea simbolizează sănătatea și norocul, iar forma lor rotundă face referire la veșnicia dragostei. Un obicei foarte cunoscut și mult așteptat este Colindatul. Colindul poate avea loc în casa gazdelor,

în curte sau sub fereastră. Se crede că primirea colindătorilor aduce sănătate și un an prosper. În mod tradițional, colindătorii fiind răsplătiți cu nuci, mere sau colaci. În mod tradițional, obiceiul colindatului în Moldova este practicat 50 numai de către băieți, flăcăi, care colindă în ziua de Crăciun. Prin obiceiul copiilor de a merge cu colindul și cu Steaua, se vestește Nașterea Mântuitorului. De asemenea, o veche tradiție este „mersul cu icoana”, un fel de colindat care se face de către preoții satului cu icoana Nașterii Domnului, binecuvântându-se casele, gospodăriile și creștinii. Colindele de iarnă sunt texte rituale cântate, închinare Crăciunului și Anului Nou.

Originea colindelor se pierde în negura istoriei. Evocând momentul când, la nașterea lui Iisus, s-a ivit pe cer steaua care i-a călăuzit pe cei trei regi magi la locul nașterii, cetele de copii, purtând cu ei o stea în centrul căreia e plasată icoana cu chipul pruncului Isus își încep majoritatea colindelor cu „Steaua sus răsare”. Colindătorii poartă trăistuțe în care pun darurile oferite de gazde, obiceiul semnificând, noroc și belșug în casa gospodarului. Cadoul tradițional pentru colindători este pâinea (simbol al belșugului), pentru flăcăi – colaci mari pregătiți special, pentru copii – colaci mai mici, hulubi, înnodăței, nuci și bomboane. Capra, Țurca, Brezaia fac parte dintre datinile de Crăciun și Anul Nou.

Dimitrie Cantemir spune în "Descrierea Moldovei" că "Țurca este o joacă iscodită încă din vremurile bătrâne, din pricina ciudei și scârbei ce o aveau moldovenii împotriva turcilor". Cu țurca, capra sau brezaia umblă tinerii începând de la Ignat și sfârșind cu zilele Crăciunului și prin unele părți în ziua de Sf. Vasile până seara. Numele de Turca, Capra sau Brezaia îl poartă unul dintre tinerii mascați. Datina împodobirii bradului de Crăciun pare a fi de obârșie germană, așa cum este și cântecul "O, brad frumos!". În Germania, această sărbătoare este cunoscută sub numele de Cristbaum. Colinda a dobândit o destinație precisă ca formă de magie benefică, ea marcând rodnicia câmpurilor, sporul animalelor, domestice, creșterea copiilor, împlinirea prin căsătorie a tinerilor, pacea și tihna bătrânilor, influențarea, în sens pozitiv, a vieții oamenilor și a naturii. Pentru fiecare dintre noi, Crăciunul reprezintă un moment deosebit. Este o sărbătoare care ne adună la casa părintească, lângă cei dragi. În aceste momente privim viața altfel, îi vedem pe ceilalți într-o lumină mai favorabilă, ne deschidem sufletul mai ușor. Jocurile cu măști din Moldova sunt obiceiuri arhaice, agrare și pastorale de tradiție multimilenară, ce au loc cu prilejul Anului Nou.

Referitor la aceste vechi obiceiuri, Mircea Eliade susține: "Asemenea ceremonii sunt încă populare în Balcani, în România mai ales, în timpul celor 12 zile din Ajunul Crăciunului, până la Bobotează. La origine, acestea erau ceremonii în legătură cu întoarcerea periodică a morților și comportau tot felul de măști animale – cal, capră, urs (...)". Numărându-se între obiceiurile de iarnă în întreg spațiul românesc, dar mai ales în Bucovina, Jocul Ursului se mai practică și astăzi în foarte multe sate. Puternic, violent, imprevizibil și uneori chiar crud, ursul este un animal venerat din cele mai vechi timpuri, cercetătorii confirmând existența unui cult al acestuia, încă din paleolitic.

Mai mult, cercetările antropologilor efectuate la Polul Nord, în Siberia, în Scandinavia și în nordul al Americii, au dus la concluzia că în sânul tuturor culturilor existente aici, ursul reprezintă un animal sacru. Popoarele uralo-altaice ale Eurasiei septentrionale până în Alaska, îl considerau drept spirit al pădurii, suprem stăpân al energiilor cosmice, simbol al fecundității. Jocul Ursului este cel mai spectaculos dintre toate jocurile cu măști întâlnite în satele

bucovinene, căci se pare că ursul era venerat în Bucovina mai mult decât în orice altă parte a României. Paradoxal, jocul ursului este practicat mai mult în zonele colinare și de câmpie și mai puțin în cele montane. Cei mai spectaculoși urși de Anul Nou îi întâlnim în Moldova. Jocul cu măști de urs simbolizează moartea și reînvierea naturii. Mihai Coman, în Bestiarul mitologic românesc, afirmă: —În colindul cu Ursul, animalul moare și învie, într-o dramatizare simbolică a mitului renasterii naturii/cosmos (...). Astfel, rostogolirea urșilor în cerc, bătutul și moartea ursului, apoi învierea miraculoasă ca și urcarea acestuia pe toiag, redau în chip metaforic succesiunea anotimpurilor care, cândva, stăteau sub semnul acestui animal, capabil să învingă iarna și să vestească primăvara.

Pregătirea măștii-costum de urs pentru carnavalul de Anul Nou se bucură de o mare atenție. Cea mai arhaică formă de reprezentare a ursului este cea din paie, dar, cu timpul, această mască s-a realizat chiar din blana ursului veritabil. Pentru obținerea costumului din paie, se răsucesc 51 frânghii din paie de ovăz, lungi de aproximativ 40 m care, în dimineața ajunului de An Nou, sunt cusute pe hainele purtătorului, acesta rămânând astfel echipat pe toată durata purtării costumației. Maska inițială din paie era aruncată în foc pentru a arde, simbolizând astfel moartea și renasterea vegetației, odata cu trecerea anotimpurilor. Ursarii sunt cei care conduc urșii printr-un lanț legat de capătul ciomegelor ce se prinde apoi de capul ursului. Toboșarii dau ritmul jocului prin tobele gigantice prinse de trunchi pe care le bat cu două bețe de lemn. După executarea numerelor din timpul dansului, urșii se mișcă independent, simulând viața lor liberă în mijlocul naturii, se iau la trântă, fac tumbe, simulează chiar atacul asupra persoanelor din asistentă.

Sorcova este un obicei de Anul Nou foarte iubit de copii. Denumirea de „sorcovă” provine dintr-un cuvânt bulgar care înseamnă „verde fraged”. Copiii umblă pe ulițele satului purtând o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori din hârtie colorată sau o crenguță de brad împodobită. Tinerii ating gazdele ușor cu sorcova (aceasta ține locul unei așa-zise baghete magice) și fac urări spre sănătatea, tinerețea, fertilitatea și bunăstarea celor vizitați.

Sărbătorile de iarnă sunt pentru mulți, cea mai dragă sărbătoare din an. Cunoașterea tradițiilor și a obiceiurilor din străbuni ne ajută să ne ținem istoria vie. Este o datorie a noastră, a românilor, de a păstra și transmite generațiilor viitoare toate aceste tradiții și obiceiuri moștenite de la înaintașii noștri.

Bibliografie:

1. Comișel Emilia, Folclorul copiilor, București, Editura Muzicală, 1982
2. Densușianu Ovidiu, Viața păstorească în poezia noastră populară, București, Editura pentru literatură, 1966

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

*Prof. înv. preșcolar Lazăr Georgiana
Grădinița cu Program Normal nr.6 Roșiori de Vede, jud. Teleorman*

Crăciunul este una dintre cele mai importante și iubite sărbători creștine, celebrată în întreaga lume pentru a comemora nașterea lui Iisus Hristos. Această sărbătoare, care are loc pe 25 decembrie în majoritatea țărilor, reprezintă un moment de bucurie, pace și generozitate. Deși Crăciunul are rădăcini religioase, în timp, s-a dezvoltat într-o sărbătoare culturală, adunând tradiții specifice și obiceiuri speciale în fiecare colț al lumii.

Semnificația Crăciunului:

Nașterea lui Iisus Hristos: Crăciunul are la bază creștinismul și celebrarea nașterii lui Iisus Hristos în Betleem. Potrivit tradiției biblice, Maria a dat naștere lui Iisus într-un grajd, iar evenimentul a fost vestit de către îngeri și a fost marcat de prezența unor magi care au oferit daruri.

Spiritul Generozității și Iubirii: Crăciunul este, de asemenea, asociat cu spiritul generozității și al iubirii față de ceilalți. Tradiția daruirii de cadouri, inspirată de darurile aduse de magi, este un aspect semnificativ al Crăciunului, ilustrând bucuria dăruirii și a generozității.

Familie și Comunitate: Crăciunul aduce oamenii împreună, încurajând reunirea familiilor și comunităților. Este un prilej de a petrece timp de calitate cu cei dragi, de a împărtăși bucuria sărbătorii și de a crea amintiri frumoase.

Tradiții și Obiceiuri Specifice Crăciunului:

Bradul de Crăciun: Împodobirea bradului este o tradiție populară asociată Crăciunului. Bradul, decorat cu lumini strălucitoare, globuri colorate și ornamente diverse, devine centrul decorului festiv în casele oamenilor.

Colindele: Cântarea colindelor este o tradiție veche, iar colindătorii merg din casă în casă oferind urări de bine și cântece specifice sărbătorii. Această activitate adaugă un element de bucurie și comunitate în timpul Crăciunului.

Masa Festivă: Masa festivă din Ajunul Crăciunului este o altă tradiție importantă. Familia și prietenii se adună pentru a savura mâncăruri tradiționale, creând o atmosferă călduroasă și primitoare.

Cadourile: Tradiția oferirii și primirii de cadouri simbolizează darurile aduse de magi lui Iisus Hristos. Aceasta reflectă spiritul generos al Crăciunului și bucuria de a împărtăși cu cei dragi.

Slujbele Religioase: Participarea la slujbele religioase este o modalitate importantă prin care oamenii să celebreze Crăciunul. Slujbele de la miezul nopții și cele de dimineață sunt momente speciale de rugăciune și reflecție.

Masa de Ajun:

Tradițional, românii pregătesc o masă copioasă în Ajunul Crăciunului, alcătuită din mâncăruri tradiționale precum sarmale, cârnați, salate, cozonaci și multe alte delicatese locale. Masa reprezintă un moment de bucurie și unitate în familie, iar pregătirea ei începe cu mult timp înainte de sărbătoare.

Colindatul este o tradiție populară în România, în special în sate. Grupuri de copii și tineri merg din casă în casă pentru a colinda, oferind urări de bine și cântând colinde tradiționale. Oferirea de colaci, fructe sau bani este adesea răsplata pentru colindători.

Bradul de Crăciun este un simbol important al sărbătorii. În Ajunul Crăciunului, familia se adună pentru a decora bradul cu globuri colorate, lumini și ornamente hand-made. Împodobirea bradului este un moment plin de emoție și tradiție, iar rezultatul final aduce o atmosferă caldă și festivă în casă.

Obiceiuri cu țuica:

În anumite regiuni, se păstrează tradiția băutului de țuică în Ajunul Crăciunului. Acest obicei adaugă o notă de căldură și bucurie în rândul comunității, creând un cadru prietenos și relaxat pentru celebrare.

Slujba de la miezul nopții:

O altă tradiție importantă este participarea la slujba de la miezul nopții în seara de Ajun. Biserica devine centrul spiritual al comunității, iar oamenii se adună pentru a marca nașterea lui Iisus Hristos prin rugăciuni și colinde religioase.

Împărțirea cadourilor:

Tradiția oferirii de cadouri este la fel de prezentă în România ca în multe alte culturi. În Ajunul Crăciunului, copiii așteaptă cu nerăbdare sosirea lui Moș Crăciun, care aduce daruri pentru cei mici. Momentul deschiderii cadourilor este plin de emoție și bucurie.

Fiecare regiune din România are tradiții specifice și moduri unice de a sărbători Ajunul Crăciunului. Iată câteva exemple de tradiții specifice din diferite regiuni:

Maramureșul, situat în nord-vestul României, este o regiune cunoscută pentru tradițiile sale bogate și autentice, păstrate cu grijă de-a lungul generațiilor. Iată câteva dintre tradițiile specifice zonei Maramureș în contextul sărbătorii Crăciunului:

Colindele Maramureșene:

Colindatul este o tradiție importantă în Maramureș, iar colindele specifice acestei regiuni au un farmec aparte. Grupuri de colindători străbat satele, împodobiți în costume tradiționale, cântând colinde specifice. Colindătorii sunt adesea întâmpinați cu bucate tradiționale, iar obiceiul este menit să aducă noroc și să împărtășească bucuria sărbătorii.

Obiceiuri legate de Masa de Ajun:

Masa de Ajun în Maramureș este bogată și plină de tradiții. Sarmalele și cozonacii sunt nelipsiți, iar preparatele tradiționale, precum tobă și cârnații de casă, fac parte din festin. O atenție deosebită se acordă și pregătirii colacilor, care sunt împărțiți cu toată familia și cu colindătorii.

Brazi împodobiți în sate:

În Maramureș, tradiția împodobirii bradului este asociată mai degrabă cu spațiile publice, în special cu piețele din satele sau orașele maramureșene. Acestea sunt decorate cu atenție, iar brazi impunători, împodobiți cu lumini și ornamente tradiționale, aduc o atmosferă de sărbătoare în comunitate.

Dansuri și jocuri tradiționale:

Pe lângă cântatul colindelor, se practică și dansuri și jocuri tradiționale. Oamenii se adună în piețe sau în curțile bisericilor pentru a dansa în cerc și pentru a participa la jocuri tradiționale. Aceste activități aduc comunitatea împreună și contribuie la atmosfera veselă a sărbătorii.

Urarea și obiceiul “Plugului”:

În Ajunul Crăciunului, băieții din satele maramureșene formează un grup numit “plugari” și merg din casă în casă pentru a aduce urări de bine și rod bogat. Ei poartă costume specifice și însoțesc un plug decorat cu diferite simboluri. Obiceiul “Plugului” este o reprezentare a fertilității și a dorinței de rod bogat în noul an.

Spectacolul de colinde la biserici:

Biserica are un rol central în sărbătoarea Crăciunului, iar în Ajun, slujbele religioase sunt însoțite de spectacole de colinde susținute de coruri bisericești sau de grupuri locale. Aceste evenimente atrag localnicii și vizitatorii pentru a sărbători împreună nașterea lui Iisus Hristos.

Confecționarea de obiecte tradiționale:

În pregătirea pentru Crăciun, oamenii din Maramureș își pun priceperea la lucru confecționând obiecte tradiționale. De la ornamente din lemn sculptat până la împletituri sau broderii, meșteșugurile tradiționale sunt păstrate și celebrate.

Aceste tradiții specifice zonei Maramureș din România conferă sărbătorii Crăciunului o identitate distinctă și reflectă o profundă legătură cu istoria și cultura locului. Ele contribuie la păstrarea și transmitia valorilor și obiceiurilor de la o generație la alta.

Transilvania

Obiceiul “Sorcovele”: În această regiune, în dimineața de Ajun, copiii merg din casă în casă împărțind sorcovele, care sunt crenguțe împodobite cu flori, panglici și alte ornamente. Prin acest obicei, se dorește aducerea de noroc și prosperitate în gospodărie.

Prepararea “Colivei”: O tradiție specifică este pregătirea colivei, o mâncare ritualică compusă din grâu fiert, miere, nuci și alte ingrediente. Coliva este adesea oferită și consumată în memoria celor decedați.

Moldova

Obiceiul “Plugusorul”: În Moldova, băieții merg din casă în casă împărțind plugusorul, un obicei care aduce urări de rodnicie și belșug în gospodării. Acești tineri sunt adesea însoțiți de colinde și dansuri.

Udatul porcilor: În unele zone, există tradiția udatului porcilor în Ajunul Crăciunului. Acesta este un ritual care simbolizează sănătatea și bunăstarea viitoare a animalelor din gospodărie.

Oltenia:

Jocuri și dansuri tradiționale: În Oltenia, se organizează adunări comunitare cu jocuri și dansuri tradiționale, aducând comunitatea împreună într-o atmosferă veselă.

Obiceiul “Udatul Măsurii”: În unele sate din Oltenia, există tradiția udatului măsurii, care constă în a stropi cu apă ușor locul în care se păstrează grâul pentru a asigura recolta bogată în anul următor.

Banat

Colindatul cu ursul: În unele localități din Banat, există un obicei inedit în care oamenii se costumează în urs și colindă satul. Acest obicei are rădăcini adânci și aduce bucurie și veselie în comunitate.

Prepararea “Ciorbei de Perisoare”: O tradiție culinară specifică este pregătirea ciorbei de perișoare în Ajunul Crăciunului, care este apoi savurată în familie.

Dobrogea

Plimbarea cu colacii: În Dobrogea, există obiceiul ca oamenii să meargă în dimineața de Ajun la biserică cu colaci mari și frumoși, pe care îi dăruiesc preotului pentru a-i binecuvânta.

Prepararea plăcintelor cu mere: O tradiție culinară specifică este pregătirea plăcintelor cu mere, care sunt apoi împărțite vecinilor și rudelor.

Aceste exemple ilustrează diversitatea culturală și tradițiile bogate care caracterizează diferitele regiuni din România în Ajunul Crăciunului. Fiecare regiune contribuie la mozaicul cultural al țării, păstrând și transmițând tradițiile specifice de la o generație la alta.

Crăciunul este o sărbătoare care aduce oamenii împreună pentru a sărbători nașterea lui Iisus Hristos, promovând iubirea, bucuria și spiritul generos în rândul comunităților.

Bibliografie:

1. „Crăciunul românilor. Tradiții și obiceiuri de Crăciun, la noi și în lume.”, ed. Donaris, 2012, 127pg
2. Alex Palmer, „Marele atlas al Crăciunului. Cele mai vesele, mai savuroase și mai neobișnuite tradiții din toată lumea”, ed. Niculescu, 2022, 240pg

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

*P.I.P: Lazarica Liliana
Școala Gimnaz. Smerdiosa*

Tradițiile și obiceiurile românilor au origini străvechi, venite din timpuri imemorabile și care au ghidat viața de zi cu zi a oamenilor acestui pământ, cu mult timp înainte de venirea și acceptarea creștinismului pe aceste meleaguri. Populațiile vechii Dacii, formate din triburi de păstori și agricultori, au perpetuat prin viu grai și prin sărbătorirea lor, o pleiadă de obiceiuri păstrate cu sfințenie din generație în generație, aflate în strânsă legătură cu caracterul solar al unei societăți agrare, care s-au păstrat – mai mult sau mai puțin – până în ziua de astăzi, împletite armonios uneori, cu tradiția creștină venită peste veacuri.

Într-o societate acaparată tot mai mult de influența civilizației occidentale, de era informaticii și a super-tehnologiei, obiceiurile străvechi încep să fie din ce în ce mai mult uitate, uneori înlocuite de sărbători comerciale străine locului, deși încă există zone sau regiuni ale României unde încă sunt practicate ritualic, respectate cu sfințenie și învățate din mers de tinerele generații.

Obiceiurile calendaristice și cele legate de viața de familie sunt o componentă perenă a culturii noastre tradiționale. Cele mai răspândite și mai fastuoase s-au dovedit a fi cele legate de marele Praznic al Crăciunului și de sărbătorirea Anului Nou. Repertoriul tradițional al obiceiurilor și tradițiilor românești cuprinde pe lângă colindele propriu-zise – cântece de stea, vicleimul, plugușorul, sorcova, vasilica, jocuri cu măști (turca, cerbul, brezaia), teatrul popular, dansuri (călăuții, călușerii) – și o seamă de datini, practici, superstitii, ziceri, sfaturi cu originea în credințe și mituri străvechi sau creștine. Dintre acestea, care exprimă înțelepciunea populară, realul sau fantasticul, esențe ale bogăției noastre spirituale, redăm câteva specifice diferitelor zone ale țării:

Se spune că Dumnezeu a lăsat Crăciunul ca omul să fie în această zi sătul. Cine nu are porc gras de Crăciun, nu poate spune că a fost fericit în acel an.

În unele zone ale țării, porcul se taie de Ignat, adică în 20 decembrie. Se zice că porcul care n-a fost tăiat în această zi nu se mai îngrașă, căci și-a vazut cuțitul. Sângele scurs din porc după ce a fost înjunghiat se pune la uscat, apoi se macină și se afumă cu el peste an, copiii, ca să le treacă de guturai, de spaimă și de alte boli.

În Bucovina, în Ajunul Crăciunului se pun pe masă un colac și un pahar de apă, deoarece se crede că sufletele celor răposați vin în această noapte pe la casele lor, gustă din colac și își udă gura cu apă.

– În Ajunul Crăciunului, cei ce cresc albine, nu dau nimic din casă, ca albinelor să le meargă bine, și să nu părăsească stupul pe vremea roitului.

– În Ajunul Crăciunului nu e bine să te bați, nici măcar în glumă, cu cineva, căci faci buboia peste an.

– Dupa Crăciun să nu mai fie lăsați copiii să mai zică colindatul, că fac bube.

– Acolo unde este datina de a taia porcul în ziua de Crăciun, gospodinele pregătesc o mâncare din carne macră de porc cu ceapă și slănină, din care sunt ospați cei dintai dintre strainii ce le calca pragul casei, acestei mancar i se spune “pomana porcului”.

- Cu o săptămână înainte de Crăciun, în zona Codru din Maramureș încep pregătirile pentru colindat, culminând în cele doua zile anterioare sărbătorii, când se pregătesc mâncărurile și se împodobesc interioarele locuințelor: masă cu fața brodată, fețe de perne ornamentate, pe pereți se pun ștergare și blide ornamentate, crengi de brad, baniță, busuioc, brebenoc.
- Aluatul frământat în noaptea de Crăciun e bun de deochi pentru vite.
- Se crede că la miezul nopții, înspre Crăciun, apa se preface în vin, iar dobitoacele vorbesc.
- La cele trei sărbători mari – Crăciun, Paște și Rusalii – să te speli cu apa în care au fost puși bani de argint și vei fi bănos.
- În Ajunul Crăciunului se leagă pomii cu paie, pentru ca acești pomi să lege rod bogat.
- În Ajunul Crăciunului se ung pâinile pe deasupra cu muruială de făina de grâu, ca ele să nu crape, iar cu muruiala care a rămas, se ung pomii din grădină, ca ei să fie în vară încărcăți de roade.
- În Ziua de Crăciun nu se mătură în casă, ci a doua zi și după ce ai măturat, du gunoiul acela la pomi, că-i ajută să fie roditori.
- În Ajunul Crăciunului se dă copiilor să mănânce bostan, ca să fie grași peste an.
- În Bucovina, colacii Crăciunului se făceau în forma de 8 și se păstrau până primavara când se afumau și se tămâiau boii și plugul înainte de pornitul la arat, apoi colacii erau mancați de plugari în țarină.
- În seara de 23 spre 24 decembrie, până după miezul nopții și în unele locuri până la ziuă, cete de copii merg din casă în casă cu colinda: Moș-Ajunul, Buna-dimineața, Colindisul sau Buna-dimineața la Moș-Ajun. În unele parti din Ardeal, copiii care merg cu colindatul se numesc piterei sau pizerei. După credință populara, ei sunt purtători de noroc și fericire.
- Prin unele parti, băieții, dar mai cu seama cântăreții bisericești umbla cu icoana în ziua de Ajunul Crăciunului – o icoana pe care este zugrăvita nașterea lui Iisus Hristos în mijlocul staulului.
- Oamenii, când se dau la băut rachiu sau vin în sărbătorile Crăciunului, nu zic că beau, ci că se cinstesc.
- Începând cu întâia zi de Crăciun și în următoarele zile ale acestei sărbători, copiii umbla cu Steaua, cântând colinde de stea prin care vestesc nașterea lui Iisus Hristos.
- “Vicliemul” sau “Irozii” este datina prin care tinerii reprezintă la Crăciun nașterea lui Iisus Hristos, șiretenia lui Irod, care a poruncit uciderea pruncilor, de a afla Pruncul și adesea înfruntarea necredinței, personificate printr-un copil sau printr-un cioban.
- Capra, Turca, Brezaia fac parte dintre datinile de Crăciun și Anul Nou. Dimitrie Cantemir spune în “Descrierea Moldovei” că “Turca este o joaca iscodita încă din vremurile bătrâne, din pricina ciudei și scârbei ce o aveau moldovenii împotriva turcilor”. Cu turca, capra sau brezaia umbla tinerii începând de la Ignat și sfârșind cu zilele Crăciunului și prin unele parti în ziua de Sf. Vasile până seara. Numele de Turca, Capra sau Brezaia îl poarta unul dintre tinerii mascați.
- Despre cei Trei Crai de la Răsărit sau Magii călători se spune că au venit să se închine lui Iisus, după unii din Arabia Fericita, iar după alții din Persia. Tradiția ne arată că ei se numesc: Melchior, Gaspard și Balthazar. (Dar... multe fresce occidentale îi zugrăvesc purtând straie și căciuli dacice!)
- Despre Moș Ajun se spune că a fost baciul aflat în slujba lui Moș Crăciun, stăpânul staulului unde Maica Domnului l-a născut pe Iisus Hristos.
- Vinul era în unele regiuni ale țării și simbol al comuniunii, al unirii a doi tineri. În momentul solemn al căsătoriei li se toarnă vin peste mâinile lor împreunate, simbolizând puterea vieții, trăinicia și fericirea noii familii.
- “Paharul de aur” este paharul ritual cu care se bea la zile mari, cum este sărbătoarea Crăciunului, din care s-a băut cândva în momente solemne, la botez, la cununie, și care reprezenta un bun al familiei, transmitandu-se din generație în generație. La origine are un

înțeles magic, proprietăți curative, unele dintre astfel de pahare poarta inscripții cu caracter misterios.

– A doua zi de Crăciun se reia jocul duminical întrerupt vreme de șase săptămâni, și tot atunci fetele, pe alocuri și flăcăii, își fac intrarea în ceata fecioreasca.

– Crucea sau troiță ridicată la hotarul satului au menirea să consacre caracterul sacru al locului, să delimiteze și să apere spațiul propriu satului de ființe demonice și totodată și comunitățile pe care le adăpostesc.

În noaptea Anului Nou, în Tara Chioarului, fetele ies în ograda și numără noua stele și dacă a noua stea este mai strălucitoare înseamnă că și ursitul ei vă fi frumos, vă fi voinic, apoi o roagă pe stea să-i aducă ursitul.

– La miezul nopții, de Anul Nou, fetele iau de pe masa colacul ornamentat care se tine pe masa de sărbători, îl țin pe vârful capului, se aseaza pe tăietor și așteaptă să audă un sunet dintr-o direcție oarecare și din ce parte vine sunetul, în acea parte își vă găsi ursitul.

– În Tara Oasului, în vatra focului de la stana se introduc patru potcoave pe care, după ce se înroșesc, se mulg oile peste ele, crezându-se că oile “stricate”, care nu dau lapte, se vindeca datorita funcției magice a fierului.

– În tinda casei se pune un vas de grau că să treacă colindătorii peste el, apoi grâul se da la pasări și la animale, “să fie cu spor că și colindătorii”.

– În Ajunul Anului Nou, feciorii care merg la colindat schimba porțile unor săteni care s-au certat în cursul anului, determinându-i astfel să vorbească și să se împace.

– În ziua de Crăciun nu se scoate gunoiul afara decât a doua zi, deoarece dacă-l arunci “îți arunci norocul!”

– În părțile Muscelului se crede că primele patru zile, începând cu 24 decembrie, corespund în ordine celor patru anotimpuri: prima zi e de primăvara, a doua de vara, a treia de toamna și a patra de iarna, și cum vă fi vremea în aceste zile așa vor fi și anotimpurile.

– În seara de Crăciun, în satele maramureșene, se ung cu usturoi vitele pe la coarne și solduri, și ușile de la grajduri pentru a alunga spiritele rele să nu ia laptele vacilor. Cu usturoi se ung și oamenii pe frunte, pe spate, la coate și la genunchi, precum și ușile și ferestrele casei pentru a îndepărta demonii nopții.

Frumoasele tradiții și obiceiuri românești moștenite din moși-strămoși, sunt o moștenire de o valoare incomensurabilă. Iar păstrarea și conservarea acestora este o datorie morală a noastră, a tuturor românilor, din respect pentru bunii și străbunii noștri dar și pentru a ne păstra și perpetua originala identitate culturală!

CRĂCIUN ÎN MARAMUREȘ – OBICEIURI, TRADIȚII, SUPERSTIȚII

Prof. Înv. Preșcolar Marinescu Maria

Grădinița cu Program Prelungit Nr.1, Buzău, Buzău

În Maramureș, de Crăciun satele răsună de colinde, iar în casele țăranilor se mai păstrează vii numeroase tradiții și obiceiuri specifice sărbătorilor de iarnă.

În Ajunul Crăciunului, în orașe, dar mai ales în unele sate maramureșene pot fi văzute grupuri de colindători, tineri și bătrâni, care se adună și vestesc Nașterea Domnului din casă în casă.

Pe lângă celebrul obicei al colindatului, aici pot fi văzute și alte tradiții nealterate, precum Viflaimul, umblatul cu „steaua”, umblatul cu „capra” sau jocul moșilor.

Colindatul

După slujba specială de Crăciun, moroșenii se întorc de la biserică și colindă pe la case toată noaptea, răspândind prin colinde vestea Nașterii Mântuitorului. Cetele de colindători se aud pe ulițele satelor până târziu în noapte, iar truda lor este răsplătită de către gazde cu nuci, mere, cozonaci, dar și cu vin, horincă sau cârnați.

În Maramureș se aud în special colinde creștine cu specific local, dar și unele colinde păstorești, variante ale Mioriței, sau colinda cerbului, cunoscute din timpuri străvechi.

Primii colindători sunt cei mai mici, care au în repertoriu colinde scurte ce vestesc sărbătoarea Nașterii Domnului. Cetele, formate fie numai din fete sau numai din băieți, interpretează în special colinde religioase transmise din generație în generație.

Fetele și feciorii, dar și persoanele căsătorite, au în repertoriul lor colinzi creștine, dar și altele care stabilesc o relație între realitate și mit. În unele zone ale Maramureșului, grupul de colindători obișnuiește să încheie cu urarea „Rămâi gazdă sănătoasă” sau „Rămâneți gazdă-n pace cu sănătate”, la care gazda îi invită pe colindători să intre în casă pentru a-i cinsti cu un pahar de horincă și o felie de cozonac.

Umblatul cu „steaua”

Din Ajunul Crăciunului și până la sfârșitul zilelor de Crăciun sau, în unele zone până mai târziu, se umblă cu steaua. În special copiii sunt cei care poartă vestea Nașterii Domnului, fiind astfel asemeni Magilor care au fost călăuziți de o stea pentru a ajunge la Bethlehem, locul nașterii lui Iisus.

Stelarii, care sunt copii mai mici sau mai mari, poartă steaua îmbrăcați în costume populare sau în costume albe cu panglici multicolore, purtând coifuri cu numele personajelor biblice. Steaua cu care umblă copiii este împodobită cu hârtie colorată, iar în centru are o icoană de hârtie care simbolizează o scenă biblică. Ajunși la casa gazdei, stelarii cântă la poartă sau în casă, iar apoi sunt răsplățiți cu colaci, mere, nuci și, mai recent, cu bani.

Umblatul cu „capra”

Jocul „caprei” este la origine un ceremonial grav, care, conform etnologilor, își are originea în Grecia antică. Jocul a devenit un ritual menit să aducă rodnicie anului care urmează, spor la animalele din turmele păstorilor și recolte bogate.

În prezent, în satele din Maramureș se practică jocul caprei cu acompaniament muzical sau jocul caprei inclus într-un spectacol popular complex. La fel ca și la alte jocuri cu măști practicate în timpul sărbătorilor de iarnă, și la jocul „caprei” apar, pe lângă măștile clasice (capra, ciobanul, țiganul), măștile de „draci” sau „moși” care strigă, chiuesc și fac spectacol prin mișcările lor caraghioase.

Personajele care fac parte din scenetă merg din casă în casă și strigă „Primiți cu capra?”. Apoi, jocul „caprei” se desfășoară sub forma unei scenete comice care reprezintă târguială dintre vânzător și cumpărător. Persoana care joacă rolul caprei este acoperită cu o țesătură peste care sunt cusute naframe sau panglici de mătase. Pe un fundal zgomotos, susținut de lăutarii care însoțesc grupul, capra saltă, se smucește, se rotește și se apleacă, clămpănind ritmic din fălcile de lemn.

Atmosfera este veselă, buna dispoziție fiind creată de prestația participanților, dar și de costumația acestora. La final, grupul primește din partea gazdei cozonac, mere, covrigi, țuică fiartă sau chiar bani.

Viflaimul

Viflaimul reprezintă o scenetă de teatru popular în care apar mai multe personaje biblice care au legătură cu momentul Nașterii Domnului. Astfel, în Viflaim apar Iosif, Maria, Irod, vestitorul, hangiul, îngerul, doi păstori, cei trei crai de la răsărit, doi ostași, moartea, dracul, moșul și străjerul.

Sceneta este prezentată din ce în ce mai rar, astfel că doar în câteva dintre zonele Maramureșului mai poate fi întâlnit acest obicei. În Ieud, dar și în alte localități de pe Valea Izei tradiția s-a mai păstrat, cu toate că uneori Viflaimul nu mai este prezentat în Ajunul Crăciunului, așa cum se obișnuia în trecut.

Brondoșii (Cavnic)

Brondoșii sunt tineri îmbrăcați în costume tradiționale – cămașă și pantaloni de culoare albă – iar pe cap poartă măști confecționate din piei de oaie sau de capră. Cel mai important element din vestimentația acestora este brâul cu numeroase clopote de alamă, cu care aleargă de-a lungul străzilor și sperie trecătorii. Obiceiul are semnificații străvechi, având rolul de purificare a spațiului și de alungare a spiritelor rele.

Obiceiul este întâlnit doar în orașul Cavnic, între Crăciun și Anul Nou, fiind unic în Maramureș. Acesta se practică din cele mai vechi timpuri și, an de an, atrage numeroși turiști din țară și din străinătate. Atât turiștii, cât și localnicii se bucură în momentul în care se întâlnesc cu brondoșii, pentru că astfel oamenii cred că în noul an le va merge mai bine.

Vergelul

În câteva localități din Maramureș, printre care Bozânta Mare, Bozânta Mică, Arieșu de Câmp, Ardușat, Bârgău, Merișor, petrecerea cea mai așteptată cu ocazia sărbătorilor de iarnă este Vergelul (dans la șură, iar mai nou în căminul cultural). În forma tradițională, cu momente rituale, acest obicei a existat până la sfârșitul secolului al XIX-lea, păstrându-se într-o formă nealterată la Coruia.

Cu câteva zile înainte de Vergel, feciorii aleg locul de desfășurare a evenimentului și ce muzicant vor angaja. Organizatorii trimit câte un băiat la fiecare fată acasă pentru a o duce la Vergel. Pe lângă mâncare și băutură (adusă de către participanți), tinerii au parte de multă distracție și dansuri specifice acestui eveniment, printre acestea fiind „Danțul dintâi”, „Patru pași”, „Șapte pași”, „Codrenească” și „Roatile”.

Vergelul are la origine un ritual premarital, prin care fetele ghicesc șirul nunților din anul respectiv, cu ajutorul inelelor și al vergelelor din războiul de țesut. Acesta este un mod de a petrece și a se distra pentru tinerii căsătoriți, fetele de măritat și feciorii din sat în perioada sărbătorilor de iarnă.

Zânele Vestitoare

Acest obicei este întâlnit în două localități din județul Maramureș, Borșa și Săcel. Zânele Vestitoare ale Crăciunului sunt trei fete îmbrăcate în haine albe, frumos împodobite, care umblă din casă în casă și vestesc Nașterea lui Iisus.

Zânele vestitoare au câte o baghetă magică realizată din buruieni perene. Eele sunt considerate zâne bune care ajung pe la casele gospodarilor în seara de Crăciun, rostind texte speciale. La final, cele trei zâne sunt răsplătite cu daruri tradiționale sau cu bani.

Herdețișurile din Văleni

Herdețișurile reprezintă un obicei neobișnuit întâlnit în satul maramureșean Văleni. Acesta are loc în ziua de Crăciun și presupune ca localnicii care au avut un comportament nepotrivit de-a lungul anului să fie „muștrați” în public de câțiva tineri mascați.

Astfel, după ce lumea iese de la slujba de Crăciun, tot satul participă la acest eveniment și ascultă glumele care se fac pe seama celor care sunt leneși, înșeală, beau prea mult ori au alte metehne neacceptate de comunitate. Participanții se distrează, iar astfel îi muștră pe cei care nu trăiesc după regulile nescrise ale vieții la țară.

Pe de altă parte însă, pentru cei vizați nu este prea plăcut să își audă numele, în condițiile în care ceea ce au făcut este auzit de toată lumea. De cele mai multe ori, fetele sunt cele mai speriate că ar putea fi pomenite cu această ocazie. Astfel, părinții ar putea afla lucruri pe care nu le știau despre ele. Cu toate acestea, la final, toată lumea se întoarce spre case zâmbind și glumind pe seama celor auzite de la tinerii mascați.

Jocul moșilor

Jocul Moșilor este unul dintre cele mai vechi jocuri, fiind un dans arhaic care se dansează în casele în care sunt fete de măritat. Acesta este practicat numai de tineri cu vârste cuprinse între 16 și 20 de ani. Dansatorii poartă măști confecționate din lemn, viu colorate, piei de animale pe cap și sunt îmbrăcați cu piei de oaie neprelucrate pentru a nu fi recunoscuți. Costumul este astfel alcătuit încât să sugereze prezența moșilor, a strămoșilor chemați, conform tradiției, să îndrume tinerii care se află la începutul vieții de adult.

Jocul moșilor reprezintă un ritual inițiativ, moșii fiind chemați să protejeze casa. Tinerii dansează cu bâtele în mâini, făcând mișcări, pași și sărituri specifice jocului călușarilor. În tot acest timp, participanții la Jocul Moșilor dialoghează cu gazdele și glumesc cu fetele de măritat, iar la sfârșitul jocului toată lumea este invitată să participe la horă. Nu în ultimul rând, în familiile cu fete de măritat se fac urări tradiționale pentru o căsătorie cât mai grabnică.

Jocul Moșilor este un ritual special care se desfășoară în perioada dintre Crăciun și Revelion și care se remarcă prin ingeniozitatea costumelor pe care le îmbracă participanții care bat la ușa gazdelor pentru a le speria și pentru a le ura fericire și sănătate.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN ÎN JUDEȚUL TELEORMAN

*PROF. ÎNV. PREȘCOLAR, MATEI MIHAELA,
BOTEA DOINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ "ALEXANDRU COLFESCU" ALEXANDRIA,
TELEORMAN, ROMÂNIA*

În cultura populară tradițională, obiceiurile formează un capitol important, fiindcă întreaga viață a omului, munca lui din timpul anului și diferitele lui ocupații, relațiile cu semenii

și cu întruchipările mitologice erau întrețesute cu obiceiuri. În folclorul nostru, unele obiceiuri au păstrat până astăzi forme ample de desfășurare, în care vechile rituri se îmbină cu acte ceremoniale, cu manifestări spectaculoase.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri și tradiții. Un obicei foarte cunoscut este împodobirea pomului de Crăciun, a bradului (6 decembrie – Moș Nicolae). Bradul care este veșnic verde simbolizează viața, făcându-se astfel analogie cu viața care intră în lume o dată cu Nașterea Fiului lui Dumnezeu, Căci Cel ce este Viața se naște pentru ca noi să dobândim viața veșnică.

Datina împodobirii bradului de Crăciun pare a fi de obârșie germană, așa cum este și cântecul "O, brad frumos!". Împodobirea bradului și așteptarea de către copii a "Moșului", numit, în sud-estul Europei, Crăciun, care vine cu daruri multe, este un obicei occidental care a pătruns de la oraș la sat, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Un alt obicei foarte cunoscut este „tăierea porcului”. Porcul se taie de Ignat. Ignatul este divinitatea solară care a preluat numele și data de celebrare a Sf. Ignatie Teofanul (20 decembrie) din calendarul ortodox, sinonim cu Ignatul Porcilor - în zorii zilei de Ignat se taie porcul de Crăciun. Animalul sacrificat în această zi este substituit al zeului care moare și renaște, împreună cu timpul, la solstițiul de iarnă. În antichitate, porcul a fost simbol al vegetației, primavara, apoi sacrificiul lui s-a transferat în iarnă. Imediat după sacrificare, gospodarul face “pomana porcului”: oferă celor care l-au ajutat la tăiat (uneori și vecinilor) șorici, carne proaspăt prajită și un pahar de vin (sau țuică fiartă). În puținele zile rămase până la Crăciun, gospodinele fac piftie (răcitură), sarmale, cozonaci cu nucă, mac și rahat (sau brânză și stafide), plăcintă și prăjituri diverse. În același timp, începe curățenia în casă și în curte, împodobirea locuinței și pregătirea hainelor pentru Sărbători. Odată finalizate toate pregătirile, gospodinele pun din fiecare fel de mâncare câte ceva într-un coș de nuiete și o sticlă cu vin și duc acest coș la biserică, în seara de Ajun, pentru sfințire.

Primele semne ale Sărbătorii Nașterii Domnului le dau grupurile de colindători, care pornesc din casă în casă, cu o traistă încăpătoare pe umăr, pentru a le ura gazdelor fericire, sănătate și prosperitate. Copiii merg cu „colindețele”, o tradiție prin care copiii colindă pe la casele oamenilor strigă: „Bună seara la Ajun, Poimaine la Moș Crăciun, Intr-un ceas bun, Ieși nene cu colindețe.”

„Steaua” este un colind care începe din prima seară a Crăciunului și se încheie la Bobotează. Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lanternă aprinsă, vestind astfel nașterea Domnului. Acest obicei vrea să amintească steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei trei magi. Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale.

Ca și în întreaga țară, locuitorii din județul Teleorman au obiceiuri legate de anumite zile ale anului, păstrate prin tradiție de la strămoșii noștri și în care palpită înțelepciunea poporului român, între care colindele și obiceiurile ocupă un loc însemnat. Cele mai frecvente colinde, care au rezistat timpului sunt: „Astă noapte-ntunecoasă”, „Sub umbrar de rosmarin”, „Sorcova” și „Plugușorul”.

Primul colind, pe lângă urarea tradițională de Anul Nou, elogiază prin versurile sale elementele mediului rustic, care influențează și susțin existența omului. Acestea sunt, mai ales, plantele agricole, grâul și floarea-soarelui:” Astă noapte-ntunecoasă,/ Noi venim să colindăm,/ La fereastră să strigăm/ Și vouă să vă urăm./ Porumbeii satului/ Uruiră și zburară/ Din cuibul pătului./ Cu norii s-amestecară./ Câte flori sunt pe pământ,/ Toate merg la jurământ,/ Numai

floarea soarelui/ Și cu spicul grâului/Șăd în poarta raiului/ Și-mi judecă florili,/Ce-au făcut miroasili.”

Aceste cântece se cântau în seara de Anul Nou, când colindătorii obișnuiau să poarte cu ei o strachină cu grâu verde, legat cu fir roșu, precum și boabe de grâu, cu care loveau în geam, cei din casă răspunzându-le:”Ca mine, ca mine!”, adică noul an care vine să facă grâul să crească mare și să dea producții bune. În timp ce se cântau colindele, colindătorii trosneau din bice și sunau clopotele, strigând: „Ura, ura, ura!”

În ziua Anului Nou se umblă cu Plugușorul. Câțiva flăcăi, îmbrăcați în costume populare tradiționale, cu un plug tras de patru boi, albi și frumoși, veneau în gospodăriile oamenilor și recitau „Plugușorul” din colecția lui Vasile Alecsandri, neuitând să strige de fiecare dată: „Mânați, măi flăcăi, hăi, hăi!” Se trosnea cu bicele și se băteau tălăngile și clopotele, se trăgea de buhai și se brăzda cu plugul prin zăpadă.

Mai multe datini și obiceiuri prilejuite de sărbătorirea Crăciunului se întâlnesc în unele localități rurale din județul Teleorman, zona de sud a țării având un folclor bogat și variat.

Cetele de colindători, tineri dar și maturi, cunosc texte care se adresează fiecărui component al gospodăriei unde ajung în cursul serii: bărbat, femeie, fată sau băiat.

În afară celor care cântă, din grup face parte "Măgarul", adică cel ce poartă o desagă pentru colaci, covrigi, mere, nuci și alte daruri, inclusiv vinul de buturugă.

Dintre obiceiurile de iarnă, la Pietroșani, de pildă, se practică "Steaua", băieții ce o poartă fiind numiți crai.

"Barza", "Cicea" sau "Capra" sunt manifestări spectaculoase, cu personaje bufe ce interpretează diferite roluri, întâlnite la Bragadiru, Buzescu, Năsturelu, Mavrodin, Nanov, Plosca sau Beiu.

În lumea satului teleormănean există credința că dacă mănânci un măr în ziua de Crăciun vei fi sănătos pe tot parcursul noului an. Ca să fii ferit de farmece, este bine să așezi în cele patru colțuri ale mesei de Crăciun, sub fața de masă, căței de usturoi și boabe de mei.

Bătrânii din unele localități mai cred că în Ajunul Crăciunului, la miezul nopții, se deschid porțile Raiului pentru cei care mor în această perioadă.

Capra este de asemenea un obicei străvechi. Este costumată și jucată de un flăcău. Acesta ascuns sub un cojoc sau un cearșaf, ritmează jocul, acționând botul de lemn clămpănitor. Jocul caprei este însoțit de diverse instrumente și de alte personaje travestite care cântă, scandează numele caprei.

Irodul se practică în diverse sate din județ. Irozii sunt costumați specific, cu șepci (chipie din carton), peste îmbrăcăminte sunt puse foarte multe panglicuțe din hârtie frumos colorată.

Un obicei, întâlnit mai rar, este „vasâlca”:

„Ce-mi-n cer și pe pământ,

Îmi este o dalbă mănăstire.

Cine șade-n ușa ei?

Șade bătrânul Crăciun

Lângă bătrânul Crăciun

Șade Maica Precesta

Cu busuiocu-n dreapta

Și judecă pe Lina.

Și voleo Vasâlco,

Ce-ai mâncat și ce-ai băut

De ești groasă și frumoasă,

Și la ochi cam drăgăstoasă?

Jar și ghindă mi-am păscut,

Și-n vale am coborât,

Apă rece mi-am băut.

Românii cum mă văzură,
Săriră mă doborără,
Românii cu securile
Țigani cu baroasele.
După ce mă doborără
Și frumos că mă-mpărțiră.
Luară românii slănina,
Și țigani căpățâna.
Văzură că se-nșelară
Ei frumos mă-nzorzonară,
Cu cercei, cu ghiocei,
Cu salbă de nouă lei,
Și au plecat din casă-n casă,
La boieri ca dumneavoastră,
Care cu-n franc, care cu doi,
Să ne cinstiți și pe noi.
La anul și la mulți ani.”

Județul Teleorman este plin de astfel de obiceiuri. Din păcate astăzi, tinerii ocupați fiind de problemele cotidiene, uită să se mai bucure de aceste minunate obiceiuri, și astfel ele sunt amenințate cu dispariția. Noi, cadrele didactice încercăm, prin serbările pe care le facem, să le reamintim că au moștenit o tradiție și sunt obligați să o ducă mai departe.

BIBLIOGRAFIE:

- CRISTEA, STAN V., 2002, *Introducere în istoria culturală a județului Teleorman*, Editura „Roccris”, Alexandria
CRISTEA, STAN V., 1998, *Monografia județului Teleorman*, Editura Teleormanul Liber, Alexandria
I.NICOLAU, *Ghidul sărbătorilor românești*, Ed. Humanitas, București, 1998.
T.PAMFILE, *Mitologie românească*, Ed. All, București, 1977.
M.RADULESCU-CODIN, *Sărbătorile poporului*, București, 1909
CRĂCIUNESCU, NEDELICU, *Forme de activități extrașcolare desfășurate cu elevii ciclului primar*, Editura Miniped, București, 2005.

FELICITAREA DE CRĂCIUN: TEXT ȘI IMAGINE

*Profesor Mateș Ionela Cristina
Liceul Tehnologic „Moga Voievod” Hălmațiu, Arad, România*

Alături de plug, brad, buhai, talangă, clopote, chiar și tobe și bici, în ziua de astăzi, este utilizată, de Crăciun, felicitarea de Crăciun.

Felicitarea de Crăciun este un simbol al sărbătorii, este o dedicație specială pentru cineva pe care îl respecti, îl ții în amintire, te rogi pentru el, te gândești mereu la aceea persoană și îi dorești câte un gând bun, pozitiv.

După cum îngerii din cer au vestit nașterea Mântuitorului, așa și felicitarea de Crăciun are rolul de a trezi sentimentul religios de credință sau de speranță sau, de ce nu, de iubire, pentru Dumnezeu Fiul cel Unul Născut din Fecioara Preacurata.

Felicitarea de Crăciun este ca o melodie pe care o înțelegi din prima, te simți împlinit/ă citind câteva rânduri scrise de mână sau la calculator, te bucuri de urările și de sentimentele pe care ți le dorește o persoană pe care o admiri și poate de care ți-e dor.

Am avut deosebita plăcere de a simți emoțiile primirii de felicitări prin poștă ... mă emoționez și plângeam de multe ori, felicitările având și un rol terapeutic, acela de a alina dorul, dorul de cineva din alt capăt al țării.

Îmi amintesc că prima felicitare am primit-o de 1 Martie, dar am primit și de Crăciun ... pentru mine, aceste două sărbătorii rămânând ca cele mai importante sărbători, așa am îndrăgit și mai mult limba română, mi-a plăcut să scriu frumos, chiar să și cumpăr felicitări și să le trimit sau să le ofer bunicilor, străbunicilor.

Felicitarea de Crăciun poate fi un dar magic, urarea având rol spiritual de a împlini cele dorite.

Acum obișnuiesc să trimit felicitări electronice, să creez cu ajutorul aplicațiilor de inteligență artificială, nu doar felicitări, ci și chiar infografice, afișe, prezentări, cărți cu imagini.

O felicitare poate reprezenta chiar și o icoană, iar o icoană reprezintă de cele mai multe ori singurul sprijin pe care îl are o persoană credincioasă. Dacă nu putem face o vizită unei persoane pe care o cunoaștem, putem să îi trimitem pe Whatsapp o felicitare care poate fi reprezentată chiar și de o pictură naivă, de ce nu?! Recomand o pictoriță din satul Brusturi, județul Arad, Mariana Mihuț, cea care creează tablouri mirifice.

Privind un tablou de iarnă creat de Mariana Mihuț este ca și cum ai intra într-o altă lume, o lume de vis, magică, o lume a copilăriei, a nevinovăției, a purității, a basmelor, a bucuriilor, a bunicilor și a străbunicilor.

Felicitarea de Crăciun este, pentru mine, ca un tablou magic care mă transpune, pentru câteva momente, în altă lume, mă face să mă gândesc la altceva, uit de problemele cotidiene, dar mă și ajută să le rezolv.

Ați spune, poate, că nu se poate?! Ei, bine, vă invit să priviți imaginile care parcă ar fi mandale, create de inteligența artificială, după cerința sau cerințele date de mine.

„Iarna”, pictură de Mariana Mihuț

<https://youtu.be/QqUlyNUeECA?si=o76qqYQTUClmbaHH>

Este interesant că se poate să primești o scrisoare chiar de la Moș Crăciun!!
Scrisoare de la Moș Crăciun

„**Salut Tom.

**Salut. Salut, ai o scrisoare.

**Pentru mine?

**Dragă Tom, vei fi surprins de la Moș Crăciun.

**E de la Moș Crăciun?

** Unul dintre elfii mei mi-a spus că ești un pic supărat pentru că nu ți-am adus mașina albastră. Și acum tot ce te gândești e cât de mult te-ai fi distrat cu ea. Așa că am decis să îți spun un secret. Aventuri uimitoare te așteaptă, mulțumită cadourilor pe care le-am lăsat sub brad. Acum că ai o bicicletă nouă, vei călători mii de kilometri și vei ajunge pe Lună. Și apoi e costumul de supererou. Salvarea planetei va dura mult timp. Și sabia nouă. Ai văzut vreodată un războinic adevărat jucându-se cu mașini albastre? Și nu uita de cartea de bucate. Dacă vrei să fii cel mai bun bucătar din lume, vei petrece ore încercând rețete noi. Dragă Tom, important nu e să ai o mulțime de jucării, ci să ai pe cele cu care te vei juca cu adevărat și sunt sigur că știi cum să faci asta. Cu drag, Moș Crăciun.

**Tom, cina e gata.

** Ești bine, Tom? Ai fost foarte tăcut la cină.

**Poți să trimiți această scrisoare, te rog?

** O scrisoare? Da, pentru zâna dinților.

**Dragă zână dinților, am trimis-o acolo și adu-mi mașina albastră anul acesta.

** Aveam să te rog. Dar știi ce? Cred că nu mai am nevoie de ea. O să fiu prea ocupat jucându-mă cu jucăriile pe care le am deja. În plus, acum am un vecin nou și cred că o să fim foarte buni prieteni. Cu drag, Tom. ”

Bibliografie:

Sâmihăian, Florentina, Dobra, Sofia, Halaszi, Monica, „Limba și literatura română: clasa a VI-a”, București, Art Klett, 2023, p. 98

<https://www.calameo.com/books/0063564204a2b6ea554ee>
<https://docs.google.com/presentation/d/17IBJi8odPOUNqovL63cdWHggSvKCPH-6RM3B6IC4/edit?usp=sharing>
CGI 3D Animated Christmas Short: "A Shorter Letter" - by The Frank Barton Company |
TheCGBros - made with Diffit
https://youtu.be/WFvgiobqoc?si=XKpvKyckAPk84o_M

MAGIA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ

*Mihai Rodica,
Grădinița cu Program Prelungit Pietrari, Dâmbovița*

„Nu e nimic mai trist pe lume decât să te trezești în dimineața de Crăciun și să constați că nu mai ești un copil.” – Emma Bombeck

Magia sărbătorilor de iarnă este mult așteptată de noi toți! De toți cei care ne considerăm copii! De toți cei care așteaptă colindătorii, de toți cei care îl așteaptă pe Moș Crăciun. Cine este Moș Crăciun? Este simplu: este acel moș vesel și simpatic care aduce în fiecare an de sărbătoarea sfântului Crăciun daruri tuturor copiilor. “Moșul” așa cum este auzit în zilele noastre împarte cadouri și zâmbete celor dragi. Este important de unde vine? Cu siguranță, nu. Copilul din noi îl așteaptă cu nerăbdare. Și tot la fel avem plăcerea de a împărți bucurii celor dragi. Spiritul Crăciunului își așterne mantia peste toți. Ce bucurie mai mare poți avea decât o bucurie cum doar o dată pe an o poți simți, o bucurie a Crăciunului. Fără să descoasem sensul cuvântului ”Crăciun” fiecăruia dintre noi i se luminează pe față, acel zâmbet natural, ce descrie imensitatea bucuriei lăuntrice pe care o reflectă această sărbătoare.

Prietenii moșului, Spiridușii, îi oferă Moșului, în fabrica secretă de jucării, ajutor pentru a avea siguranța că toate dorințele copiilor sunt îndeplinite până în noaptea magică de Crăciun.

Moș Crăciun împrăștie un praf magic peste renii care trag sania moșului, în noaptea dinaintea Crăciunului, iar asta îi ajută să zboare, dar și peste genele grele ale copiilor în așteptarea lui.

Semnificatia hainelor purtate de acest bătrânel simpatic, dar și a pomului de Crăciun împodobit semnifică căldură, liniște, bucurie:

- rosul- reprezintă sacrificiul Mântuitorului,
- alb înseamnă puritate, împăcare cu cei din jur, cu cei dragi

- verde, culoarea bradului de Crăciun reprezintă eternitate, viață, tinerețe
- auriul simbolizează culoarea stelei, călăuzitoare magilor spre Iisus
- argintiul semnifică mirajul iernii, al sclipirilor de gheață, al bucuriei.

Grădinița noastră a fost implicată într-un proiect numit ” Tradiții și obiceiuri din județul Dâmbovița”, scopul nostru fiind să promovăm valorile culturale autentice, contribuind astfel la educarea copiilor pentru păstrarea identității naționale în spiritul toleranței și respectului față de cei de lângă noi. Prin activitățile propuse în calendarul proiectului s-a urmărit punerea accentului pe cultivarea dragostei copiilor, a atașamentului față de valorile culturale locale- mersul cu colindul, oferirea copiilor, familiilor nevoiașe a unor cadouri, să-și consolideze unele cunoștințe despre sărbătorile de iarnă, despre tradițiile și obiceiurile românești pe care le știm de la strămoșii noștri, din dorința de a păstra vie frumusețea și prospețimea lor.

Frumusețea folclorului trebuie simțită și prețuită de copii de la o cât mai fragedă vârstă. Folclorul românesc va menține treaz interesul preșcolarului pentru cântecul și dansul popular, pentru obiceiurile și tradițiile bunicilor și străbunicilor. Odată cu sosirea sărbătorilor de iarnă copiii duc mai departe tradițiile, mergând cu uratul.

Bibliografie:

1. Constantin Eretescu –2007, “ Folclorul literar al ronânilor”, Ed. Compania.

CRĂCIUNUL LA ROMÂNI

Profesor: Mirică Maria

Unitatea de învățământ: Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino”

Localitatea și județul: Târgoviște, Dâmbovița

Țara: România

E vremea colindelor, vremea bucuriei, când minunea nașterii Mîntuitorului ISUS cuprinde sufletele și le încălzește. În această zi Sfîntă de CRĂCIUN, să păstrăm gîndurile bune și frumusețea sufletului ce strălucește în fiecare dintre noi.

Cred că cea mai frumoasă și mai iubită de cei mici și mari, săraci sau bogați este sărbătoarea Crăciunului. Veche de peste două milenii, răspîndită pe tot globul, cea mai importantă sărbătoare a creștinilor este așteptată cu emoții și bucurie. Crăciunul este asociat cu puritatea zăpezii și este o sărbătoare emoționantă mai ales pentru copii care așteaptă sosirea lui Moș Crăciun, pentru a le aduce daruri. Dar cel mai frumos dar care s-a dăruit vreodată este Domnul Isus, născut într-o iesle săracă, dar care a adus o bucurie și lumină pentru toată lumea.

În seara de Crăciun sunt emoționante colindele care vestesc nașterea lui Isus cel trimis de Dumnezeu să mîntuiască oamenii de păcate, ură și invidie. Copiii și tinerii sunt aceia care merg din casă în casă, înfruntă gerul, zăpada, cîntă cu veselie, chiar dacă au năsurile înghețate, lăudînd pe Cel care s-a născut umil pentru întreaga omenire. Despre nașterea Domnului Isus Hristos s-a vestit încă din vechiul Testament, la Isaia 7:14, unde se spune: „De

aceea Domnul Însuși vă va da un semn: Iată, fecioara va rămîne însărcinată, va naște un fiu, și-i va pune numele Emanuel (Dumnezeu este cu noi).”

Atmosfera de Crăciun ne aduce bucurie și ne amintește cu precădere de anii copilăriei, de emoția așteptării împodobirii bradului, de clipa la care visăm să-l întâlnim pe Moș Crăciun. Dincolo de faptul că este una dintre cele mai importante sărbători creștine, Crăciunul e așteptat cu mare entuziasm de toată lumea, indiferent de vârstă, uneori chiar și de religie. Sigur te gândești cu drag la cadourile lui Moș Crăciun, la colinde, la mirosul de brad și la vâscul din pragul ușii. Și, cu siguranță, experiențele personale au încărcat astfel de clipe magice cu semnificații proprii. Dar mai mult decât atât, tradițiile legate de Crăciun aduc simboluri naturale vechi de sute de ani.

Bradul deține rolul principal în perioada Crăciunului. Împodobitul acestuia este cel mai îndrăgit obicei de sărbători, datorită simbolurilor care i se asociază: iubire (pentru că este împodobit de întreaga familie), bucurie și fericire (pentru că sub el sunt puse cadourile), magie (se spune că Moș Crăciun nu vine în casele unde nu e brad), viață, trăinicie și sănătate (pentru că este mereu verde, chiar și când afară e zăpadă). Practic, bradul a devenit centrul sărbătorilor de iarnă! Șosete tricotate, crenguțe de brad și de vâsc, globulețe, fundițe, ghirlande colorate, oameni de zăpadă, steluțe și fulgi, toate ne ajută să intrăm în atmosfera de sărbătoare.

Mulți brazi de Crăciun au o steluță în vârf. Se spune că stelele ne conduc spre locuri speciale, iar pe vremuri multe dintre constelații, de exemplu, Ursa Mare și Ursa Mică erauenerate ca divinități. Evreii din vechime foloseau steaua în șase colțuri a lui David ca simbol religios, iar steaua de Crăciun în cinci colțuri ne amintește de steaua apărută deasupra Betleemului la nașterea Pruncului. În multe culturi, stelele sunt semne ale norocului și ale realizării unor țeluri mărețe.

Agățarea coronițelor de ușa casei este un obicei originar din Europa, unde, de Crăciun, porțile se decorau cu ramuri veșnic verzi, pentru a invita în casă spiritele pădurii. Există crezul că aceste spirite ar aduce sănătate și noroc. Oamenii încă își mai împodobesc casele cu coronițe de brad și de laur, ca mod de a-și întâmpina prietenii și rudele. Forma circulară a coroniței simbolizează natura veșnică a dragostei.

Cine nu a auzit de simpaticii reni care trag sania Moșului? Ei sunt nouă la număr și au nume amuzante: Dasher, Dancer, Donner, Vixen, Comet, Cupid, Prancer, Blitzen și Rudolf. Povestea cunoscută a renului cu nasul roșu, Rudolf, cel care luminează drumul pentru sania plină cu daruri a lui Moș Crăciun, face ca aceste personaje să fie și mai simpatice. Și pentru că sunt animale specifice zonelor reci, renii se potrivesc de minune în decorurile de iarnă și de sărbători. În plus, ei poartă clopoței care aduc veselie, anunțând celor care le aud clinchetul că au sosit cadourile.

Obiceiul ciorapilor de Crăciun provine dintr-o legendă despre un nobil care și-a risipit necugetat averea, lăsându-și fetele fără zestre. Sfântul Nicolae a auzit despre această situație și a venit pe ascuns la locuința fetelor. El a aruncat trei pungi cu monede de aur prin hornul casei, care au căzut în ciorapii fetelor, atârnați la uscat lângă șemineu. În secolul al XVIII-lea, copiii din Olanda își lăsau saboții lângă vatră, sperând că Sinterclass (Moș Crăciun) le va aduce daruri. Mai târziu, pantofiorii de lemn s-au transformat în șosețele, iar Sinterclass a devenit, pentru englezi, Santa Claus. Astăzi, multă lume încă folosește ciorăpelul de Crăciun, în care pune mici daruri pentru copii și cei dragi.

Se crede că vâscul a fost utilizat dintotdeauna pentru a sărbători sosirea iernii. Această plantă veșnic verde era folosită pentru decorarea locuinței, se credea că posedă puteri tămăduitoare speciale, vindecând orice, de la infertilitatea femeilor până la otrăviri. Scandinavii vedeau vâscul ca pe o plantă a păcii și a armoniei, asociindu-l cu Frigga, zeița dragostei. Obiceiul sărutului sub vâsc provine din credința că acest gest sub un lăstar al plantei aduce armonie și înțelegere și face ca să crească iubirea în cuplu.

Aprinderea lumânărilor în perioada Crăciunului este o tradiție veche ce reprezintă nașterea lui Iisus și reînnoirea vieții, puritate, speranță, găsirea drumului bun în viață. Se crede că Martin Luther, reformatorul protestant, a fost primul care a aprins lumânările din bradul de Crăciun. Venind acasă într-o seară de decembrie întunecată, în apropierea Crăciunului, acesta a fost uimit de frumusețea luminilor care străluceau printre ramurile unui brăduț din fața casei sale. Luther a împodobit apoi bradul de Crăciun din casa sa cu lumânări.

Colindele sunt o parte importantă a spiritului Crăciunului. Grupuri de copii, fete și băieți, merg din casă în casă să colinde, toată ziua de Ajun. Se spune că e bine să primești colindători, pentru că urarea lor aduce noroc, iar dacă nu primești colindul vei fi urmărit de ghinion. După ce colindătorii termină de cântat, gazda îi invită în casă și le oferă mere, nuci, dulciuri și colaci. Nucul simbolizează belșugul și longevitatea, iar merele semnifică bunăstare și bogăție.

Crăciunul mai este numit și sărbătoarea familiei, este sărbătoarea când toți se reunesc părinți, copiii nepoți își fac daruri, se bucură de momentele și atmosfera din jurul mesei, cu credința că prin cinstirea cum se cuvine a sărbătorii vom avea un an mai bun și mai bogat. La sate sunt păstrate mai bine tradițiile și obiceiurile specifice acestei sărbători. Repertoriul tradițional al obiceiurilor și tradițiilor românești cuprinde pe lângă colindele propriu-zise - cântece de stea, vicleimul, plugușorul, sorcova, vasilica, jocuri cu măști (țurca, cerbul, brezaia), teatrul popular, dansuri (căluții, călușerii) - și o seamă de datini, practici, superstiții, ziceri, sfaturi cu originea în credințe și mituri străvechi sau creștine. Pe 20 decembrie în calendarul ortodox se sărbătorește ziua Sfântului Ignat. În această zi datina rânduiește să fie tăiat porcul de Crăciun. Pentru că țaranii cred că un porc neînjunghiat în aceasta zi nu se mai îngrașă pentru că își visează cuțitul. Nerespectarea acestui obicei poate provoca, după unii, incidente neplăcute. În mod evident, și acest obicei pastrează elemente de ritual păgân (în Egiptul Antic și în Grecia Antică porcul era sacrificat în cinstea unor zeițăți. În Bucovina, în Ajunul Crăciunului se pun pe masă un colac și un pahar de apă, deoarece se crede că sufletele celor răposați vin în această noapte pe la casele lor, gustă din colac și-și udă gura cu apă. În Ajunul Crăciunului, cei ce cresc albine, nu dau nimic din casă, ca albinelor să le meargă bine, și să nu părăsească stupul pe vremea roitului. În Ajunul Crăciunului nu e bine să te bați, nici măcar în glumă, cu cineva, căci faci buboaipe peste an. Se crede că la miezul nopții, înspre Crăciun, apa se preface în vin, iar dobitoacele vorbesc.

La cele trei sărbători mari - Crăciun, Paște și Rusalii - să te speli cu apa în care au fost puși bani de argint și vei fi bănos. Nu e bine ca în Ajunul Crăciunului să fie pus pe masă mai întâi rachiul, pentru că nu el are întâietate în această seară, ci bucatele. Dacă visezi grâu verde în postul Crăciunului e semn bun că anul care vine are să fie mănos în toate. În Ajunul Crăciunului se leagă pomii cu paie, pentru că acești pomi să lege rod bogat. Pomul Crăciunului îmbracă în sate din zona Codru aspecte diferite, deosebindu-se de bradul cu elemente ornamentale cumpărate din oraș. Cel mai răspândit era pomul cu cercuri din nuiele de salcie sau din sârmă, îmbrăcate în hârtie colorată, peste ele sunt trecute sfori din ață de fuior pe care sunt înșirate boabe de fasole albă. În alte sate se făcea pom împodobit cu paie de grâu tăiate scurt și înșirate pe sfoară, delimitate de floricele de porumb. Fasolea albă simboliza "curățirea sufletului". Unii locuitori preferau pomul de vâsc, pe care se aplicau panglici de hârtie colorată.

În seara de 23 spre 24 decembrie, până după miezul nopții și în unele locuri până la ziuă, cete de copii merg din casă în casă cu colinda: Moș-Ajunul, Bună-dimineața, Colindișul sau Bună-dimineața la Moș-Ajun. În unele părți din Ardeal, copiii care merg cu colindatul se numesc pițărâi sau pizerei. După credința populară, ei sunt purtători de noroc și fericire. Prin unele părți, băieții, dar mai cu seamă cântăreții bisericești umbla cu icoana în ziua de Ajunul Crăciunului - o icoană pe care este zugrăvită nașterea lui Iisus Hristos în mijlocul

staulului. Oamenii, când se dau la băut rachiu sau vin în sărbătorile Crăciunului, nu zic că beau, ci că se cinstesc.

În unele părți, când este aproape de a se revărsa zorile, colindători cu lăutari sau fără lăutari pleacă pe la casele gospodarilor înstăriți și le cânta la fereastră un cântec sau mai multe, aceste cântece numindu-se "zori", spunându-se că atunci "cânta zorile".

Sărbătorile de iarnă sunt un prilej de mare bucurie și totodată un motiv de a ne petrece cu cei dragi clipe minunate.

BIBLIOGRAFIE

1. Constantin Eretescu – „*Folclorul literar al românilor*”, editura Compania 2007.
2. Narcisa Alexandru Știucă- „*Sărbătoarea noastră de toate zilele – Sărbători în cinstea iernii*”, Editura Cartea de buzunar, 2005

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

NUME ȘI PRENUME PARTICIPANT: profesor învățământ preșcolar: Neculăescu Elena
UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: G.P.N.” Paradisul copiilor” Vulcana de Sus, Dâmbovița
NIVELUL/GRUPA: I Grupa: mijlocie/ mare

TEMA ANUALĂ DE STUDIU: „Cum exprimăm ceea ce simțim?”

TEMA PROIECTULUI: „Ce dragi îmi sunt sărbătorile!”

TEMA SĂPTĂMÂNII: „Uite, iarna a venit/Surprize ne-a pregătit!”

TEMA ACTIVITĂȚII: „La ferestrele-nghetate... oare, cine bate?”

TIPUL ACTIVITĂȚII: mixtă

FORMA DE REALIZARE: activitate integrată.

ELEMENTE COMPONENTE ALE ACTIVITĂȚII INTEGRATE, MIJLOACELE DE REALIZARE: ADP:

- **ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAȚĂ:** “Povești cu Sfinți Părinți, pentru copii cumini”

<https://www.youtube.com/watch?v=QB76-YSSJRY>

RUTINE: *“Ma pregatesc pentru activitate”

CALENDARUL NATURII: Prezența.

NOUȚATEA ZILEI: “Cuminiți și buni vrem să fim,/ Pe Moș Nicolae, cu drag, să-l primim!”

- **ALA: Bibliotecă:** „Cizmulițele nerăbdătoare” (DLC)– poveste în format PPT

Artă: „Noapte înstelată”(DEC)-pictură

Construcții: „Toiagul Moșului”

ADE: „Moș Nicolae” (DEC –Educație muzicală:predare cântec„Moș Nicolae”

<https://www.youtube.com/watch?v=ZrThXun6enA> și repetare joc muzical„Hora”

<https://www.youtube.com/watch?v=hhRelbxSx0Y>)

ALA: „Vânătoarea de comori” - joc distractiv

MOMENT DE LITERAȚIE:„ Moș Nicolae ”-poezie

DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII:

- A.1.Motricitate grosieră și motricitate fină în contexte de viață familiare;
- A.2.Conduita senzorio-motorie pentru orientarea miscarii;
- B.2.Comportamente prosociale, de acceptare si de respectare a diversitatii;
- B.3.Conceptul de sine;

C.2.Finalizarea sarcinilor și a acțiunilor (persistență în activități);

C.3.Activare și manifestare a potențialului creativ;

D.2.Mesaje orale in diverse situatii de comunicare;

COMPORTEMENTE VIZATE:

A.1.1. Își coordonează mușchii în desfășurarea unor activități diversificate, specifice vârstei;

A.1.2. Participă la activități fizice variate, adecvate nivelului lui de dezvoltare;

A.1.3. Utilizează mâinile și degetele pentru realizarea de activități;

A.2.1. Utilizează simțurile (văzul, auzul, simțul tactil, mirosul, etc.) în interacțiunea cu mediul apropiat;

B.2.4. Exersează, cu sprijin, abilități de negociere și de participare la luarea deciziilor;

B.3.2.Își promovează imaginea de sine, prin manifestarea sa ca persoană unică, cu caracteristici specifice;

C.2.1. Realizează sarcinile de lucru cu consecvență;

C.3.1. Manifestă creativitate în activități diverse;

D.2.2. Respectă regulile de exprimare corectă, în diferite contexte de comunicare;

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1 – să recepteze conținutul povestirii, urmărind prezentarea PPT și ascultând povestirea (Biblioteca);

O2 – să picteze liber, respectând etapele de lucru ilustrate în fotografiile suport, utilizând diferite tehnici însușite anterior (Artă);

O3 – să realizeze toiagul moșului, utilizând obiecte din casă și urmărind modele prezentate(Construcții);

O4 –să execute corect exercițiile de tehnică vocală, respectand exemplul/demonstrația educatoarei;

O5 – să pronunțe clar și corect cuvintele cântecului urmând linia melodică;

O6-să se miște în ritmul muzicii interpretate folosind ca instrument de reprezentare muzicală propriul corp (pași de dans).

O7 – să respecte regulile jocului distractiv, urmând pașii indicați în prezentarea suport.

STRATEGII DIDACTICE:

METODE ȘI PROCEDEE: observația, conversația, expunerea, explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea.

MATERIAL DIDACTIC: calendarul naturii ,calculator, coală A4, cerneală, pic, lumânări, pensulă, cuburi, lego, lipici, pahare.

BIBLIOGRAFIE:

1. „, Curriculum pentru educația timpurie, 2019.
2. Lupu Jean, Iacob Aurelia, Muzică-culegere de cantece, ed. Niculescu, București, 1997.

PLUGUL MARE SAU MASCAȚII

Profesor învățământ primar NIȚĂ ONUȚA
Școala Gimnaziață Regina Maria
Vintileasca, Vrancea

Pe valea Râmnicului, În Vrancea, departe de agitația orașului, în munți, tradițiile și obiceiurile încă se mai păstrează și respectă . E adevărat, că nu mai au intensitatea de altădată, dar farmecul este neschimbat, ba chiar emoționează și te îmbie la aduceri aminte.

Vintileasca, căci așa se numește satul, este un loc în mijlocul munților, liniștit, cu oameni harnici și frumoși , dornici să îți arate lucrurile din ”lada de zestre”, să-ți cânte doine și colinde strămoșești.

Mai ales, în perioada sărbătorilor , poți descoperi rânduiala de altădată , care se păstrează și se transmite generațiilor viitoare . Pregătirile pentru sărbătorile de Crăciun încep cu o săptămână înainte de marea sărbătoare cu ” primenirea ” casei, curățenia și îngrijirea gospodăriilor, semn că sunt gata să aștepte oaspeți și colindători. Tot în această săptămână se pregătesc bucatele tradiționale , printre care , colacii, pe care îi vor oferi celor ce vin cu colindul sau uratul.

În Ajunul Crăciunului , gazdele se pregătesc să primească colindătorii. Aceștia, de obicei copii, îmbrăcați în straie populare tradiționale, umblă din casă în casă, ducând vestea Nașterii Domnului. Primesc , drept răsplată, nuci, colaci, mere dar și bani. Cetele de colindători sunt mixte, fete și băieți sau simple. Aceștia se întâlnesc din timp pentru a învăța colindul și a face repetiții.

În dimineața de Crăciun se merge cu Steaua . Colindul tradițional este confecționat de colindători , nelipsind icoana cu scena Nașterii lui Iisus.

Cel mai așteptat eveniment al tradițiilor de sărbători este Plugul Mare sau Mascații. Acesta este obiceiul la care participă aproape toți locuitorii satului, care ”merg după mascați”. Tineri, dar și adulți , se strâng și se organizează în cete de mascați. Măștile sunt confecționate din materiale textile, pene, piele, hârtie sau orice găsec la îndemână. În trecut aceste cete erau alcătuite din tineri trecuți de 18 ani, care mergeau cu uratul noaptea. Cu timpul , obiceiul s-a mutat pe timpul zilei, pentru a participa mai multă lume .

Rolul mascaților este acela de a îndepărta de la casa gazdei spiritele rele , malefice , pentru ca aceștia să între curați în noul an . Prin jocul ,pe care îl face fiecare personaj în spatele măștii , are loc o reflecție a tensiunilor sufletești acumulate în timpul anului.

Acest obicei are sensul unui ritual de purificare , pregătindu-i, pe cei care participă, să intre mai liberi și curați în perioada nouă care începe.

Mascații pornesc prin sat în Ajunul Anului Nou, urând o parte din casele satului. Plugul este rostit la fereastra caselor, de un tânăr , care nu este mascat și îmbrăcat, de obicei, în costum popular. Acesta este însoțit de doi instrumentiști , clarinet și acordeon sau tobă. El ține în mână două clopote mari, pe care le sună la finalul fiecărei strofe, după ce rostește fraza :” Roata, flăcăi!”, ceilalți răspunzând cu strigarea :”Hăi, hăi!”.

Textul plugului are ca teme viața cu activitățile cotidiene, ironii ale evenimentelor importante petrecute în anul care se încheie, iar la final se fac urări de sănătate, fericire și belșug pentru anul care vine.

În partea a doua are loc dansul participanților cu măști, pe fundalul muzicii și al tobei. Dansatorii sunt costumați în moși și babe, polițist, medic, pădurar, preot, țigani, primar, Moș Crăciun, general, moartea, mireasa, diavolul. Cei mai deosebiți sunt însă urșii, care poartă blană naturală de urs și ursaii. Aceștia din urmă au pălării ample , confecționate din pene de curcan, costumul din resturi de materiale textile, împodobite cu zeci de clopoței . Dansul lor este un buchet de sunete și culoare. În fiecare an apar noi personaje inspirate din viața cotidiană: personaje politice, vedete din muzică sau din televiziune. La final , gazdele îi ospătează cu băuturi și dulciuri.

În acest timp, sătenii stau în curtea gazdei urate, privind spectacolul. Ei îi însoțesc pe mascați pe la casele satului. Este un eveniment la care se merge pentru spectacol, socializare, întâlnire cu prieteni, rude.

Bibliografie: Pantelimon, Sorin, ”Vintileasca, Studiu monografic”, editura Rafet, 2020

CRĂCIUNUL ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

*Profesor: Oneci Andra Rodica
Școala Gimnazială RADU CEL MARE, Găesti, jud. Dâmbovița, România*

Crăciunul este denumirea populară a sărbătorii Nașterii Domnului Iisus Hristos celebrat anual la 25 decembrie.

Cuvântul este probabil de origine latină fiind derivat fie din *creatio* (naștere), fie din

quartum jejiunium (al patrulea post) sau *calatio* (convocare). Stabilirea datei Crăciunului are o îndelungată și extrem de complexă istorie.

Sărbătoarea creștină a înlocuit vechea sărbătoare persană a zeului Chithra (Sol invictus) pe baza concordanței simbolului solar și a proximității solstițiare. Ceremoniile care însoțesc sărbătoarea Crăciunului au rădăcini adânci precreștine ce amintesc de calendele romane celebrate până în secolul al II-lea î.Hr., în luna martie, după care se mută în ianuarie, precum și de Saturnalii.

Printr-un proces de transsimbolizare și decantare a elementelor păgâne, riturile actuale ce marchează sărbătoarea Nașterii Domnului fac din ea o expresie a bucuriei și a exuberanței.

Obiceiurile românești sunt remarcabile în reliefarea unui etos specific Europei Centrale și Nord-Estice, definit de Eliade prin sintagma „creștinism cosmic“.

Colindele, cuvânt derivat din latinescul *calendae*, reprezintă o elocventă expresie a poeziei obiceiurilor românești de o puritate aflată în perfectă concordanță cu albul imaculat al zăpezii.

Versurile colindelor creștine sunt o sursă de sentimente tonice: bucurie, optimism, nădejde.

Temele majore îmbină frumusețea doxologiei cu invocarea belșugului asupra gospodarilor ce-i primesc pe colindători. Drumul lor nu exclude în satul românesc nici o casă, afirmând pe lângă solidaritatea de credință și neam, o coeziune.

În noaptea de Crăciun pulsează o singură inimă uriașă în care se întâlnesc dragostea lui Dumnezeu ce-și trimite Fiul în lume și bucuria omului care primește pe sfintele brațe ale Preacuratei, Pruncul Dumnezeiesc pe care întreaga creație, cerul și pământul, le cântă într-un glas astăzi ca și acum 2000 de ani. La români, credințele și ritualurile legate de solstițiul de iarnă și, implicit, de Crăciun, sunt foarte importante, acestea păstrându-se mai bine pe la sate. În Ajunul Crăciunului, gospodarii strâng de la vecini tot ce au dat cu împrumut ca să îi găsească sărbătorile cu toată averea în casă. Tot în această zi, pe 24 decembrie se iese din post până la Postul Paștilor (Păresimiile). Dacă între cele două posturi perioada este mai lungă, se crede că anul care urmează va fi unul bun, mănos. În Ajun, gospodarii pun mâna pe toate uneltele din curte, ca în anii următori să le poată folosi cu spor. Nu este bine să se aducă în casă bradul de Crăciun înainte de 24 decembrie și să se decoreze după 12.00 noaptea. Cu o zi înainte de Crăciun, sătenii pun într-o găleată cu apă o potcoavă. Primul va bea gospodarul, care apoi o va da vitelor, astfel ca ele să fie tari ca fierul. Găinilor li se va da de mâncare din ciur sau sită, ca în anii următori să facă ouă mai multe. Ciobanii așază sub pragul casei un drob de sare învelit, pe care îl lasă în acel loc până la „Alesul oilor“, care are loc în fiecare an, în luna aprilie. Atunci ei îl scot, îl macină și îl amestecă cu țărâțe, după care îl dau oilor, pentru ca turma să sporească. Hornurile se curăță iar funinginea se pune la rădăcina pomilor care vor avea un rod mai bogat.

În multe sate românești (de exemplu, cele maramureșene), în seara de Crăciun (ca și în noaptea de Sfântul Andrei), se ung cu usturoi vitele și grajdurile pentru ca să nu vină cumva pe acolo strigoii, moroii și alte duhuri necurate și să le omoare. Usturoiul se pune în coarne, pe frunte, pe spate, făcându-li-se vitelor semnul crucii.

Se mai ung și oamenii cu usturoi pe frunte, la coate și în genunchi, precum și ușile, feres-trele, pentru a alunga demonii nopții.

În dimineața de Crăciun e bine să ne spălăm pe față cu apă curgătoare, luată anume dintr-o vale în care punem și o monedă de argint pentru ca tot anul să fim curați ca argintul, feriți de bube și betesuguri, care vor merge pe vale în jos.

Femeia care face colacii pentru Crăciun se duce în grădină cu mâinile pline de aluat și zice către fiecare pom astfel: „Măr, prun, păr etc., astfel de rodnic să fii cum stă aluatul

pe mâinile mele“.

Tot în seara de Crăciun până la Anul Nou, fetele care doresc săși cunoască viitorul lor ursit iau din fiecare mâncare câte puțin și pun într-o ulcică. Mai apoi, în seara de Anul Nou, înconjoară casa de nouă ori, a noua oară uitându-se pe fereastră, îl văd pe cel adorat mâncând din ulcică.

Prin unele părți este obiceiul ca în ziua de Ajun, dascălii tineri bisericești să umble cu Icoana. Este vorba de o Icoană pe care este zugrăvită Nașterea lui Iisus Hristos în mijlocul staulului. Intrând în casă, unul din dascăli așază marginea de jos a icoanei pe piept, ținând cu mâinile de cele două colțuri de sus și începe a cânta troparul Nașterii Mântuitorului.

Un alt obicei răspândit mai cu seamă în Moldova este Sfințirea Mesei de Ajun. Această datină de a umbla preotul cu Ajunul pentru a sfinți masa și pentru a vesti enoriașilor Nașterea Domnului este foarte veche.

Tot prin nordul Moldovei se pregătește masa de Ajunul Crăciunului cu mâncăruri de post. Nimeni nu are voie să descopere masa până nu intră preotul pe ușă. Preotul blagoslovește masa de post, gustă primul bucatele, apoi cei ai casei.

Prima colindă, care se cântă la fiecare casă, este colinda de ușă sau de fereastră. Prin versuri de o rară măiestrie artistică, se invocă ritualul trezirii a gazdelor pentru a- i întâmpina pe colindătorii ce le aduc vestea Nașterii lui Hristos și pentru a se pregăti să celebreze marea sărbătoare a Nașterii Domnului:

„Sculați, sculați, boieri mari/ Florile dalbe / Sculați, voi, români plugari / Că vă vin colindători / Noaptea pe la cântători / Și v-aduc un Dumnezeu / Să vă mântuie de rău / Un Dumnezeu nou născut“.

Bibliografie:

1. Ștefania SOCOL, Stud.sg, w.w.w.armyacademy.ro, 3 pagini
2. Pamfie TUDOR, Crăciunul. Sărbătorile la români, Studiu etnografic, București, Librăriile Soceg & Comp, 1914, 52 pagini

MĂINI ÎNFRĂȚITE

*Prof.Înv.Preșc. Oprescu Elena,
Liceul Tehnologic Voinești, Grădinița cu Program Normal Voinești,
Voinești ,Dâmbovița, România*

Decembrie este cea mai așteptată și mai îndragită lună a anului de toată lumea, dar în special de copii. Iarna, satul românesc devine un colț de rai, casele țăranilor, calde și primitoare, se pregatesc de sărbătoare.

Marile bucurii pe care ni le aduce această ultimă lună a anului sunt Sărbătorile Crăciunului, cu colindele seara, spre înserat, cu clinchet de clopotei și glasuri de copii ce vestesc Nașterea Domnului Iisus Hristos! Fecioara Maria naște Pruncul Sfant, pe Mesia !

Tradițiile românești reprezintă una dintre valorile inegalabile și incontestabile ale poporului nostru și nu trebuie să lăsăm timpul și evenimentele lumii moderne să ne facă să le uităm.

Primul semn că se apropie sărbătorile este dat de o mare sărbătoare la sfârșitul lui noiembrie, pe 30, este cea a [Sfântului Apostol Andrei](#), cinstit ca apostol al românilor, întrucât, din spusele istoricului Eusebiu al Cezareei reiese că lui i-a revenit, prin tragere la sorți, să propovăduiască Evanghelia în părțile Traciei și ale Scythiei, inclusiv Dobrogea de azi. Amintirea marelui apostol a fost păstrată, până nu demult, de români, doar în câteva povestiri locale. Acestea vorbesc despre peștera sa din Dobrogea, care încă se mai păstrează, despre izvorul și locurile pe unde a propovăduit. Astăzi [Sfântul Andrei](#) este sărbătorit în toate bisericile, prin sfinte slujbe. De asemenea, i se aduce cinstitie prin numirea copiilor cu numele său, prin zidirea de biserici avându-l ca ocrotitor. Este sărbătorit chiar și în mass-media, unele posturi de televiziune dedicându-i emisiuni speciale în ziua praznicului său.

Practicile traditionale de Sfântul Andrei care s-au mai păstrat sunt cele de divinatie. Fetele încearcă să-si găsească ursitul, uitandu-se goale in fantani, in oglinda sau într-o cească cu apă in care se pune un inel cununat, ori mâncand o turtă sărată și crezând că vor visa ca cel care le este ursitul va veni să le aducă apa. O alta datină păstrată in zilele noastre este aceea de a pune grâu la încolțit de Sfântul Andrei, crezând că, asa cum va arăta grâul la Crăciun, așa va fi recolta din anul ce urmează.

Urmează un sfânt ținut din dragoste: Sântul Ierarh Nicolae al Mirei Lichiei, care a strălucit prin milostenie, înțelepciune și propovăduirea dreptei credințe, apărând Biserica de învățătura ereticului Arie. În amintirea bunătății acestui sfânt și azi romanii le dau daruri de Moș Nicolae copiilor, care le află ,în dimineata acestei zile,în ghetuțe sau sub pernă . În noaptea de 5 decembrie, Sf. Nicolae trece pe la toate gospodăriile pentru a lasa cate cevaîn ghetete : cadouri penru cei care au fost buni și cuminți, sau cate o nuia pentru cei neascultători. Câți dintre noi nu au așteptat cu înfrigurare dimineța de 6 decembrie pentru a se uita dacă Moșu” a lăsat ceva în ghetetele pregătite de cu seară? În popor se spune că [Sfântul Nicolae](#) ține paza soarelui, care, sătul de mers pe acelasi drum și scarbit de ce vede, vrea sa fugă. Altii spun ca a fost podar, corabier sau pescar și că are darul de a-i ocroti pe cei ce merg pe ape. Este considerat ocrotitorul săracilor și dătătorul de noroc al fetelor sărace la măritiș. De asemenea, se spune că el aduce zăpada, iar dacă ninge de ziua sa, va fi iarnă grea.

Iată că, motivați de atmosferă de basm a acestei luni magice, noi, micutii preșcolari ai Grădiniței cu Program Normal Voinești , Liceul Tehnologic Voinești, Grădinița cu Program Normal Voinești , înconjurați de dragostea Prof.Înv.Preșc. Oprescu Elena, am desfășurat frumoase activități recreative, relaxante, în cadrul proiectului de Parteneriat Educațional Grădiniță-Familie.

Intrarea copilului în grădiniță constituie un moment crucial în viața sa, date fiind “statutul” și “rolul” de mic școlar, natura relațiilor cu adulții și cu colegii de grupă, noutatea condițiilor de activitate și mai ales specificul învățării, act complex care angajează dintr-o nouă perspectivă întreaga sferă a vieții sale psihice, diferitele structuri anatomo - fiziologice, toate cunoștințele pe care le va dobândi în anii de grădiniță. Parteneriatul Grădiniță - Familie, acțiunile ce se desfășoară de comun acord și sunt cuprinse în planul de acțiune, continuarea de către familie a activităților desfășurate în grădiniță, nu fac decât să ducă la o mai bună formare a copilului, să se pună bazele omului modern de mai târziu.

Pentru luna Noiembrie 2024 am desfășurat împreună cu părinții , activități deosebite , având ca temă :”Spectacolul toamnei” (Organizarea de jocuri și concursuri ; Expoziție de desene, colaje realizate din diverse materiale; Creații literare).

O activitate deosebită a fost realizarea omuleților de Sf. Andrei, o activitate ce a implicat multă emoție, dibacie, seriozitate și harnicie ! Micuții s-au întrecut în a realiza din materiale diverse: șosetă, grâu, talaș, ornamente, vestitii omuleți care preconizează cât de bogat va fi anul următor, în funcție de cât au crescut firele de grâu. Cu mândrie au prezentat dragilor părinți, opera lor deosebit de importantă !

Luna Decembrie , cea așteptată cu nerăbdare de toți copiii lumii, ne-a prins și pe noi în această atmosferă de basm. Și, iată-ne pregătind de zor, ghetuța pentru Moșul cel Bun, Blândul Moș Nicolae ! Fermecat de frumusețea ghetuțelor realizate, Moșul Nicolae i-a răsplătit din plin cu multe daruri, spre mirarea și fericirea micilor grădinari !

Voi exemplifica ,mai jos, cu exemple de bună practică, de la activitățile noastre dragi :

BIBLIOGRAFIE:

Ovidiu Bârlea, Folclorul românesc, vol. I, București, 1981 P.P. Panaitescu, Obștea țărănească în Țara Românească și Moldova, București, 1967 Mihai Pop, Obiceiuri tradiționale românești, București, 1976 .

CRĂCIUNUL ȘI MAGIA LUI

*Profesor Pătrășcoiu Adriana,
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Tg-Jiu, Gorj, România*

Se apropie Crăciunul, orașul e îmbrăcat de sărbătoare, lumea pare că e mai bună în aceste zile și ... ei bine, când ies din casă și merg către serviciu, arunc câte un zâmbet fugar

trecătorilor. Ca și când am împărtăși cine știe ce secrete, acei necunoscuți trecători îmi întorc zâmbetul.

De fapt, împărțim bucuria sărbătorilor! Sărbători care vin cu miros de brad, colinde și credință în Dumnezeu și, de ce nu, în Moș Crăciun. Pentru că nu trebuie să fi neapărat copil ca să îl aștepti pe Moș Crăciun și să crezi în el. Această credință mă face pe mine, și pe foarte mulți dintre noi, probabil, să primim cu bucurie, cu sufletul și cu inima deschisă aceste sărbători chiar dacă nu toți avem tot ce ne-am dori.

Crăciunul este o sărbătoare principală anuală, la fel ca în majoritatea statelor creștine. Crăciunul a fost introdus odată cu apariția creștinismului în România, sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25 decembrie.

Un vechi obicei al românilor din satele unor zone ale țării, ca de pildă cele din Oltenia, era acela ca în Ajunul Crăciunului, gospodarii să se trezească dimineața devreme, să facă focul în sobă și cu o rămurică a unui pom din grădină să jăruiască jarul stând la gura sobei și să spună:

Bună dimineața lui Ajun!
C-a venit într-un ceas bun
Să ne-aducă: porcii grași și unturoși
Și oamenii sănătoși;
Vacile cu viței, oile cu miei,
Scroafele cu porcei,
Cloștile cu pui, găinile cu ouă,
Să fie pruncii sănătoși,
Să crească năzdrăvani,
Voi oameni bun buni și trecători,
Mulți ani, mulți ani, mulți ani!

În ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobii în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată. Pomul de Crăciun, așa cum îl cunoaștem noi astăzi, decorat cu globuri în care se reflectă lumina scânteietoare a lumânărilor sau a instalației electrice, nu a fost dintotdeauna împodobit în acest fel.

În ajunul Crăciunului, pe înserat, în toate satele din țară, începe colindatul. Copiii cu steaua vestesc Nașterea Domnului și sunt primiți cu bucurie de gazdele care îi răsplătesc cu mere, nuci și colaci. Cântarea cântecelor de stea este o parte foarte importantă din festivitățile Crăciunului românesc. În prima zi de Crăciun, mulți colindători umblă pe străzile acoperite cu zăpadă ale orașelor și satelor, ținând în mână o stea făcută din carton și hârtie, cu scene biblice pictate pe ea și cântând colinde.

Tradiția din România cere ca cei mici să meargă din casă în casă, cântând cântece de stea și recitând poezii sau legende, pe toată perioada Crăciunului. Liderul cără cu el o stea din lemn, acoperită cu staniol și decorată cu clopoței și panglici colorate. O imagine a Sfintei Familii este lipită în centru stelei și întreaga creație este atașată de o coadă de mătură sau de un băț puternic.

Trei crai de la răsărit
Spre stea au călătorit.
Și-au mers, după cum cetim,
Până la Ierusalim.

Acolo, cum au ajuns,
Steaua-n nori li s-a ascuns.
Și le-a fost a se plimba
Prin oraș a întreba:

Unde s-a născut- zicând
Un crai mare, de curând
Iar Irod împărat,
Auzind s-a tulburat.

Craii, care au plecat,
Steaua iar s-a arătat
Și a mers până a stătut,
Und-era pruncul născut.

Și cu toți s-au bucurat,
Pe Hrtistos dacă au aflat,
Cu daruri s-au închinat,
Ca la un mare împărat.

Nașterea Mântuitorului aduce cu ea și o sumă de practici foarte vechi prin care se celebra Solstițiul de Iarnă, momentul în care natura dă speranțe că va renaște.

Obiceiul colindatului a înglobat în el nu numai cântec și gest ritual, ci și numeroase mesaje și simboluri ale unei străvechi spiritualități românești. El s-a păstrat asociindu-se câteodată cu celebrarea marelui eveniment creștin care este Nașterea Domnului Iisus Hristos. Există de asemenea cântece de stea (sau colinde creștine), care au ca subiect Nașterea Domnului.

În Oltenia, cei care colindă sunt oameni în toată firea. Obiceiul este să treacă pe la fiecare casă iar apoi, cu tot cu gazdele care i-au omenit, să continue colindatul. Postul Crăciunului ia sfârșit și fiecare se poate bucura de mâncărurile rituale: preparatele din porc, sarmalele, colacii și cozonacii, prăjiturile și vinul. Cele trei zile de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case.

Există și o perioadă de post culinar și spiritual ce se ține înaintea Crăciunului, timp de șase săptămâni sfârșindu-se în noaptea de Crăciun. Credincioșii, conform calendarului creștin, țin postul Crăciunului (15 noiembrie- 24 decembrie), perioadă în care sunt înfrânate poftele trupești. Timp de o lună (6 decembrie – 6 ianuarie) se desfășoară un adevărat alai al sărbătorilor cu daruri, mese, tradiții și urări. În trecut, Saturnaliile (17-23 decembrie) și sărbătoarea închinată zeului Mithra (25 decembrie) erau evenimente păgâne importante. Etnologii susțin că sărbătorile Crăciunului (25, 26, 27 decembrie), Sfântul Vasile(1 ianuarie)și Boboteaza(6 ianuarie) derivă din cele păgânești.

Cele trei zile de Crăciun sunt 25, 26 și 27 decembrie. În aceste zile sfinte se respectă tradiții vechi de sute de ani. Colindatul este unul dintre aceste obiceiuri. Atât grupuri de copii cât și grupuri de adulți se strâng laolaltă și merg să colinde la casele vecinilor sau la casele altor oameni. Atunci se cântă "O ce veste minunată", o melodie foarte veche și foarte populară în popor,cât și "O brad frumos". Totodată colindătorii sunt serviți cu produse alimentare (colaci făcuți în casă) sau bani. Persoanele de origine slavă din România sărbătoresc Crăciunul și în data de 7 ianuarie, pentru că de fapt Crăciunul lor este pe aceea dată la două săptămâni după Crăciunul românesc, ortodox.

Dincolo de tradiționala "vizită" a Moșului, cu toții ne dorim să fim alături de cei dragi, să împărțim cu ei urări și daruri. Pentru că nimic nu este mai frumos decât să dăruiești cuiva ceva ce-i face plăcere. Bucuria lui devine și bucuria ta, ești mai bogat pentru că ai putut aduce zâmbetul pe un chip drag, pentru că ai putut să-i arăți că îl prețuiești și că îți pasă. Masa de Crăciun este întotdeauna prilej de revedere, de povestiri, de adunare laolaltă a celor care indiferent cine ești, dacă ești cineva, dacă ești bogat sau sărac, îți vor fi alături.

Bibliografie:

1. Popescu, E., Fundamentarea pedagogică a educației religioase creștine în școala românească, Oradea, Editura Didactică și Pedagogică, 1999, 62 pagini;

2. Tătaru, M., Iarna la români, București, editura Rovimed Publishres, 2008, 43 pagini;

3. Șerban, D., A., calendarul credinței, datinilor și obiceiurilor românești, Editura Ager, Tg Jiu, 1993, 135 pagini.

PROIECT DIDACTIC

*Profesor învățământ preșcolar: Petrescu Alina-Vasilica,
Grădinița cu P.N. Paradisul copiilor, Vulcana de Sus,
Județul Dâmbovița, România*

Tema activității: „Trăistuța lui Moș Nicolae!”

Grupa: mică „Albinuțelor”

Tema anuală de studiu: „Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ”

Tema săptămânii: „Moș Nicolae, prietenul copiilor!”

Tipul de activitate: Consolidare de cunoștințe, priceperi și deprinderi

Forma de realizare: Activitate integrată ADP+ADE(DLC- DOS(AP)+ALA I+ALA II

Forma de organizare: Frontal, în grupuri, individual și perechi.

COMPONENȚA ACTIVITĂȚII:

I. ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ (ADP):

Întâlnirea de dimineață: „Bună dimineața, copii cuminți!”

Rutine: „Sunt copil politicos!” –deprinderea de a mulțumi.

Tranziții: „Am o căsuță mică!” - joc cu text și cânt

II. ACTIVITĂȚI PE DOMENII EXPERIENȚIALE (ADE):

Domeniul limba și comunicare (Educarea limbajului): “Legenda lui Moș Nicolae!” – lectura educatoarei

Domeniul om și societate (Activitate practică): „Sacul Moșului .”- aplicație

III. ACTIVITĂȚI LIBER ALESE (pe centre de interes)

ȘTIINȚĂ: „Găsește perechea șosetei!”

CONSTRUCȚII: „Casa lui Moș Nicolae”

ACTIVITĂȚI LIBER ALESE (de relaxare și recreere)

Joc de mișcare: „Împinge cadoul”

Joc liniștitor: „Plimbă sacul Moșului”

SCOPUL:

Formarea capacității de a audia cu atenției un text și de reproduce conținutul acestuia în ordinea cronologică a evenimentelor cu ajutorul imaginilor.

Dezvoltarea deprinderilor practice și stimularea potențialului creativ al copiilor.

DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII:

Exersează cu sprijin, ascultarea activă a unui mesaj, în vederea înțelegerii și receptării lui (comunicare receptivă);

Activare și manifestare a potențialului creativ.

Finalizarea sarcinilor și a acțiunilor (persistență în activitate).

COMPORTAMENTE VIZATE:

Inițiază/participă la interacțiuni pozitive cu copii de vârstă apropiată;

Demonstrează creativitate în activități diverse;

Realizează sarcinile de lucru cu consecvență.

OBIECTIVE: La sfârșitul activității, copiii vor fi capabili să:

O 1- să precizeze titlul povestirii

O2 - să răspundă corect la întrebările adresate, pe baza textului dar și a imaginilor;

O3 - să descrie succesiunea momentelor din poveste, răspunzând la întrebări;

O4 - să lipească elementele date pe sacul moșului;

O5 - să numească materialele necesare puse la dispoziție, de la fiecare centru de activitate;

O6 - să realizeze prin alăturare și suprapunere o casă;

O7 - să găsească perechea șosetei alese;

STRATEGII DIDACTICE:

Metode și procedee: conversația, explicația, expunerea, demonstrația, lectura educatoarei, exercițiul, jocul, aprecierea verbală, Turul galeriei.

Mijloace de învățământ: șorțulețe, șervețele umede, carte de povești, imagini din poveste, fișe de lucru, șosete, cuburi, lipici, recompense.

Resurse:

- umane: educatoarea și grupa de preșcolari;

- spațiale: sala de grupă

- temporale: o zi

MODALITĂȚI DE EVALUARE: observarea comportamentului copiilor, analiza răspunsurilor, a acțiunilor, aprecieri verbale, recompense.

DURATA: o zi

BIBLIOGRAFIE:

1.M.E.N. -Curriculum pentru educația timpurie, București, 2019

2.Laborator preșcolar, Ghid metodologic, Editura V& I Integral, București, 2009

3. S.Breben, E.Gongea, M.Fulga - „Metode interactive de grup”, Editura Arves, 2006;

4. Metode interactive de grup – Ghid metodic, Editura Arves, 2002

SCENARIUL ZILEI

- **Întâlnirea de dimineață:**

Ziua debutează cu intrarea preșcolarilor în sala de grupă, care se vor așeza pe scăunelele dispuse în formă de semicerc.

Salutul : „Bună dimineața, copii cuminți!“

Calendarul naturii : Preșcolarii completează calendarul naturii cu ajutorul educatoarei, numind zilele săptămânii, lunile anului, anotimpul și starea vremii.

Prezența: „Cine lipsește astăzi?“

Tranziție : „Am o căsuță mică!“ - joc cu text și cânt

Domeniul Limbă și Comunicare: „Legenda lui Moș Nicolae”- lectura educatoarei

Povestea se desfășoară frontal într-un spațiu adecvat , creînd o atmosferă propice desfășurării activității. Copiii așezați în jurul educatoarei ascultă cu atenție povestea spusă pe un ton adecvat având grijă la modelarea vocii, schimbarea ritmului propriu pe parcursul acesteia, la mimică și gestică. După finalul poveștii, educatoarea adresează copiilor întrebări cu privire la conținutul textului . Pe baza imaginilor, educatoarea solicită copiilor să redea conținutul poveștii.

La sfârșitul activității, educatoarea le cere copiilor să spună ce le-a plăcut sau ce nu le-a plăcut din această poveste.

Tranziție: Joc de atenție „Bat din palme !”

La centre se vor desfășura **activitățile liber alese și activitatea practică în centru artă.**

Voi prezenta preșcolarilor centrele care vor fi deschise pentru activitate, materialele existente și ce au de făcut la fiecare centru.

La centrul **ARTĂ** , se va desfășura **Activitatea practică**, unde preșcolarii vor umple sacul moșului prin acțiuni de lipire a elementelor decupate .

La centrul **CONSTRUCȚII**, preșcolarii vor construi prin alăturare și suprapunere „Casa lui Moș Nicolae”.

La centrul **ȘTIINȚĂ** , preșcolarii vor identifica șoseta lipsă și vor forma perechi.

Pe parcursul activității , educatoarea supraveghează și antrenează copiii în activitatea aleasă, oferă explicații suplimentare și sprijin, unde este cazul.

După ce au lucrat la toate centrele se face analiza lucrărilor realizate prin intermediul metodei „Turul galeriei”.

În ultima parte a activității, pentru relaxarea și recreerea copiilor, se vor desfășura următoarele jocuri: joc de mișcare: „Împinge cadoul” ; joc liniștitor: „Plimbă sacul Moșului

La final, educatoarea oferă preșcolarilor aprecieri și recomandări pe baza activității lor și a produselor realizate, copiii fiind recompensați.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Prof. Înv. Primar: Pirpilică Sebastian-Radu,

Lic. Teh. „C-Tin Ianculescu” Cârcea, Jud. Dolj, România

Crăciunul nu este o perioadă, nici un sezon, ci o stare de spirit. Adevăratul spirit al Crăciunului înseamnă să prețuiești pacea și bunăvoința, să oferi, din plin, compasiune

(Calvin Coolidge)

Cele mai așteptate sărbători sunt cele de iarnă, iar dintre acestea sărbătoarea Crăciunului.

La orice vârstă sărbătoarea Crăciunului este percepută ca o sărbătoare a bucuriei care face să înflorească în sufletele noastre bunătatea, frumusețea, toleranța, credința, speranța, tot ce are omul mai nobil. Pe bună dreptate se spune că dacă spiritul Crăciunului ar ține tot anul am putea să trăim cu toții într-o lume mult mai bună.

Ca adulți simțim încă mirosul Crăciunului copilăriei noastre, mirosul de scorțișoară, nucă și vanilie, care cuprindea întreaga casă în toiul pregătirilor din ziua de Ajun.

Crăciunul este ziua în care s-a născut Iisus Hristos și este o sărbătoare aparte. Atmosfera de Crăciun ne aduce bucurie și ne amintește cu precădere de anii copilăriei, de emoția așteptării împodobirii bradului, de clipa la care visăm să-l întâlnim pe Moș Crăciun. Dincolo de faptul că este una dintre cele mai importante sărbători creștine, Crăciunul e așteptat cu mare entuziasm de toată lumea, indiferent de vârstă, uneori chiar și de religie. Sigur te gândești cu drag la cadourile lui Moș Crăciun, la colinde, la mirosul de brad și la vâscul din pragul ușii. Și, cu siguranță, experiențele personale au încărcat astfel de clipe magice cu semnificații proprii. Dar mai mult decât atât, tradițiile legate de Crăciun aduc simboluri naturale vechi de sute de ani. Bradul deține rolul principal în perioada Crăciunului. Împodobitul acestuia este cel mai îndrăgit obicei de sărbători, datorită simbolurilor care i se asociază: iubire (pentru că este împodobit de întreaga familie), bucurie și fericire (pentru că sub el sunt puse cadourile), magie (se spune că Moș Crăciun nu vine în casele unde nu e brad), viață, trăinicie și sănătate (pentru că este mereu verde, chiar și când afară e zăpadă). Practic, bradul a devenit centrul sărbătorilor de iarnă.

Șosete tricotate, crenguțe de brad și de vâsc, globulețe, fundițe, ghirlande colorate, oameni de zăpadă, steluțe și fulgi, toate te vor ajuta să intri în atmosfera de sărbătoare.

Să nu uităm de îndrăgitele colinde care însoțesc aceste sărbători minunate. Totul începe în Ajunul Crăciunului, când, dis-de-diminează, cetele de copii cântă bucuroși la geam, așteptând cu nerăbdare să primească de la gazdă nuci și colăci.

Colindele sunt o parte importantă a spiritului Crăciunului. Grupuri de copii, fete și băieți, merg din casă în casă să colinde, toată ziua de Ajun. Se spune că e bine să primești colindători, pentru că urarea lor aduce noroc, iar dacă nu primești colindul vei fi urmărit de ghinion. După ce colindătorii termină de cântat, gazda îi invită în casă și le oferă mere, nuci, dulciuri și colaci. Nucul simbolizează belșugul și longevitatea, iar merele semnifică bunăstare și bogăție.

Începând cu prima zi de Crăciun și până la Bobotează, copiii umblă cu Steaua, ei numindu-se colindători sau crai, pe cap având coroane de hârtie colorată. Tot acum are loc și Vicleimul sau Irozii, când tinerii pun în scenă nașterea lui Hristos. Vicleimul" sau "Irozii" este datină prin care tinerii reprezintă la Crăciun nașterea lui Iisus Hristos, șiretenia lui Irod, care a poruncit uciderea pruncilor, de a afla Pruncul și adesea înfruntarea necredinței, personificate printr-un copil sau printr-un cioban. Colinde precum "O ce veste minunată", "Domn, domn să-nălțăm" sunt cunoscute de noi toți. Nu-i așa că și tu mergeai cu colindul când erai mic? Eu am atâtea amintiri frumoase din copilărie! În seara de 23 decembrie mă întâlneam cu toți prietenii de pe la bunici și mergeam împreună la colindat. În fiecare an era o experiență unică! Mi-ar place să petrec la un moment dat perioada Crăciunului undeva la țară, unde știu că tradițiile au rămas mult mai vii decât în orașe.

Aprinderea lumânărilor în perioada Crăciunului este o tradiție veche ce reprezintă nașterea lui Iisus și reînnoirea vieții, puritate, speranță, găsirea drumului bun în viață. Se crede că Martin Luther, reformatorul protestant, a fost primul care a aprins lumânările din bradul de Crăciun. Venind acasă într-o seară de decembrie întunecată, în apropierea Crăciunului, acesta a fost uimit de frumusețea luminilor care străluceau printre ramurile unui brăduț din fața casei sale. Luther a împodobit apoi bradul de Crăciun din casa sa cu lumânări.

Agățarea coronițelor de ușa casei este un obicei originar din Europa, unde, de Crăciun, porțile se decorau cu ramuri veșnic verzi, pentru a invita în casă spiritele pădurii. Există crezul că aceste spirite ar aduce sănătate și noroc. Oamenii încă își mai împodobesc casele cu coronițe de brad și de laur, ca mod de a-și întâmpina prietenii și rudele. Forma circulară a coroniței simbolizează natura veșnică a dragostei.

În ziua de Crăciun, revin colindele, de data aceasta copiii cântând "Steaua". Prin acest colind, ei anunță venirea pe lume a pruncului Iisus Hristos. Crăciunul reprezintă nașterea lui Iisus Hristos și este un moment pe care îl sărbătorim cu bucurie în fiecare an.

Fiecare țară are tradițiile sale de Crăciun, însă eu m-am obișnuit cu tradițiile din România. Mi-ar plăcea să cunosc și alte tradiții și obiceiuri poate din țări îndepărtate, însă Crăciunul va fi întotdeauna pentru mine așa cum îl știu de când eram mică: împodobind bradul, cântând colinde, răsând, ascunzându-mă după pat și pândindu-l pe Moș Crăciun.

În fiecare an aștept cu nerăbdare această sărbătoare plină de emoții, insuflându-i și propriului copil același interes pentru magia Crăciunului.

Bibliografie:

http://www.traditii.ro/craciun.php?nr_articol=40

<https://florynleahu.wordpress.com/2009/12/29/istoria-si-origunile-craciunului-2/>

<http://www.parinti.com/modules.php?name=News&file=article&sid=266>

DATINI ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

*Profesor învățământ preșcolar Popa Alina,
Școala Gimnazială nr.1 Mârzănești, Teleorman*

Datinile și obiceiurile sărbătorilor de iarnă ne reprezintă ca popor și constituie o adevărată comoară pentru noi. Portul și folclorul, tradițiile și obiceiurile românești ne individualizează ca popor, ne reprezintă și ne definesc. Acestea sunt comorile poporului nostru, comori care-i dau unicitate și valoare. Acest lucru se remarcă și în entuziasmul cu care se fac pregătirile pentru aceste sărbători, respectându-se tradițiile și obiceiurile specifice fiecărei zone. Tradițiile și obiceiurile s-au transmis din generație în generație încă din cele mai vechi timpuri, însă, din păcate unele obiceiuri au rămas doar în amintirea bunicii. Datoria noastră morală, a cadrelor didactice, este de a păstra vie tradiția, de a transmite prin viu grai, generațiilor următoare, obiceiurile românești. Prin diverse activități organizate în grădiniță, reușim să trezim în sufletul copiilor sentimente de dragoste, admirație și respect față de comorile de preț ale poporului român: obiceiurile și tradițiile. Din punct de vedere religios, Crăciunul, cea mai veche sărbătoare a omenirii, semnifică nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu, trimis pe Pământ să ajute oamenii să devină mai buni, mai credincioși, mai îngăduitori și responsabili, mai toleranți și răbdători. Crăciunul reprezintă pentru fiecare dintre noi un moment deosebit. Este o sărbătoare care ne face să ne privim viața altfel, să-i vedem pe ceilalți într-o lumină mai favorabilă, să ne deschidem sufletul mai ușor.

Sărbătoarea Crăciunului este sărbătoarea bucuriei, dar și sărbătoarea darurilor. Prin această sărbătoare noi primim daruri și de la moșii și strămoșii noștri. Sunt minunatele datini și frumoasele colinde pe care le avem de la ei ca pe o zestre de mare preț. Datinile și obiceiurile de iarnă sunt creații populare inestimabile, mărturii care confirmă cuvintele lui Lucian Blaga -

„veșnicia s-a născut la sat” și care dovedesc vrednicia și înțelepciunea poporului român. Există zone în țara noastră unde tradiția Crăciunului încă se păstrează cu sfințenie și se transmite nealterată din generație în generație. Crăciunul, sărbătoarea Nașterii Domnului, zi de mare bucurie și binecuvântare pentru creștini, este sărbătorită la 25 decembrie de prin secolul al IV-lea. În aceste zile sfinte se respectă tradiții vechi de sute de ani. Nașterea Domnului este anunțată la noi în țară prin colinde, iar primii care pornesc cu colindatul, în dimineața de Ajun, sunt copiii și tinerii. Cred că cea mai frumoasă și mai iubită de către cei mici și mari, săraci sau bogați, este sărbătoarea Crăciunului. Când vin sărbătorile, vine mai aproape de noi Dumnezeu, iar sufletul de creștin tresare, înfiorat fiind de presimțirea minunii. Veche de peste două milenii, cea mai importantă sărbătoare a creștinilor este așteptată cu emoție și bucurie. Crăciunul este asociat cu feeria iernii, cu puritatea zăpezii și este o sărbătoare emoționantă mai ales pentru copii, pentru că așteaptă sosirea lui Moș Crăciun. Semnificația religioasă a Crăciunului este nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu trimis pe pământ să ajute oamenii să devină mai buni, mai credincioși.

Un obicei specific sărbătorilor de iarnă este acela în care primim vizita preotului în casele noastre în ajunul Nașterii Domnului. Înainte de Crăciun, preotul merge cu icoana din casă în casă, pentru a vesti Nașterea Domnului. Preotul poartă cu el o icoană care înfățișează scena nașterii Mântuitorului și, în fiecare casă cântă troparul sărbătorii, dând icoana credincioșilor ca să fie sărutată. Oamenii de la sate au obiceiuri specifice de la care nu se abat, de aceea, în prag de sărbători, auzim de tradiții și superstiții de care mulți dintre noi nu am mai auzit până acum. Acum Crăciunul este o sărbătoare de familie, când se adună copiii, părinții și nepoții la masă, participă la slujbele bisericești și îi primesc pe colindători în casele lor. Cu ocazia sărbătorilor de iarnă, în fiecare colț din țară reînvie datini și obiceiuri frumoase care-i unesc pe oameni.

De sărbătorile Crăciunului, cel mai frumos obicei este colinda. Nașterea Domnului este anunțată la noi în țară prin colinde, iar primii care pornesc cu colindatul, în dimineața de Ajun, sunt copiii și tinerii, ei întâmpinând astfel pe Hristos pe pământ. Aceste tradiții s-au păstrat de pe timpul romanilor. Colindele de Crăciun narează despre viața zbuciumată a Mântuitorului, de la naștere până la răstignire. Nici un popor din lume nu posedă o colecție mai frumoasă și mai variată de colinde ca poporul român. Cu această ocazie se fac urări de belșug, sănătate, bucurie, hărnicie. Copiii așteaptă nerăbdători să pornească în cete pe ulițele satului, pe la casele gospodarilor, pentru a le aduce urări de an nou. Ei merg din casă în casă cu un săculeț și un bețișor numit colindă și capătă colindețe, adică mere, nuci, colaci, covrigi, bani, după ce au cântat „Bună dimineața la Moș Ajun”. Colindele lor sunt scurte, vestesc sărbătoarea, urează belșug, sănătate și primesc daruri convenite ca răsplată pentru urare. Crăciunul este, mai ales, un prilej de a oferi daruri. Moș Crăciun revine în fiecare an cu sacul plin, împărțind daruri copiilor. În seara de Ajun sărbătorile de Crăciun sunt minunate mai ales în sate, unde se respectă tradițiile străvechi. Colindele de ceată vorbesc despre înțelepciunea gospodarului, bogăția gospodăriei, despre viața de la țară, despre vitejia flăcăilor, frumusețea fetelor, dar și despre nașterea lui Iisus, întâmpinarea noului an. Începând cu prima zi de Crăciun și până la Bobotează, copiii merg cu steaua, ei numindu-se colindători sau crai. Colindatul cu steaua în apropierea Sfintei Sărbători a Nașterii Domnului este o scumpă tradiție creștinească, populară și plină de semnificații duhovnicești. Este un obicei cu caracter religios, curat, creștinesc. Ea simbolizează steaua care a condus pe cei trei magi la Bethleem, în satul unde s-a născut Iisus Hristos.

În ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală, ori cu bomboane. În zilele noastre, împodobirea bradului de

Crăciun, pom venerat care rămâne verde tot anul și care ne aduce în case mirosul pădurii, a devenit una dintre cele mai iubite datini, atât în mediul rural, cât și urban, odată cu așteptarea în seara de Ajun a lui Moș Crăciun. Întreaga familie participă cu veselie la ritualul împodobirii bradului cu globuri multicolore, beteală, dulciuri și beculețe colorate, Azi pomul de Crăciun încărcat cu jucării și daruri e prezent în fiecare casă, el fiind considerat arborele cunoașterii, simbolul vieții, bogăției, prosperității.

Bibliografie:

- Alexandra Dinu, "Datini pe uliță", Editura Erc Press, 2006
- „Datini de Crăciun și Anul Nou”, Iași, Editura Regina, 1996
- Dr. Iuliana Băncescu, „Obiceiuri tradiționale din România. Sărbători în imagini”, album editat de Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, București, 2006

BUCURIA TRADIȚIILOR ȘI A OBICEIURILOR DE IARNĂ

*Prof.înv.preșc.Postolache Olgața,
Grădinița nr.94, București, România*

La români sărbătorile de iarnă, mai ales Sfânta Sărbătoare a Crăciunului, sunt sărbători care aduc multă lumină și bucurie în suflet.

Decembrie este luna cadourilor și a sărbătorilor de iarnă (Sfântul Nicolae, Crăciunul, Anul Nou) și poate una dintre cele mai așteptate luni ale anului, mai ales pentru copiii nerăbdători să descopere cadourile de la cei doi Moși: Nicolae și Crăciun

În perioada cuprinsă între 6 decembrie și a 1 ianuarie este o perioadă în care românii au multe sărbători, cea mai importantă fiind Crăciunul, în care sărbătorim Nașterea Fiului Lui Dumnezeu, a Domnului nostru Iisus Hristos, din Fecioara Maria, oamenii creând tradiții și obiceiuri conform culturii lor specifice și care, din fericire, încă se mai păstrează, mai ales în satele românești.

Pe 6 decembrie, ziua când îl sărbătorim pe Sfântul Ierarh Nicolae, un sfânt făcător de minuni, după cum spune și tradiția populară, este prima zi de iarnă. Românii și-l închipuie pe Sfântul Nicolae ca pe un moș cu barba albă care poate aduce ninsoarea prin simpla scuturare a bărbii și cel care le pune în ghetuțe copiilor cuminți dulciuri și fructe sau câte o nuielușă celor care au făcut năzbătii în timpul anului.

Moșul Nicolae este cunoscut și ca protector al copiilor mici, al călătorilor, comercianților, al celor nedreptățiți, fetelor care doresc să își întemeieze o familie și al mirenelor.

Legenda lui Moș Nicolae ne amintește despre un om sărac care avea 3 fiice pe care nu le putea mărita din cauza situației financiare precare și care erau pe cale de a fi vândute. Se spune că Sfântul, pentru a le ajuta pe fete, lăsa noaptea în ascuns câte un saculeț cu aur acestui om sărac de fiecare dată când una dintre fiicele lui fete ajungea la vârsta măritişului, dând drumul fiecărui saculeț prin hornul casei, banii ajungând în șosetele puse la uscat, de unde a apărut tradiția șosetelor atârinate la gura sobei sau a la șeminee pentru a primi daruri de la Moș Nicolae.

Începând cu ziua în care îl sărbătorim pe Sfântul Nicolae, copiii merg cu Steaua, cântând colinde prin care vestesc Nașterea Domnului Iisus Hristos.

Pe 20 decembrie în calendarul ortodox este prăznuit Sfântul Ignatie Teoforul, adică Purtătorul de Dumnezeu. În această zi tradiția spune că trebuie să fie tăiat porcul, existând

credința că un porc pe care nu îl înjunghii în această zi nu se mai îngrașă deoarece în ajunul acestei sărbători el visează cum este sacrificat.

În Ajunul Crăciunului bucovinenii pun pe masă un colac și un pahar de apă, deoarece sufletele celor răposați vin în această noapte pe la casele lor, gustă din colac și își udă gura cu apă.

Tot în Ajunul Crăciunului, în unele părți se umblă de către preoți însoțiți de cântăreții bisericești cu icoana cu Nașterea Mântuitorului. Intrând în casă, icoana este ținută la piept și se cântă troparul Nașterii.

Se crede că la miezul nopții, înspre Crăciun, apa se preface în vin, iar dobitoacele prind grai omenesc.

În seara de 23 spre 24 decembrie, până după miezul nopții și în unele locuri până la ziuă, cete de colindători îmbrăcați în straie tradiționale merg din casă în casă cu colinda, după credința populară, ei fiind purtători de noroc și fericire.

Pe 25 decembrie sărbătorim Nașterea Pruncului Sfânt, Crăciunul, numită ca și Paștele, sărbătoarea familiei, când toți membrii primesc cadouri de la Moșul cel darnic și bun și se bucură împreună în jurul mesei încărcată cu bunătăți.

În Ajunul Crăciunului toate satele din România sunt pline de colindătorii care merg din casă în casă pentru a vesti prin colindele lor Nașterea Mântuitorului. Aceștia sunt primiți cu bucurie, căci ei aduc bunăstare, sănătate și voie bună, fiind recompensați cu mere, colaci, nuci și, în unele părți, cu bani.

Tradiția spune că este bine să primim colindătorii pentru că, altminteri vom repeta și noi greșeala de a nu primi în casele noastre pe Prunc și pe Mama Lui, așa cum s-a întâmplat în Noaptea de Crăciun, când Maica Domnului, deși era gata să nască, a fost izgonită de locuitorii din Betleem, nimeni neprimind-o în casă, deși era o noapte friguroasă de iarnă.

"Irozii" sau "Vicleimul" este obiceiul prin intermediul căruia este pusă în scenă la Crăciun Nașterea Mântuitorului, purtarea crudă a regelui Irod, cel care a poruncit să fie uciși cei 40 de mii de prunci nevinovați.

Bradul este copacul pe care oamenii îl împodobesc de Crăciun împreună cu membrii familiei sau alături de colegi și cadrele didactice, în cântec de colinde, faptă care ne duce cu gândul la Nașterea Pruncului cel Sfânt, la îngeri și păstori, cei care au vestit primii această mare minune.

Bradul este un copac prezent în obiceiurile românești de la botezul, căsătoria, înmormântarea omului, regăsindu-se și pe cusăturile de pe straiile tradiționale românești simboluri ale acestuia.

Îmi amintesc cu mult drag de bunica mea care mă învăța că în dimineața de Crăciun e bine să ne spălăm cu apa curată, luată dintr-un izvor sau fântână în care punem o monedă de argint, pentru ca tot anul să fim curați ca argintul și feriți de boli și să mâncăm prima dată când ne trezim o bucată de pește pentru a trece prin viață ca peștele prin apă.

Plugușorul și Sorcova sunt obiceiuri pe care le întâlnim din Ajunul până în dimineața Anului Nou. Plugușorul este un obicei agrar centrat pe munca țăranilor pentru obținerea pâinii celei de toate zilele, sorcova, confecționată dintr-un băț și flori de hârtie colorată sau o crenguță de brad împodobită, este un obicei care îi bucură pe copii, prin sorcovire aceștia urându-le celor pe care îi ating cu acest obiect să aibă parte de o viață îndelungată și bunăstare.

Un alt obicei care se practică în Ajunul Anului Nou este să se pună sare grunjoasă în 12 foi de ceapă, reprezentând lunile anului. Dacă a doua zi, pe 1 ianuarie, unele foi de ceapă sunt găsite pline cu apă, acest lucru înseamnă că în acele luni va ploua și nu va fi secetă.

BIBLIOGRAFIE

1. Alexandru Știucă, Alexandra, *Sărbătoarea noastră de toate zilele – sărbători în cinstea iernii*, vol 1, București, Editura *Cartea de buzunar*, 2010, 86 pagini;

2. Eretescu, Constantin, *Folclorul literar al românilor. O privire contemporană*, București, Editura Compania, 2004, 322 pagini;
3. Tătaru, Maria, *Iarna la români : culegere de tradiții și obiceiuri de iarnă*, Bacău, Editura Rovimed Publishers, 2008, 43 pagini;
4. <http://azm.gov.ro/datini-traditii-si-obiceiuri-romanesti-in-luna-decembrie-2/>;
5. <https://www.imperialtransilvania.com/ro/2017/12/09/citeste-stirea/argomenti/traditions/articolo/sarbatorile-de-iarna-la-romani-traditii-obiceiuri-datini.html>.

CRĂCIUNUL – TRADIȚII ȘI OBICEIURI

*Prof. Înv. Preșc. Răduț Elena-Mihaela
G.P.P. „Pui De Lei,, Pitești*

Crăciunul... perioada în care lumea începe să forfote de bucurie, entuziasm, perioada în care lumea e cuprinsă de magia sărbătorilor de iarnă, unde cu toții pregătesc mâncarea tradițională după care îți lasă gura apă, curățenia înainte de sărbători bineînțeles, petrecerile de sărbători, bradul și alte tradiții, dar despre bucuria din roșul obrazilor de pe fețele colindătorilor?

Sau despre fericirea din ochii familiei care te întâmpină înapoi acasă? Fericirea din ochii copiilor care primesc cadouri? Sau voioșia cu care colindătorii cântă neîncetat Nașterea Domnului? Sau mirosul îmbietor de cozonac făcut de bunica, ori vinul fiert cu scorțișoară. Da, magia Crăciunului ne cuprinde pe toți de la mic la mare.

Crăciunul este sărbătoarea creștină având loc pe 25 decembrie în fiecare an în calendarul gregorian. Începând cu secolul XX, sărbătoarea creștinilor devine sărbătoare laică, putând fi celebrată atât de cei creștini cât și de cei necreștini, pentru aceștia atenția concentrându-se pe grupări familiale, iar pentru copii pe cadouri de la Moș Crăciun.

Această minunată sărbătoare nu este reprezentată de un obiect, ci de un eveniment creștin, venirea pe lume a lui Iisus Hristos. Ziua de Crăciun este marcată de emoție, de bunăvoie, de iubire de Dumnezeu și pentru cei din jur.

Spiritul acestei sărbători divine este însușit de oamenii care ne iubesc așa cum suntem! Și aceea este familia! Acesta este spiritul Crăciunului! Bucuria de a ne avea unul pe celălalt. Comfortul pe care ți-l oferă gândul că ai oameni pe care poți conta. Sărbătoarea Crăciunului este bunăvoință, este iubire, suflete calde, recunoștință!

Marea sărbătoare a Crăciunului marchează nașterea Mântuitorului nostru, Iisus Hristos. Unul din cele mai reprezentative, din punct de vedere al tradițiilor respectate în această sărbătoare este colindatul.

Colindatul este un obicei străvechi, păstrat din moși strămoși până în zilele noastre. Colindul este zestrea noastră spirituală de neprețuit pentru că el transmite o veste de la Dumnezeu. Colindătorii merg cu voioșie din casă în casă să anunțe Nașterea Pruncului Iisus Hristos, ca niște solii binecuvântate de Domnul.

Colindatul, reprezintă vestirea Nașterii lui Hristos, așadar o bună-vestire. Amintim aici cum Apostolii au fost trimiși să dea de știre lumii întregi de venirea Fiului lui Dumnezeu întrupat și apoi înviat în lume, așa sunt meniți și colindătorii să facă acest lucru în fiecare an.

Colindatul se realizează în seara de Crăciun, colindătorii se adună de obicei, în cete și merg la colindat, să transmită vestea din casă în casă și să împartă binecuvântări cerești în inima fiecărei locuințe.

Dintre colindele preferate de colindătorii ce umblă azi din ușa în ușa se numără:

Colindăm colindăm, colindăm iarna, Bună dimineața la Moș Ajun, Iată vin colindători, Florile dalbe, Trei Păstori, O ce veste minunată etc.

Crăciunul este o sărbătoare dinamică, presărată de tradiții și cântece de bucurie, este o sărbătoare a recunoștinței, a fericirii, a mulțumirii. Cu cât Crăciunul se apropie, forfota domină peste tot. Un murmur festiv de entuziasm. Iarna acum parcă sporește în frumusețe, mai ales dacă și ninge, ninsoarea devine sursă de magie, este o frumusețe înghețată atât de răpitoare! Neliniștea și zarva copiilor crește, pregătirile se-nmulțesc, oamenii se iau cu treburi în gospodărie din zori până-n noapte târziu, pe hornuri se ridică fumuri ademenitoare și dătătoare de curaj, fumuri care te îmbie la povești pentru copii spuse lână căldura primitoare a cuptorului încins și miros de cozonac.

Crăciunul nu este o perioadă, nici un sezon, ci o stare de spirit. Adevăratul spirit al Crăciunului înseamnă să prețuiești pacea și bunăvoința și să oferi, din plin, compasiune. Sărbătorile de iarnă sunt un adevărat prilej de bucurie și mulțumire sufletească, decembrie fiind cea mai frumoasă perioadă din an. Este luna mult asteptată de copii, dar și de noi cei mari, pentru că nimic nu se compară cu emoțiile și plăcerea de a le face daruri celor dragi. Îmi amintesc și acum cu dor de copilărie, Crăciunul cu iernile geroase și zapada care ajungea până la ferestre, dar și noaptea de ajun când stăteam la pândă, doar, doar l-oi prinde pe Moș.

Tradițiile pe care le respectăm în familie vor rămâne și peste ani, atunci când poveștile cu Moș Crăciun vor avea parfumul copilăriei și tot ce mai rămâne este atmosfera veselă și plină de iubire a Sărbătorilor petrecute cu cei dragi. Deși pare mai ușor să așteptăm ca picii să adoarmă și apoi să scoatem la lumină decorațiunile, nimic nu poate fi mai frumos decât bucuria copiilor atunci când așează globulețele pe ramuri. Sărbătorile de iarnă sunt momentul perfect pentru reînvierea tradițiilor de familie. Fie că decorăm bradul de Crăciun împreună cu cei mici, fie că mergem cu ei la colindat pe la rude, în fiecare an păstrăm obiceiurile și facem Sărbătorile speciale în casă noastră. Am încercat să le transmit și eu celor mici spiritul sărbătorilor, să-i învăț nu pentru acum ci pentru o viață să fie mai generoși, să prețuiască ceea ce au și să se bucure de cea mai de preț comoară: familia! Pentru mine Crăciunul este sărbătoarea familiei: emoție, copilărie, zâmbete. Acestea sunt la ordinea zilei, cei mici își pregătesc scrisorile pentru Moș încă cu o lună înainte, așteaptă cumiți să împodobească bradul, să meargă la colindat și să mă ajute la prepararea bucatelor. Simt un soi de bucurie cum doar o dată pe an o pot simți, bucuria Crăciunului, când parcă fiecare dintre noi avem acel zâmbet deschis ce descrie imensitatea bucuriei lăuntrice pe care o reflectă această sărbătoare. Îmi place chiar și acea forfotă de pe străzi, traficul nebun care parcă ne arată preocuparea tuturor de a găsi cadoul potrivit pentru cei dragi.

Sărbătorile Crăciunului ne deschid sufletele pentru a dăru și a primi iubire, în jurul bradului și al mesei festive se reunește toată familia. Cu mic, cu mare împărtășim bucuria Nașterii Domnului. Sunt momente de relaxare, de gândire pozitivă, de încărcare a bateriilor pentru un nou an și pentru noi proiecte. Va doresc sărbători frumoase, gânduri de bucurie și multă sănătate!

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNA

*Prof. Înv. Preșcolar: Roșioru Karina-Georgeta,
Lic. Teh. „C-Tin Ianculescu” Cârcea, Jud. Dolj, România*

Decembrie este cea mai așteptată și mai îndrăgită lună a anului de toată lumea, dar în special de copii. Iarna, satul românesc devine un colț de rai, casele țăranilor, calde și primitoare, se pregătesc de Sărbătoare.

Primul semn că se apropie Sărbătorile este dat de Sfântul Nicolae: în fiecare casă, când atât cei mici, cât și cei mari își pregătesc ghetetele, lustruindu-le și punându-le lângă ușă. În noaptea de 5 spre 6 decembrie, Moș Nicolae trece pe la toate gospodăriile pentru a lăsa câte ceva în ghete: cadouri pentru cei care au fost buni și cuminți sau câte o nuiă pentru cei neascultători.

Dar, marile bucurii pe care ni le aduce această ultimă lună a anului sunt și Sărbătorile Crăciunului, cu colindele seara spre inserat, cu clinchet de clopoței și glasuri de copii ce vestesc Nasterea Domnului Isus.

Termenul “colindă” este de origine latină și provine de la cuvântul latin “calendae”, derivat din verbul “calare” (“a vesti”). Astfel, a colinda înseamnă a vesti.

Colindatul este un obicei străvechi. Cei dintâi colindători au fost păstorii care au venit la peștera luminată unde S-a născut Pruncul Isus și bucurându-se de acest semn ceresc și de glasul îngerilor au vestit degrabă în cetatea Betleemului minunea la care au fost martori.

În ajunul Crăciunului, pe 24 spre 25 Decembrie, pe inserat, începe colindatul. Copiii cu steaua vestesc Nașterea Domnului și sunt primiți cu bucurie de gazdele care îi răsplătesc cu mere, nuci și colaci. Primele semne le dau grupurile de colindători, care pornesc din casă în casă, cu o traistă încăpătoare pe umăr, pentru a le ura gazdelor fericire, sănătate și prosperitate.

Colindătorii vestesc Nașterea Domnului, urează gazdelor sănătate și bucurii, primind pentru aceste urări cozonac, prăjiturile, covrigi, nuci, mere și chiar colăcei pe care gospodinele care respectă tradiția le-au pregătit cu mult timp înainte.

“**Steaua**” este un colind care începe din prima seara a Crăciunului și se încheie la Bobotează. Obiceiul are o semnificație religioasă fiind legată de steaua care s-a aratat celor trei magi de la răsărit. Copiii merg la colindat cu o stea mare, din lemn, gătită cu hârtie colorată și crenguțe de brad.

În unele locuri, în noaptea Crăciunului, putem întâlni și obiceiul cunoscut sub numele de *Vicleimul* (Viflaiemul, Vitleimul) sau Irozii, la care participă copiii. Sursa de inspirație a acestei piese de teatru o constituie evenimentul religios al Nașterii lui Iisus. Alte colinde ce se aud seară seară de Crăciun sunt:

- *Deschide usa, crestine!*
- *O, Ce veste minunată!*
- *Sus la poarta Raiului*
- *Cerul și pământul*
- *O, brad frumos!*
- *Domn, Domn să-nalțam,*
- *Trei păstori,*
- *Ziurel de ziuă,*
- *Sculați gaze, nu dormiti!* și multe alte colinde ce ne aduc magie cu ele.

Chiar poetul Mihai Eminescu a scris versurile unei colinde numită “Coline, colinde”, atat de îndragită de noi, copiii,

Majoritatea colindelor au în centrul lor persoana Mântuitorului nostru Iisus Hristos, descriind mai ales întruparea și nașterea Lui cea mai presus de fire. Maica Domnului este și ea prezentă în versurile colindelor românești alături de Fiul Său iubit:

“Că astăzi curata,
Prea nevinovata,
Fecioara Maria
Naște pe Mesia.”

Obiceiuri de Crăciun îndragite și pastrate sunt din moși strămoși sunt: colindatul și împodobirea bradului.

➤ ***Colindatul***

Colindătorii sunt chipul îngerilor care au vestit Nașterea Domnului. La colindat se pleacă în ordinea inversă vârstei: cei mai mici mai întâi, cu Moș-Ajunul: “Bună dimineața la Moș-Ajun ...”, mai apoi cei mai în vârstă, de după-amiaza până pe înserate, până în puterea nopții sau chiar “noaptea pe la cântători”.

Colindătorii poartă diferite denumiri: ceată de colindători, ceată de feciori (în Transilvania), ceată de juni (în ținutul Sibiu-Făgăraș), bute, butea feciorilor (junilor) (în ținutul dintre Olt și Târnave), beze (în Câmpia Transilvaniei și Năsăud), dubași (în Hunedoara vestică și ținutul Hălmagiu-Beiuș), preuca (în Țara Loviștei), zoritori (în Țara Bârsei), călușeri (în zona dintre Sibiu și Strei, întrucât colindătorii urează și joacă jocul cu acest nume), etc.

Îmbrăcați și încălțați cât se poate de bine, cetele de colindători pornesc de obicei de la o margine de sat la alta, luând casele la rândul. Doi dintre feciori mergeau înainte și întrebau gazdele dacă îi primesc. Satul de obicei îi așteaptă toată noaptea, cu porțile deschise, cu câinii legați și lămpile aprinse. Colindătorii intră în case cu numele Domnului, menit să risipească mâhnirile și să aducă vestea cea bună.

➤ ***Împodobirea pomului de Crăciun*** este un moment unic, plin de emoție și voie bună, petrecut în mijlocul celor dragi, trăit cu maximă intensitate de către toți membri familiei. Datina Bradului de Crăciun este foarte veche și bradul simbolizează “pomul vieții”. Istoria acestui obicei de Crăciun este datată de pe vremea egiptenilor, care își decorau casa cu frunze de palmier. Mai târziu, tradiția a fost preluată de către romani, aceștia înlocuind palmierul cu crengi de brad.

La noi în țară, datina împodobirii bradului de Crăciun a luat naștere cam pe la jumătatea secolului al XX-lea, ea păstrându-se cu sfințenie până în zilele noastre.

Cu frumusețea colindelor și cu bucuria ce o aduce împodobirea bradului, Crăciunul reprezintă pentru fiecare dintre noi un moment deosebit. E o sărbătoare care pe Hristos în casele și sufletele noastre, iar spiritual Crăciunului să-l pastrăm mereu în viața noastră

Bibliografie:

1. Mică enciclopedie de tradiții românești, Ion Ghinoiu, Ed. Enciclopedică, 2001
2. Sărbători și obiceiuri, C. Brăiloiu, Ed. Enciclopedică, 2002
3. Webografie: www.wikipedia.ro

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN DIN TEIU - SATUL MEU NATAL

*Profesor Învățământ Preșcolar, Roșu Irina,
Grădinița cu Program Normal - Teiu,
Comuna Teiu, Județul Argeș, România*

Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători creștine, iar mediul rural din România păstrează, poate mai mult decât alte locuri, autenticitatea obiceiurilor și tradițiilor specifice acestei perioade. În satele românești, această sărbătoare nu înseamnă doar reunirea familiei și împărțirea darurilor, ci și o serie de ritualuri și obiceiuri care reflectă credința, cultura și legătura profundă cu natura.

Comuna Teiu, situată în județul Argeș, este un loc deosebit în care tradițiile de Crăciun se împletesc armonios cu peisajele pitorești și cu specificul local. Aici, sărbătoarea Nașterii Domnului este marcată prin obiceiuri bine păstrate de-a lungul generațiilor, care reflectă credința și atașamentul față de tradițiile strămoșești.

Cele mai importante obiceiuri și tradiții de Crăciun, din comuna Teiu, sunt:

1. Evenimente culturale și tradiționale

Crăciunul, în comuna mea natală, este o perioadă de bucurie, comuniune și respect pentru valorile autentice. Fiecare eveniment cultural sau tradiție reflectă unicitatea și frumusețea acestei comunități, oferind o perspectivă autentică asupra sărbătorilor de iarnă din județul Argeș.

În această perioadă a sărbătorilor, Primăria, Școala și Grădinița din comună organizează evenimente culturale care pun în valoare obiceiurile locale. În incinta Căminului Cultural, preșcolarii și elevii participă la serbări de Crăciun, în cadrul cărora recită poezii tematice, cântă colinde tradiționale, participă la scenete care evocă Nașterea Domnului, joacă dansuri populare românești specifice zonei, purtând cu mare drag costumele populare tradiționale, la finalul programului fiind recompensați, de către Moș Crăciun, cu daruri mult așteptate și aplauze din partea spectatorilor. Aceste serbări sunt susținute în fața părinților și a întregii comunități, fiind un prilej de bucurie și mândrie locală.

2. Gospodăriile tradiționale

Casele din comuna Teiu sunt decorate în spiritul sărbătorilor (cu instalații cu becuțe viu colorate, coronițe de brad la ușile caselor și porțile gospodăriilor), păstrând specificul rural. De asemenea, locuitorii își împodobesc brazii din gospodării cu ornamente realizate manual, folosind materiale naturale precum: globulețe, beteală și panglici colorate, instalații pentru Crăciun și alte ornamente specifice sărbătorii.

3. Tradiția tăierii porcului și pregătirea preparatelor tradiționale

În comuna Teiu, județul Argeș, tradiția tăierii porcului este un obicei foarte important, care marchează începutul sărbătorilor de iarnă și reprezintă un simbol al belșugului, al comunității și al respectării tradițiilor strămoșești. Acest eveniment are loc, de obicei, în perioada de dinaintea Crăciunului, fiind considerat un prilej de reuniune familială și socială.

Desfășurarea tradiției tăierii porcului:

• *Pregătirile din Ajun.* În zilele premergătoare tăierii porcului, gospodarii se asigură că totul este pregătit: locul unde va avea loc sacrificiul, uneltele necesare (cuțite, cârlige, frânghii, vase mari) și condimentele pentru preparatele tradiționale. Totodată, porcul este hrănit cu grâne bune, ca simbol al respectului față de animalul care urmează să devină parte din mesele de sărbătoare;

• *Ziua sacrificiului*. Ritualul începe de dimineață, când întreaga familie și, uneori, vecinii sau prietenii apropiați se adună pentru a participa la tăierea porcului. După tăiere, porcul este pârjolit, proces care în comuna Teiu se face tradițional, folosind paie sau chiar arzător cu gaz (pârlitor), pentru a-i curăța pielea. Adesea, acest moment este însoțit de povești și glume, degustarea șoricului, creând o atmosferă familială de sărbătoare. Momentul tranșării este realizat cu respect, rostindu-se rugăciuni sau cuvinte de mulțumire pentru belșugul adus de animal;

• *Pomana porcului*. După sacrificiu, familia pregătește prima masă, cunoscută sub numele de „pomana porcului”. Bucăți proaspete de carne sunt prăjite și servite cu mămăligă, murături, mujdei și, în unele cazuri, cu un pahar de țuică fiartă. Acest moment este o formă de recunoștință și de celebrare a belșugului;

• *Prelucrarea cărnii și preparatele tradiționale*. După servirea mesei, întreaga familie participă la prelucrarea porcului. Carnea este împărțită în funcție de utilizare: (a) toba, caltaboșii și lebărul sunt preparate din organele interne, condimentate și fierte; (b) cârnații sunt realizați din carne tocată, aseasonată cu usturoi, sare și piper, și umplută în intestine; (c) jumările și untura se obțin prin topirea grăsimii; (d) șoricul, o delicată apreciată, este curățat și consumat pe loc sau păstrat; (e) carnea pentru afumat este pusă la sare și agățată în afumătoare, unde capătă aroma specifică datorită fumului de lemn uscat.

Deși modernizarea a influențat în unele aspecte acest obicei, spiritul său autentic rămâne un element definitoriu al Crăciunului în această zonă.

4. Vizitarea caselor de către preot înainte de Crăciun

Venirea preotului cu icoana înainte de Crăciun este o tradiție veche și profund respectată, reprezentând un moment important pentru comunitate, în care credincioșii primesc binecuvântarea preotului și a icoanei, astfel pregătindu-se sufletește pentru sărbătoarea Nașterii Domnului.

Preotul, însoțit de cântărețul bisericesc sau alți membri ai parohiei, merge din casă în casă cu icoana Nașterii Domnului, cântând colinde religioase pentru a celebra apropierea Crăciunului, acest obicei consolidând legătura dintre preot și enoriași, dar și între membrii comunității, fiind un prilej de întâlnire și împărtășire a bucuriei sărbătorii.

De asemenea, în semn de mulțumire și sprijin pentru biserică, gospodarii oferă, după posibilități, o contribuție financiară sau alte daruri simbolice.

5. Împodobirea bradului

În Teiu, bradul este împodobit înainte de Crăciun, adesea, această activitate fiind realizată împreună cu familia. Ornamentele sunt simple, dar pline de semnificație, iar multe dintre ele sunt păstrate de la an la an.

6. Colindatul

Colindatul este una dintre cele mai vechi și mai apreciate tradiții de Crăciun în satele românești. Grupuri de colindători, formate din copii, tineri și adulți, merg din casă în casă, cântând colinde și vestind Nașterea Domnului. În schimb, gazdele, ca semn de mulțumire, îi răsplătesc cu daruri simbolice, precum: mere, nuci, colaci sau bani.

7. Pregătirea mesei tradiționale de Crăciun

În Ajunul Crăciunului, gospodinele pregătesc masa festivă de Crăciun, care include preparate tradiționale, precum: sarmale, piftie, cozonaci, plăcinte etc. . În unele gospodării, se păstrează obiceiul de a împărți bucatele cu vecinii sau cu cei nevoiași.

8. Mersul la biserică în ziua de Crăciun

În dimineața zilei de Crăciun, teienii participă la slujbele religioase, care marchează Nașterea Domnului, unde se împărtășesc, dau preotului să citească liturghii pentru pomenirea celor care nu mai sunt printre noi, aprind lumânări, împart colaci și pahare cu vin atât în interiorul bisericii, cât și în cimitir (loc în care și crucile au fost decorate cu flori, coroņite și

beteală). Astfel, biserica devine un loc de adunare și de rugăciune, dar și un spațiu unde comunitatea se unește.

9. Venirea cu *Steaua* în ziua de Crăciun

Venirea cu *Steaua* în ziua de Crăciun este un obicei străvechi, păstrat cu sfințenie în satele din România, inclusiv în comuna mea natală. Acest ritual simbolizează anunțarea Nașterii Mântuitorului, amintind de *Steaua* de la Betleem care i-a călăuzit pe magi.

Desfășurarea obiceiului venirii cu *Steaua*:

- *Pregătirea Stelei*. Copiii sau tinerii din sat confecționează o stea mare, împodobită cu hârtie colorată, beteală, luminițe sau imagini religioase (adesea icoana Nașterii Domnului, aceasta fiind piesa centrală a obiceiului);

- *Colindătorii*. Grupuri de colindători merg din casă în casă purtând *steaua* și cântând colindul „*Steaua sus răsare*” (versurile acestuia transmit mesajul biblic al Nașterii Domnului);

- *Primirea colindătorilor*. Gospodarii, cu mare bucurie, îi întâmpină și îi răsplătesc cu bani, nuci sau mere.

Venirea cu *Steaua* este o tradiție care unește comunitatea și transmite, din generație în generație, valorile creștine și culturale, pentru mulți locuitori, aceasta rămânând un simbol al bucuriei și speranței aduse de sărbătoarea Crăciunului. Acest moment este o adevărată sărbătoare, plină de căldură și lumină, care leagă trecutul de prezent, păstrând vie tradiția românească.

În consecință, în comuna Teiu, tradițiile de Crăciun sunt mai mult decât simple obiceiuri: ele reprezintă o punte între generații și un simbol al identității locale. Păstrarea și transmiterea acestor obiceiuri contribuie la consolidarea legăturii dintre membrii comunității, reunirea familiei și la menținerea valorilor spirituale și culturale.

Aceste evenimente și tradiții nu doar că păstrează vie moștenirea culturală, dar contribuie și la consolidarea comunității locale. Fiecare participant, de la cei mai mici până la cei mai în vârstă, își găsește locul într-o sărbătoare care celebrează atât credința, cât și solidaritatea.

Crăciunul în mediul rural reprezintă o combinație de credință, bucurie și tradiție. Obiceiurile păstrate cu sfințenie în sate oferă nu doar o atmosferă unică, ci și o lecție despre simplitate, comunitate și respect pentru moștenirea culturală. Aceste tradiții merită promovate și transmise mai departe, pentru a menține vie frumusețea Crăciunului autentic românesc.

Bibliografie:

- ◆ Nicolae Eremia, „*Teiu din Valea Mozacului: Monografia comunei Teiu - Argeș*”, Pitești, Editura Alean, 2015, 392 pagini;

- ◆ Vasile Fălcescu, „*Teiu, cuibul părăsit al lui Vladimir Streimu*”, Pitești, Editura Didactica Nova, 1998, 244 pagini

TRADIȚII ȘI OBICEIURI LOCALE

*P.Î.P. Șerbănescu-Răboj Maria-Gabriela,
Școala Gimnazială „Sfinții Voievozi”, Bragadiru, județul Teleorman
Profesor Șovăială Florentina,
Școala Gimnazială „Sfinții Voievozi”, Bragadiru, județul Teleorman*

„Crăciunul sau Nașterea Domnului este o sărbătoare anuală care comemorează nașterea lui Iisus Hristos, celebrată în principal pe 25 decembrie ca o sărbătoare religioasă și culturală importantă pentru milioane de oameni din întreaga lume. Este una dintre cele mai semnificative sărbători liturgice ale creștinismului, iar tradițiile asociate variază în funcție de confesiune. În Biserica Ortodoxă, pregătirile pentru Crăciun încep cu Postul Crăciunului, o perioadă de patruzeci de zile de post și rugăciune, în timp ce Biserica Catolică sărbătorește acest timp prin Advent, o perioadă de patru săptămâni de așteptare spirituală. Crăciunul face parte din cele 12 praznice împărătești ale bisericilor de rit bizantin, având un loc central în calendarul liturgic.

În România, Crăciunul este sărbătorit timp de trei zile, cu ziua de 25 decembrie în prim-plan, urmată de a doua zi de Crăciun, pe 26 decembrie. Este o sărbătoare publică în multe țări, celebrată religios de majoritatea creștinilor și cultural de mulți necreștini, devenind un moment de bucurie care unește familiile și comunitățile într-un spirit autentic de sărbătoare.

Relatările din Noul Testament descriu Nașterea lui Iisus Hristos în Betleem, conform profețiilor mesianice. Iosif și Maria, neputând găsi loc într-un han, au fost găzduiți într-un staul, unde s-a născut Pruncul Sfânt. Îngerii au vestit nașterea păstorilor, care au răspândit vestea cu bucurie.

Stabilirea datei exacte a nașterii lui Iisus a fost îndelung discutată. În secolul al IV-lea, Biserica Creștină a fixat 25 decembrie ca dată oficială, coincidând cu solstițiul de iarnă din Imperiul Roman, la nouă luni după Bunavestire, sărbătorită pe 25 martie, zi ce marchează și echinocșiul de primăvară în calendarul roman. Majoritatea creștinilor, inclusiv cei din România, sărbătorește Crăciunul conform calendarului gregorian. Totuși, unele Biserici Creștine Răsăritene, care folosesc calendarul iulian, sărbătorește Crăciunul pe 25 decembrie conform acestuia, corespunzător datei de 7 ianuarie în calendarul gregorian. Pentru creștini, semnificația Crăciunului nu se rezumă la data exactă a nașterii lui Iisus, ci la credința că Dumnezeu s-a întrupat pentru a mântui omenirea prin ispășirea păcatelor.” (www.wikipwdia.com).

Obiceiurile de Crăciun în România reflectă o combinație armonioasă de tradiții precreștine, creștine și influențe moderne, seculare. Printre cele mai răspândite obiceiuri se numără oferirea de cadouri, cântatul colindelor – o tradiție profund legată de spiritul sărbătorilor –, participarea la slujbele religioase, pregătirea unei mese festive și decorarea casei cu bradul de Crăciun, luminițe, ghirlande și scene ale Nașterii Domnului. În unele gospodării, în special cele catolice, dar și în mai multe familii ortodoxe sau seculare, sunt prezente elemente precum calendarele de Advent sau coronițele de Advent. Sărbătoarea este marcată și prin schimbul de felicitări, vizionarea unor filme tematice sau participarea la piese de teatru dedicate Nașterii lui Hristos, oferind un prilej de bucurie care reunește familiile și comunitățile într-un spirit autentic și cald.

Pe plan local, sunt respectate cu sfințenie numeroase tradiții și obiceiuri cu ocazia Sfințelor Sărbători de Crăciun. Astfel, copii și tinerii din localitate pornesc din casă-n casă și poposesc pe la fiecare locuitor cu voioșie și cu inima plină de recunoștință spre a colinda și a

vesti nașterea Domnului. De asemenea, enoriașii credincioși vin în număr mare la biserica din localitate pentru a prăznui Nașterea Domnului.

La nivelul instituției noastre, anual s-a realizat un târg caritabil, târg ajuns la a V-a ediție. Târgul de Crăciun are drept scop colectarea unor sume de bani din vânzarea unor produse sau ornamente specifice sărbătorilor, sume ce sunt utilizate în achiziționarea unor produse și bunuri ce vor fi date familiilor nevoiașe din localitate.

În concluzie, Sărbătoarea Crăciunului semnifică totodată, iubire și credință, dar și dăruire și empatie, deoarece „Iubirea lui Dumnezeu nu este despre cuvinte, ci despre fapte” (<https://www.dublez.ro/cele-mai-frumoase-citate-crestine-nu-doar-din-biblie-a147>).

Bibliografie:

1. <https://www.dublez.ro/cele-mai-frumoase-citate-crestine-nu-doar-din-biblie-a147>;
2. www.wikipedia.com.

CRĂCIUNUL, SĂRBĂTOAREA LA ROMÂNI

*Prof. înv. preșc. Violeta Socol
GPP Nr. 7, Alexandria*

Datinile, obiceiurile și tradițiile au rolul lor, verificat de-a lungul istoriei, în permanență cultură a unui neam. De aceea am căutat să cultivăm copiilor conștiința apartenenței la o cultură națională, valoroasă chiar prin diversitatea ei provenită din unicitate.

Crăciunul este o sărbătoare religioasă creștină, care marchează nașterea lui Iisus Hristos (pe 25 decembrie, conform calendarului gregorian), în anul 1. Înainte de acest moment, însă, sărbătoarea celebra nașterea lui Mithra, zeul luminii din mitologia persană. Tot în jurul acestei zile, romanii sărbătoreau și solstițiul de iarnă, un prilej grozav pentru festivaluri și ritualuri ale oamenilor din Antichitate.

La începutul creștinismului, oamenii nu sărbătoreau Crăciunul, căci Paștele și jertfa lui Hristos din jurul Învierii erau mult mai importante. Ulterior, în secolul al VI-lea, pentru a elimina atenția oferită zeului Mithra, Biserica Apuseană a decis ca 25 decembrie să fie ziua în care creștinii îl sărbătorească pe Hristos. Acest obicei a fost preluat ulterior și de Biserica Răsăriteană.

Nașterea Domnului (sau Crăciunul) este o sărbătoare foarte apreciată de copii și de adulți. Este cunoscută și ca perioada cadourilor, a sosirii lui Moș Crăciun, a împodobirii bradului, a colindelor și a timpului petrecut în familie. Atunci când ne gândim la „Ce este Crăciunul?” sunt câteva lucruri care ne trec prin minte:

❖ Moș Crăciun - este un personaj în vârstă, cu barbă albă și îmbrăcat în roșu, care confecționa jucării și pe care le vindea inițial în seara de dinaintea Crăciunului. Astăzi, Moșul este cunoscut pentru faptul că dăruiește cadouri tuturor copiilor cuminți, pe care le lasă sub bradul de Crăciun, el fiind așteptat cu biscuiți și un pahar de lapte. Casa și atelierul lui se află într-un sat finlandez, din regiunea Laponia, unde este ajutat de spiriduși, la construirea jucăriilor, și de reni, la livrarea acestora;

❖ bradul de Crăciun - este un simbol al lui Hristos, legătura dintre cei doi fiind dată de faptul că bradul este un arbore cu frunzele permanent verzi, iar Iisus este speranța veșnică pe

care Dumnezeu a trimis-o oamenilor de pe Pământ. Totodată, acele bradului îndreptate în sus au în vedere legătura omului cu Divinitatea.

Asemenea multor țări de pe mapamond, și în România se celebrează nașterea lui Iisus Hristos. Acest lucru se realizează prin intermediul unor obiceiuri și tradiții de Crăciun:

- ✓ redactarea unei scrisori pentru Moș Crăciun de către copii;
- ✓ împodobirea bradului de Crăciun în seara de Ajun;
- ✓ participarea la slujba de Crăciun;
- ✓ colindatul din casă în casă, pentru a răspândi vestea Nașterii Domnului;
- ✓ mersul cu Steaua și cu Capra, marcând bucuria sărbătorii;
- ✓ tăierea porcului de Ignat (sau în general cu câteva zile înainte de Crăciun) și prepararea unor bucate alese folosind carne de porc;
- ✓ masa de Crăciun în familie.

Împărtășirea bucuriei dată de Nașterea lui Hristos se realizează de secole prin intermediul unor cântece de bucurie. Astfel, copiii sau adulții pregătesc colinde de Crăciun care slăvesc venirea lui Iisus Hristos pe lume și merg din casă în casă pentru a duce mai departe vestea. Cei care colindă sunt răsplătiți de gazde cu bani sau cu covrigi, nuci, mere, cozonac, fructe ori colaci proaspeți.

Mersul cu colindul este o tradiție de Crăciun care debutează în ziua de Ajun în cele mai multe zone ale țării. Pentru a avea un an îmbelșugat este bine să îi primești pe colindători ca să te ureze.

Ca adulți simțim încă mirosul Crăciunului copilăriei noastre, mirosul de scorțișoară, nucăși vanilie, care cuprindea întreaga casă în toiul pregătirilor din ziua de Ajun.

Bibliografie:

Pr. Dr. Ion Săuca, *Abecedarul micului creștin*, Parohia Română, București, 1992

http://www.traditii.ro/craciun.php?nr_articol=40

<https://florynleahu.wordpress.com/2009/12/29/istoria-si-originele-craciunului-2/>

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ

*Prof. înv. Prescolar : Stanciugel Loredana Olguta
Unitatea de învățământ: Școala Gimn. "Vasile Racotta Storobaneasa"*

Sărbătorile din timpul iernii sunt un prilej de bucurie pentru părinți, dar mai ales pentru copii. Iarna este anotimpul magic, unde obiceiurile și tradițiile transmise din generație în generație fac sărbătorile mai frumoase. Cultura tradițională a neamului nostru este marcată de autenticitatea acestor obiceiuri specifice fiecărei zone geografice. În special la sate, aceste datini sunt păstrate și respectate cu sfințenie, ele reprezentând izvorul bogăției noastre spirituale.

30 NOIEMBRIE – SFÂNTUL ANDREI

Este ziua în care frumoasa toamnă pleacă și lasă locul iernii. Începând cu această dată intrăm în spiritul sărbătorilor de iarnă. Totodată, toți cei care poartă numele Sfântului Andrei sunt sărbătoriți. Sfântul Andrei este considerat cel care a creștinat poporul român, pentru că el a propovăduit Evanghelia la geto-daci. În anul 1997, Sfântul Andrei a fost proclamat OCROTITORUL ROMÂNIEI. Ziua de 30 noiembrie a fost declarată zi nelucrătoare în România. Sunt multe obiceiuri legate de această zi. În noaptea Sfântului Andrei, fetele nemăritate își pun un fir de busuioc sfințit sub pernă, pentru ca în această noapte să-și poată visa alesul. Un alt obicei cunoscut este acela de a pune grâu la încolțit în mici vase, cu puțină apă. Se spune că înălțimea și desimea grâului crescut până la Anul Nou, arată cum va fi anul viitor.

1 DECEMBRIE – ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

1 Decembrie este ziua fiecărui roman, care dă dovadă de patriotism veritabil. În anul 1990, ziua de 1 Decembrie a fost declarată zi națională și sărbătoare publică în România. În această zi se sărbătorește Marea Unire. La 1 Decembrie 1918, Adunarea de la Alba Iulia a decis unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România. Este o zi marcată de evenimente deosebite, cum ar fi parada militară, depunere de coroane de flori, pentru eroii care au luptat pentru reîntregirea țării și a neamului românesc. Este înălțător și emoționant momentul în care este cântat imnul țării "Deșteaptă-te, române!"

6 DECEMBRIE – SFÂNTUL NICOLAE sau MOȘ NICOLAE

Numele de Nicolae este de origine grecească și înseamnă victoria poporului, izbânda neamului. Sfântul Nicolae este ocrotitorul copiilor și este întruchiparea bunătății și a dărnicii. Această zi este sărbătoarea celor care poartă acest nume sfânt, dar și a celor mici care își pregătesc ghetuțele, pentru a primi daruri de la Moș Nicolae, care vine călare pe un cal alb. Un obicei întâlnit la această dată este că în unele zone ale țării, oamenii aduc crenguțe de pomi fructiferi, pe care le păstrează în apă, lângă icoane ca să înflorească până de Anul Nou. Dacă aceste crenguțe înfloresc, anul care vine va fi roditor și plin de satisfacții. Tot acum se fac repetiții pentru colindele de Crăciun și Anul Nou. Obiceiul lui Moș Nicolae de a face daruri copiilor, anticipează dărnicia mai substanțială a lui Moș Crăciun.

20 DECEMBRIE – IGNATUL

La această dată are loc Ignatul, adică ritualul sacrificării porcului. În această zi se sacrifică porcul, pentru a pregăti bucatele care ajung pe masa de Crăciun. În credința vechilor daci, porcul era sacrificat pentru a veni în ajutorul soarelui. Acest ritual este făcut în apropiere de trecerea din vechiul an în cel nou, pentru că oamenii credeau în forța regeneratoare a sacrificiului. Sunt multe obiceiuri legate de această tradiție, cum ar fi: după sacrificarea porcului, dar înainte de tăierea lui există obiceiul ca acesta să fie încălecat de cei mici. Astfel,

se spune că anul care urmează va fi lipsit de boli, plin de bogăție, sănătate și prosperitate. Această lucruri este menționat și de Ion Creangă în „Amintiri din copilărie”. Pentru a ști cum va fi iarna din anul următor, trebuie să ne uităm la splina porcului. Dacă splina este groasă la capăt, este semn că iarna va fi grea, cu multă zăpadă. Dacă splina este subțire la capăt, va ninge puțin, dar noul an va fi îmbelșugat.

24 DECEMBRIE – AJUNUL CRĂCIUNULUI

Este ziua când este împodobit bradul, când se pregătesc bucatele pentru masa de Crăciun, cadourile pentru cei dragi, dar și darurile pentru colindători. Acum, pe lângă tradiționalele cadouri și bucate, încep și colindele. Perioada cea mai frumoasă, în care tradițiile sunt respectate, este perioada colindelor. Colindătorii aduc în casele credincioșilor vestea Nașterii lui Iisus în ieslea din Betleem. Nu există în cărțile de teologie o dată anume pentru începerea colindatului. Se spune că se poate colinda începând cu 6 decembrie până pe 7 ianuarie. Colindele diferă în funcție de regiunea de unde provin. Rolul colindelor este acela de a fi cântate în grup. Ele au o bază biblică, cu referire la evenimentul sfânt al Nașterii Domnului. Colindele cântate în Ajun sunt „Bună dimineața la Moș Ajun”; „Iată vin colindatori”; „Trei păstori” etc.

Sărbătorile de iarnă se petrec acasă, în familie, alături de cei dragi. De aceea în seara de Ajun se împodobesc bradul și casa. Bradul a fost ales ca simbol al Crăciunului, pentru că rămâne verde tot timpul anului, simbolizându-l pe Iisus Hristos veșnic viu. Este un moment emoționant, în care toată familia participă la această tradiție veche de sute de ani. În vechime, bradul era împodobit cu fructe, flori, nuci poleite și lumânările. În zilele noastre, bradul este împodobit cu globuri colorate, beteală, diverse figurine și instalații luminoase. În vârful bradului este pusă o stea, care simbolizează steaua care i-a călăuzit pe magi până la Betleem. Bradul de Crăciun simbolizează pomul vieții. Acest simbol se regăsește în arta populară pe covoarele și iile tradiționale.

25 DECEMBRIE – CRĂCIUNUL

Pe 25 Decembrie este sărbătoarea Crăciunului. Această sărbătoare aniversează Nașterea Domnului Iisus Hristos. Localitățile și casele oamenilor sunt pregătite de sărbătoare. Sunt aprinse luminițe și peste tot se simte spiritul sărbătorilor. În această zi toată familia, dar mai ales copiii, desfac darurile primite de la Moș Crăciun, care se află sub bradul frumos împodobit. Fiecare copil își desface cadoul și se bucură de darul primit, verificând astfel, dacă scrisoarea lui a ajuns la Moș Crăciun. Legenda spune că Moș Crăciun împreună cu cei 11 spiriduși locuiesc în Laponia. În afară de spiriduși, Moș Crăciun are și 9 reni, care trag sania. Cel mai cunoscut ren este Rudolph. El este strălucitor și roșu, pentru că atunci când era doar un pui, nasul lui a fost atins de Magia Crăciunului. Crăciunul este sărbătoarea care apropie familia.

De Crăciun, oamenii se așază la masă, alături de cei dragi. Toate bucatele sunt preparate cu grijă de gospodine. De pe masă nu trebuie să lipsească sarmalele, piftia, toba, cârnații, friptura de porc și cozonacul. Se spune că în dimineața de Crăciun este bine să ne spălăm cu apă curată de izvor, în care se pune un ban de argint, pentru ca tot anul să fim curați ca argintul și să fim feriți de boli. În această zi este bine să primim colindătorii care aduc vestea Nașterii lui Iisus. Spiritul sărbătorilor ne îndeamnă să facem fapte bune, să dăruim, să fim mai buni. Sunt mulți oameni, care din puținul lor ajută copiii care trăiesc în orfelinate sau în familii sărace. Este un gest care poate aduce bucurie în sufletul unui copil.

27 DECEMBRIE – SFÂNTUL ȘTEFAN

Sfântul Ștefan a fost întâiul mucenic, care și-a dat viața pentru credință. În această zi sunt sărbătoriți toți cei care poartă numele Sfântului Ștefan. Numele de Ștefan vine din grecescul Stephanos, care înseamnă Coroană de flori sau Încununat. În această zi, toți cei care sunt certați este bine să facă pace pentru bunăstarea sufletească.

31 DECEMBRIE - AJUNUL ANULUI NOU

Ajunul Anului Nou sau Revelionul este petrecerea dintre ani. La fel ca și de Crăciun se pregătesc bucate alese. La această masă, pe lângă bucatele tradiționale, nu trebuie să lipsească peștele și strugurii. Se mănâncă 12 boabe de struguri, pentru fiecare lună din an, fiecare boabă reprezentând câte o dorință pentru anul care vine. Astfel, acest an o să fie îmbelșugat cu sănătate și noroc. În zilele noastre există anumite obiceiuri care sunt respectate de foarte mulți oameni la trecerea dintre ani.

În noaptea dintre ani se face foarte mult zgomot și lumină, pentru a alunga spiritele rele, iar în noul an oamenii să fie feriți de rele. De aceea, trecerea dintre ani este sărbătorită cu multe artificii, petarde și șampanie, pentru ca noul an să fie mai bun și fără ghinioane. În această noapte se poartă haine roșii. Culoarea roșie este culoarea veseliei și a dragostei. La trecerea dintre ani este bine să ai bani în buzunar, pentru ca aceștia să nu-ți lipsească în anul care urmează. În seara Ajunului de An Nou, copiii și tinerii merg cu Plugușorul. Acest colind este cel mai cunoscut și iubit obicei, pentru că are rădăcini adânci în spiritualitatea autohtonă.

1 IANUARIE – ANUL NOU și SFÂNTUL VASILE

Pe 1 Ianuarie întregul glob sărbătorește trecerea într-un nou an calendaristic. Celebrarea noului an se face din cele mai vechi timpuri. Această sărbătoare are o vechime de peste 4000 de ani. La romani, sărbătoarea dura 3 zile. Atunci, oamenii își făceau daruri simbolice legate de sănătate și prosperitate. Anul Nou coincide cu sărbătoarea Sfântului Vasile cel Mare, ocrotitorul săracilor. Toți cei care poartă acest nume sfânt sunt sărbătoriți în această zi. O tradiție importantă de Anul Nou este umblatul copiilor cu Sorcova. Numele de sorcovă vine de la cuvântul bulgar „surov”, care înseamnă verde fraged. Sorcova este făcută dintr-o nuia îmbrăcată în hârtie colorată, împodobită cu flori. Când sunt rostite acele versuri vesele, ne putem imagina că sorcova joacă rolul unei baghete magice, care transmite vigoare și tinerețe celui sorcovit. Cu sorcova se face urarea pentru un an mai bun, iar copiii sunt recompensați cu colaci, dulciuri sau bani.

Se spune că Anul Nou trebuie să ne prindă cu un buchețel de vâsc. Vâscul este considerat o plantă sacră și este aducător de noroc și sănătate. Sunt foarte multe tradiții și obiceiuri în această perioadă. Putem aminti: Buhaiul, Vasilica, Capra etc. Ceea ce este demn de semnalat, este faptul că aproape în toate regiunile țării, dar în special în Moldova și Maramureș, colindătorii sunt îmbrăcați în costume populare, în semn de respect pentru linia tradițională a moșilor și strămoșilor noștri.

6 IANUARIE – BOBOTEAZA

Boboteaza este o sărbătoare religioasă importantă. Este ziua când a fost botezat Iisus Hristos și semnifică înnoirea omului creștin. În Ajunul Bobotezei, preoții merg în casele oamenilor, pentru a le aduce binecuvântarea Sfintei Treimi, prin stropirea cu apă sfințită. La Bobotează se sfințesc toate apele, iar credincioșii merg la biserică pentru a participa la slujbă și a lua apă sfințită.

7 IANUARIE – SFÂNTUL ION

Pe 7 ianuarie este sărbătoarea Sfântului Ion. În această zi este sărbătorit Sfântul Ioan Botezătorul, cel care l-a botezat pe Iisus în râul Iordan. La această dată sunt sărbătoriți toți cei care poartă acest nume sfânt.

Ziua Sfântului Ion reprezintă încheierea sărbătorilor de iarnă. Sfântul Ion este considerat protectorul pruncilor. Conform tradiției populare, se spune că, după data de 7 ianuarie, se înmoaie gerul, iar temperaturile încep să crească. Această sărbătoare este una a bucuriei.

SĂRBĂTOAREA CRĂCIUNULUI DE LA COZONACUL ROMÂNESC LA „BUTURUGA” FRANȚUZEASCĂ- O CĂLĂTORIE CULTURALĂ DE IARNĂ

Prof. Stoicescu Oana Florentina

Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Alexandria

România și Franța sunt două țări cu o istorie bogată și o cultură diversă, situate în Europa. Deși pot părea diferite la prima vedere, cele două țări au multe asemănări și deosebiri care le fac unice și interesante de explorat. În acest articol, vom descoperi împreună ce le face să fie atât de speciale și cum se reflectă aceste aspecte în viața de zi cu zi a locuitorilor lor pe perioada sărbătorii Crăciunului.

Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători creștine din lume, celebrată cu tradiții diverse în funcție de țară. În acest referat vom compara modul în care este sărbătorit Crăciunul în Franța și România, evidențiind atât asemănările, cât și diferențele culturale și religioase. Atât în Franța, cât și în România, Crăciunul are o puternică semnificație religioasă, fiind sărbătorit în cinstea nașterii lui Iisus Hristos. Creștinii din ambele țări participă la slujbe religioase, în special la Liturghia de la miezul nopții pe 24 decembrie. Tradiția împodobirii bradului este comună ambelor țări. Familiile din Franța și România împodobesc brazii cu globuri, beteală și luminițe, creând o atmosferă festivă în casă.

În România, colindatul este o tradiție deosebit de importantă. Copiii și tinerii merg din casă în casă cântând colinde și primesc daruri simbolice, precum nuci, mere sau bani. În perioada Crăciunului, în Franța, colindele sunt mai puțin frecvente și nu reprezintă o parte centrală a sărbătorii. În schimb, oamenii preferă concertele de Crăciun sau muzica specifică în biserici.

În ceea ce privește gastronomia, atât România cât și Franța au bucătării tradiționale delicioase și variate. În România, mâncarea tradițională este influențată de multe culturi, cum ar fi cea turcă, maghiară și germană. În Franța, mâncarea este considerată artă și se bucură de o reputație deosebită în întreaga lume. Masa de Crăciun tradițional românească include preparate precum sarmale, cârnați, caltaboși, piftie și cozonac. De asemenea, vinul fiert și țuica sunt băuturi obișnuite. În altă parte a Europei, în hexagon, preparatele sunt diferite, iar meniul poate include curcan umplut, *foie gras*, stridii, somon afumat și deserturi rafinate precum *Bûche de Noël* („buturuga de Crăciun”). Vinurile franceze și șampania sunt esențiale la mesele festive. Masa de Crăciun este un moment important în ambele țări, unde familiile se reunesc pentru a sărbători și a consuma mâncăruri tradiționale.

În Franța, orașele mari, precum Parisul, se remarcă prin spectaculoase luminițe și piețe de Crăciun. Piețele de Crăciun din Strasbourg și Alsacia sunt renumite în întreaga lume. În România, deși există târguri de Crăciun, acestea sunt mai recente și au câștigat popularitate în orașele mari, cum ar fi București, Sibiu sau Cluj și în ultimii ani orașul Craiova găzduiește cel mai frumos târg de Crăciun din Europa.

Figura centrală a sărbătorii Crăciunului este Moș Crăciun. În unele regiuni din România, tradițiile mai vechi includ și mențiuni despre Moș Nicolae, care aduce daruri pe 6 decembrie. De asemenea în cultura franceză, pe lângă Père Noël, în regiunile Alsacia și Lorena

este venerat și Saint Nicolas, care are propria sărbătoare pe 6 decembrie, similar cu Moș Nicolae din România. În ambele țări, oferirea cadourilor este o parte esențială a sărbătorii. Copiii așteaptă vizita lui Moș Crăciun (Père Noël în Franța și Moș Crăciun în România), care le aduce daruri în seara de 24 sau dimineața de 25 decembrie.

Deși Crăciunul în Franța și România prezintă multe asemănări, cum ar fi semnificația religioasă și bucuria de a fi alături de familie, fiecare țară păstrează specificul său cultural. Diversitatea gastronomică, tradițiile locale și obiceiurile de colindat arată cât de bogată poate fi această sărbătoare în funcție de contextul național. Astfel, Crăciunul devine o expresie unică a unității și diversității europene.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ

SOLOMON Ionuț- Marius

Prof. religie și educație muzicală

Școala Gimnazială „Grigore Gheorghe” Dârza-Crevedia, jud. Dâmbovița

Odată cu Sărbătorile de iarnă asistăm la cele mai frumoase tradiții românești. Iarna se țin obiceiuri și datini populare, ce provin din trecut, dar continuă și în ziua de azi.

Nașterea Domnului Iisus Hristos este sărbătorită în zilele de 25, 26 și 27 decembrie, iar seara de 24 decembrie este cunoscută și sub denumirea de Ajunul Crăciunului. Sărbătoarea Crăciunului datează încă din secolul al IV-lea, când Biserica Creștină a stabilit această dată nu întâmplător, ci pentru a concura cu nașterea zeului Soare din tradițiile păgâne. Mulți istorici ai religiei sunt însă de părere că Nașterea Domnului ar fi avut loc spre sfârșitul iernii. De altfel, există unele discrepanțe între datele la care se sărbătorește Crăciunul: creștinii ortodocși de rit vechi îl sărbătoresc pe 7 ianuarie, după calendarul iulian, care este decalat cu 13 zile față de cel oficial.

Bradul de Crăciun

Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. Acesta exista în tradițiile românești cu mult înainte de era creștină. Bradul este cel mai important arbore din datinile strămoșești, fiind prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad.

În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și beteală.

Colindatul

Un obicei foarte cunoscut este colindatul. Colindatul începe în data de 24 decembrie și poate continua 2 sau 3 zile. La colindat participă, de obicei, grupuri de copii, de oameni maturi, bătrâni, doar fete, doar băieți, tineri căsătoriți etc., în funcție de zona etnografică.

Colindatul are loc în curtea celor ce primesc colindătorii, în casă sau sub fereastră. Deseori, colindătorii sunt primiți în casă deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, fiind recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani.

În zona Banatului montan, în ajunul Crăciunului focul din casă nu se stinge deloc, pentru ca anul ce vine să fie luminos și bogat. În această zi se împodobește bradul cu dulciuri, sub brad se pune un colac, un cârnat și o sticlă de rachiu – daruri pentru Moș Crăciun, iar pentru calul acestuia se pun grăunțe și fân.

Tot în această seară, tinerii se adună în unele case în grupuri de fete și feciori și își pun măști: băieții poartă măști de femei iar fetele poartă măști de bărbați, apoi pleacă prin sat. Se strâng în mai multe case unde încep să danseze: fetele cu măști de băiat iau câte o tânără la joc iar băieții, cu măști de fete iau câte un fecior; în timpul jocului mascații sărută perechea aleasă.

În Maramureș, spre deosebire de alte zone, are loc „jocul moșilor” – colindarea gazdelor de către colindători deghizați cu măști. Aceștia urează sănătate și fericire gazdelor.

Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufe și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă.

Și în zona Moldovei, Crăciunul este o sărbătoare importantă. Toate activitățile ce au loc în ziua ajunului sunt de fapt un ritual pentru protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei: femeile fac curat în toată casa și pregătesc colaci, iar bărbații au grijă să înapoieze orice lucru luat cu împrumut. Tot în această zi, femeile coc un colac de forma cifrei 8, care în primăvară urmează să fie afumat și pus între coarnele boilor ce ară pământul. În ajun, femeile pregătesc masa de Crăciun, care trebuie să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte.

Tot în ziua ajunului încep să meargă colindătorii pe la casele oamenilor: de dimineață colindă copiii cei mai mici, spre după- amiază școlarii, iar către seară colindă tinerii.

În Bucovina se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea, se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători.

În Ialomița, cetele de colindători cutreieră ulițele satelor și gospodăriile țărănești, făcând tradiționalele urări, melodiile și textele poetice ale colindelor fiind minunate. Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete și își aleg un conducător numit de obicei „vătaf” sau „jude”. Colindătorilor propriu-zis li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite.

Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag, cântecele fiind întotdeauna însoțite de dansuri. Apoi, gazda invită colindătorii în casă, unde înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful cetei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Capra

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocau personaje biblice sunt înlocuite de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau țurcă în Moldova și Ardeal, borița (de la bour) în Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” (din cauza înfățișării pestrițe a măștii) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou.

Steaua

Un alt obicei care în timp și-a pierdut semnificația este mersul cu „steaua” - obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acesta avea menirea de a vesti oamenii de nașterea lui Hristos: copiii care mergeau cu „steaua” se deghizau în magi și vesteau marea minune. Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stelarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă „Steaua sus răsare”, precum și alte cântece.

Plugușorul

Urare tradițională în preajma Anului Nou, „Plugușorul” a păstrat ritualul unei invocări magice cu substrat agrar. El este întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței, dar plugul adevărat, tras de boi, a fost înlocuit cu un plug miniatural, mai ușor de purtat, sau de buhaiul care imită mugetul boilor. Textul plugușorului imprimă un ritm vioi, urările sunt vesele și optimiste.

Sorcova

Un obicei de Anul Nou, care aduce mare bucurie copiilor, este umblatul cu sorcova. Aceștia au o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă are originea în cuvântul bulgar surov (verde fraged), făcând aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă odinioară dintr-un arbore. Atingând de mai multe ori persoanele cu sorcova sunt făcute urări de bine și bunăstare celui vizat.

Boboteaza este o sărbătoare creștină care se celebrează anual la 6 ianuarie, înaintea sărbătorii Sfântului Ion. De asemenea, Boboteaza marchează încheierea sărbătorilor de iarnă dedicate Crăciunului, fiind o sărbătoare a purificării naturii, a apelor de forțele râului. Ajunul Bobotezei în calendarul popular precede sărbătoarea propriu zisă, a Bobotezei și este chiar mai importantă decât sărbătoarea în sine. Acest lucru e posibil datorită numărului mare de practici magico-rituale, cât și prin intensitatea sacralității ce se pogoară asupra ei

Moșii de iarnă, Pomenirea morților sau Sâmbăta piftiilor este o zi dedicată celor trecuți în neființă. În toate bisericile din România se oficiază slujbe și se împart bucate pentru sufletul acestora. Moșii de iarnă se cinstesc an de an în sâmbăta de dinaintea Lăsatului sec de carne, pentru Postul Mare.

OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN MUNTENIA

Prof.Inv.Preșc. Ștefan Alina Elena

Prof.Inv.Preșc. Burducea Ioana Roxana

Unitatea: Grădinița Cu Program Prelungit Nr.1 Buzău

Crăciunul la români este o importantă sărbătoare religioasă. În satele românești, undetradiția se mai păstrează femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile (*locurile unde adăpostesc animalele*), iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești.

Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25, 26 și 27 decembrie. În Ajunul acestei sărbători (seara dinaintea zilei de 25) în toate satele din țară începe colindatul. Acesta este cel mai important obicei românesc de Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor (*cântece specifice de Crăciun, care conțin acest mesaj*), după ce colindă, ei sunt răsplătiți la fiecare casă cu diferite bunătăți. Colindătorii sunt primiți cu bucurie deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, apoi sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani.

În Maramureș, cei care colindă sunt oameni în toată firea. Obiceiul este să treacă pe la fiecare casă, iar apoi, cu tot cu gazdele care i-au omenit (*ospătat, servit cu bunătăți*), să continue colindatul. Postul Crăciunului ia sfârșit și fiecare se poate bucura de mâncărurile rituale: preparatele din porc, sarmalele, colacii și cozonacii, prăjiturile și vinul. Cele trei zile

de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case. Există și o perioadă de post culinar și spiritual ce se ține înaintea Crăciunului, timp de șase săptămâni sfârșindu-se în noaptea de Crăciun.

În Ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată numite saloane. În aceste zile sfinte – 25, 26 și 27 decembrie – se respectă tradiții vechi de sute de ani. Colindatul este unul dintre aceste obiceiuri. Atât grupuri de copii, cât și grupuri de adulți se strâng laolaltă și merg să colinde la casele vecinilor sau la casele altor oameni. Atunci se cântă „O ce veste minunată”, o melodie foarte veche și foarte populară în popor, cât și „O brad frumos”. Totodată colindătorii sunt serviți cu produse alimentare (colaci făcuți în casă) sau bani. Persoanele deorigine slave din România sărbătoresc și în data de 7 ianuarie Crăciunul pentru că de fapt Crăciunul lor este pe aceea dată la două săptămâni după Crăciunul românesc, ortodox.

Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; deasemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufele și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă.

Steaua

Un alt obicei care în timp și-a pierdut semnificația este mersul cu 'steaua' – obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acesta avea menirea de a vesti oamenilor nașterea lui Hristos: copiii care mergeau cu 'steaua' se deghizau în magi și vesteau marea minune.

Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță

Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stelarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă „Steaua sus răsare”, precum și alte cântece.

Bradul de Crăciun

Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. Acesta exista în tradițiile românești cu mult înainte de era creștină. Bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești, fiind prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad. În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și beteală.

Capra

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocau personaje biblice sunt înlocuite de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau țurcă în Moldova și Ardeal, boriță (*de la bour*) în Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” (*din cauza înfățișării pestrițe a măștii*) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou. Capra se face dintr-

un lemn scurt, cioplit în formă de cap de capră, care se învelește cu hârtie roșie, peste care se pune o altă hârtie, neagră, mărunț tăiată și încrețită, sau se lipeșteo piele subțire cu păr pe ea.

Cercetătorii presupun că dansul caprei, precum și alte manifestări ale măștilor zoomorfe (*care înfățișează animale*) întâlnite în satele românești la vremea Crăciunului provin din ceremoniile sacre arhaice închinare morții și renașterii divinității.

Dansul Ursului

Umblatul cu Ursul este întâlnit doar în Moldova, de Anul Nou. Ursul este întruchipat de un flăcău purtând pe cap și umeri blana unui animal, împodobită în dreptul urechilor cu ciucuri roșii. Masca este condusă de un „ursar”, însoțită de muzicanți și urmată, adesea, de un întreg alai de personaje (printre care se poate afla un copil în rolul „puiului de urs”). În răpăitul (*zgomotul*) tobelor sau pe melodia fluierului și ajutată de un ciomag (*băț mare și gros*), masca mormăie și imită pașii legănați și sacadați ai ursului, izbînd puternic pămîntul cu tălpile. Semnificația este purificarea și fertilizarea solului în noul an. Există ipoteza că laoriginea acestui obicei s-ar afla un cult dacic.

Plugușorul și Sorcova

În prima zi a noului an, se merge cu **Plugușorul** și cu **Sorcova**, obiceiuri ce invocă prosperitatea și belșugul pentru gospodăria celui care primește colindătorii. Se spune că ceicare nu primesc cetele de colindători vor avea necazuri și sărăcie în anul ce vine.

În ajunul Anului Nou, în Moldova, cete de flăcăi și de bărbați de curând însurați pleacă cu Plugul. Străvechi obicei agrar (*care se referă la agricultură – cultivarea pămîntului – ocupație străveche a românilor*) derivat dintr-o practică primitivă, trecut printr-un rit de fertilitate, **Plugușorul** a ajuns o urare obișnuită de recolte bogate în anul care abia începe. Plugușorul este întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței, dar plugul adevărat, tras de boi, a fost înlocuit cu timpul de un plug miniatural, mai ușor de purtat, sau de buhaiul care imită mugetul boilor. La sate, „Plugușorul” este însă extrem de complex, iar alaiurile care merg din casă în casă duc cu ele chiar un plug.
„Aho, aho, ho-ho / Măine anul se-noiește / Plugușorul se pornește / Si începe a brazda / Pe la case a ura / Iarna-i grea, omătu-i mare, Semne bune anul are / Semne bune debelșug / Pentru brazda de sub plug”, sunt primele versuri ale Plugușorului, care tradițional secântă în ultima zi a anului.

De asemenea, odată cu intrarea în Noul An, de Sfântul Vasile, este bine să se ureze pentru bunăstare, iar în acest sens „**Sorcova**” este cel mai cunoscut colind.

Un obicei de Anul Nou, care aduce mare bucurie copiilor, este umblatul cu Sorcova. Aceștia au o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă are originea în cuvântul bulgar surov (verde fraged), făcând aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă odinioară dintr-un arbore. Atingând de mai multe ori persoanele cu sorcova sunt făcute urări de bine și bunăstarecelui vizat.

BIBLIOGRAFIE:

- 1.Brătulescu, Monica. Colinda românească, București : Minerva, 1981. - 351
- 2.Ghinoiu, Ion. Mică enciclopedie de tradiții românești : sărbători, obiceiuri, credințe, mitologie, București : Agora, 2008. - 360 p.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ ÎN JUDEȚUL TELEORMAN

Voicu Elena-Gabriela
Școala Gimnazială Nr. 1 Mârzănești

Tradițiile românilor sunt comori ce nu ar trebui uitate sau părăsite și nici schimbate cu alte obiceiuri importate din alte țări. Ele sunt ale noastre, ne caracterizează, ne definesc și prin ele ne simțim mai bogați, mai aleși, mai altfel decât alții. Aceste tradiții ne fac mai "exotici" în ochii europenilor și altor nații, putem fi subiect de discuții și de laudă, de aprecieri cu semnul mirării. Tradițiile românilor sunt diferite de la o zonă la altă, după cum spune vorba câte bordeie, atâtea obiceiuri, însă tocmai acest lucru ne face mai frumoși, mai atrăgători și mai originali.

Poporul român a fost întotdeauna un popor credincios, în majoritate ortodox, iar majoritatea tradițiilor și obiceiurilor relaționează cu sărbătorile religioase. Varietatea tradițiilor și obiceiurilor se datorează trecutului zbuciumat pe care l-a avut poporul nostru, cotropitorii ce au venit în țară noastră s-au îndrăgostit atât de mult de ea, încât s-au stabilit aici, și-au întemeiat familii, au adus cu ei datini și obiceiuri și au împrumutat de la noi, rezultând mozaicul de tradiții și obiceiuri. Obiceiurile tradiționale românești au că și modalități de exprimare: muzică, coregrafia, gestică sau mimica. Sunt fapte culturale complexe, menite înainte de toate, să organizeze viața oamenilor, să marcheze momentele importante ale trecerii lor prin lume, să le modeleze comportamentul.

Lumea din care face parte țaranul român a fost dintotdeauna bogată în obiceiuri și tradiții. Acestea par a fi pentru cei care le privesc din exterior, manifestări folclorice fabuloase. Pentru cei care le cunosc însemnătatea, știu că aceste obiceiuri și tradiții ascund înțelesuri profunde, despre relațiile interumane și despre relațiile oamenilor cu natură. Prin astfel de manifestări, oamenii din diverse zone ale țării, au încercat să dea însemnătate anumitor momente sau întâmplări din viața lor.

Deși este un județ mic, fără o activitate economică intensă, județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri și tradiții. Bogăția unui spațiu se adună pe mai multe planuri, căci numai un patrimoniu cultural de mare valoare, moștenit din epocile anterioare, sau transmis pe cale orală din generație în generație, imprimă o identitate inconfundabilă oricărui loc. Fie că sunt monumente, ansambluri monumentale, situri și rezervații arheologice și naturale, de arhitectură, de artă plastică sau memoriale, toate contribuie la particularizarea unei regiuni. Fiind, în primul rând, o zonă etnografică deosebit de complexă, remarcabilă prin dimensiunile și autenticitatea formelor de manifestare, spațiul Dunării de Sud exprimă, în mod fericit, spiritul solar al omului de la câmpie. Tradițiile sunt împărțite de cunoscători după anotimpuri, concentrându-le în jurul sărbătorilor importante.

Unul din cele mai îndrăgite obiceiuri din Teleorman, dar și din toate țările creștine au fost învățați că, în noaptea de 5 spre 6 decembrie, Sfântul Nicolae vine și le încarcă galoșii, bocancii sau bradul cu dulciuri, jucării sau daruri din ce în ce mai costisitoare, dar unii găsesc și câte o nuielușă. În unele zone, copii îi lasă moșului apă și morcovi pentru calul sau. În colindele românești, cântate în plină iarnă, se vorbește despre florile dalbe, flori de măr. Asta pentru că bătrânii cunoșteau și ei că acea joardă a Sfântului Nicolae trebuie să fie una de măr, iar dacă această, pusă în apă, va înflori până la Nașterea Domnului, înseamnă că sfântul a

mijlocit pentru iertarea celui căruia i-a dat crenguța flori albe. Nuielusele de măr care înfloresc, semn că greșelile au fost iertate.

Dacă la Sfântul Andrei se pune la încolțit grâul pentru a vedea cum va fi anul care vine, de Sfântul Nicolae se pun în apă crenguțe de pomi fructiferi, pentru că acestea să înflorească, dovadă iertării greșelilor, după cum spun tradițiile populare.

Una din marile sărbători ale Creștinătății este Crăciunul sau Nașterea Domnului Iisus Hristos. Obiceiurile practicate în această perioadă au o mare bogăție folclorică. Colindele religioase au ca subiect nașterea, botezul și patimile lui Iisus Hristos, au text și melodie și sunt interpretate cu drag de copii, aceștia fiind răsplătiți cu nuci, covrigi, colaci și mere. Deși aceste obiceiuri sunt asemănătoare în toate localitățile județului, ele prezintă și elemente specifice fiecăreia în parte.

Înainte de Crăciun, copiii se veselesc, dând târcoale porcului sacrificat în ziua de IGNAT, la 20 decembrie. Acesta este un obicei foarte vechi și se mai cheamă Vasilcă. În această zi, începând din zorii zilei, răsună satul de țipetele porcilor. O credință populară zicea că porcii care erau sacrificați, în noaptea din 19 spre 20 decembrie visează cuțitul în gât și, dacă nu sunt tăiați până la această dată, nu se vor mai îngrășa. Gospodării tranșează porcul iar copiii forfotesc în jurul lor, așteptând o bucată din urechea pârlită și curățată. Oamenii care ajută la tăiatul porcului, se înveselesc cu câte o țuiculiță fiartă cu zahăr și câteva boabe de piper. Le prinde bine țuiculiță de prune sau de dunde pentru că uneori este ger strașnic.

În ajunul Crăciunului oamenii țin post negru și se împărtășesc. Acum vin și preotul împreună cu cântărețul bisericii, din casă în casă cu icoană Maicii Domnului cântând Troparul Nașterii Domnului: „Nașterea ta Hristoase, Dumnezeuul nostru...” Se aprind candelile. Iar copiii merg cu „bolindetii”, o tradiție prin care copii colindă pe la casele oamenilor strigând: „Bună seară la Ajun,/ Că e mâine Moș Crăciun,/ Cu bucată pe taciun.”

La casele cu fete de măritat, flăcăii erau cinstiți cu vin, iar fetele ofereau «colacul lui Moș Ajun» unuia dintre flăcăi, ceilalți colindători primind colindeti (bolindetii), covrigi și nuci. Colindătorii urau gazdelor sanate, belșug și voie bună. Mai aproape de noi, colindatul a rămas mai ales pe seama copiilor. Colindatul se desfășura apoi, în după-amiază și seară zilei de 31 decembrie, de Anul Nou. Copiii și tinerii în cete mici, umblau pe la case cu „Bădică Traian”, cu „Buhaiul” și cu „Steaua mascată”. Ei cântau colinde la ferestre. Înainte de revărsatul zorilor, copii merg cu „Sorcova”, confecționată dintr-o creangă de pom înmugurit sau busuioc. O manifestare specifică unor sate teleormănene este cea cunoscută sub numele de „Clopetele”, care se practică și în seară de Anul Nou, când băieții tineri se strâng în grupuri și sună din clopote în fața caselor. Acest obicei este asemănător cu „Plugușorul”, când băieții, organizați în cete cântă urarea specifică și trosnesc din bice, în fața caselor. Versurile urării sunt aproape 500 iar recuzita folosită este impresionantă: bice, buhăi, plug, talângi. Sunt evocate cultivarea pământului și muncile agricole, finalizate prin coacerea pâinii, simbolul hranei zilnice.

Tot în acest context se înscriu obiceiurile spectaculoase, cum sunt cele cu măști de animale; „Capra, Ursul, Căluțul, Barza”. Cel mai răspândit este „Capra” (în localitățile Conțești, Plosca, Bragadiru, Țigănești, Rosiorii de Vede), acesta fiind un obicei străvechi. Este costumată și jucată de un flăcău. Acesta ascuns sub un cojoc sau un cearșaf, ritmează jocul, acționând botul de lemn clămpănitor. Jocul caprei este însoțit de diverse instrumente și de alte personaje travestite care cântă, scandează numele caprei. În localitățile Țigănești, Poroschia și Brancenii se întâlnește „Brezoiul”, un spectacol de măști cu adevărat deosebit.

În istoria Munteniei, Teleormanul ocupă un loc aparte cu „Irodul”, ce constă în evocarea episodului biblic în care regale Irod a încercat să-l omoare pe pruncul Iisus. Irodul se practică în satul Păru-rotund. Irozii sunt costumați specific, cu șepci (chipie din carton), peste îmbrăcăminte sunt puse foarte multe pânglicuțe din hârtie frumos colorată.

Un obicei care astăzi tinerii nu-l mai practică, este „Vasâlca”: „Ce-mi-n cer și pe pământ,/Îmi este o dalbă mănăstire./Cine șade-n ușa ei?/Șade bătrânul Crăciun/Lângă bătrânul Crăciun/ Șade Maică Preceastă/Cu busuiocu-n dreapta/Și judecă pe Lînă./Și voleo Vasâlco,/Ce-ai mâncat și ce-ai băut/De ești groasă și frumoasă,/Și la ochi cam drăgăstoasă?/Jar și ghindă mi-am păscut,/Și-n vale am coborât,/Apă rece mi-am băut./Românii cum mă văzură,/Săriră mă doborâră./Românii cu securile/Țigani cu baroasele./După ce mă doborâră/Și frumos că mămpartira./Luară românii slănină,/Și țigani căpățână./Văzură că se-nselara/Ei frumos mă-nzorzonara,/Cu cercei, cu ghiocei,/Cu salbă de nouă lei,/Și au plecat din casă-n casă,/La boieri că dumneavoastră,/Care cu-n franc, care cu doi,/Să ne cinstiți și pe noi./La anul și la mulți ani.”

Un obicei foarte cunoscut și îndrăgit de copii este împodobirea pomului de Crăciun, a bradului Bradul care este veșnic verde simbolizează viață, făcându-se astfel analogie cu viață care intră în lume o dată cu Nașterea Fiului lui Dumnezeu, Căci Cel ce este Viață se naște pentru că noi să dobândim viață veșnică. Datină împodobirii bradului de Crăciun pare a fi de obârșie germană, așa cum este și cântecul "O, brad frumos!". Împodobirea bradului și așteptarea de către copii a "Moșului", numit, în sud-estul Europei, Crăciun, care vine cu daruri multe, este un obicei occidental care a pătruns de la oraș la sat, începând din a două jumătate a secolului al XIX-lea.

Sărbătoarea Nașterii Domnului, este o zi de mare bucurie și binecuvântare pentru creștini. Este sărbătorită la 25 decembrie, de prin secolul al IV-lea (până atunci se sărbătorea la 6 ianuarie, odată cu Botezul Domnului, sub numele de Epifanie sau Teofanie). În această sărbătoare, și în cele ce-i urmează în calendar, etnologii văd urmașele Saturnaliilor, Mythraliilor și a altor sărbători române, dedicate solstițiului de iarnă. În calendarul actual al românilor, sărbătoarea are caracter creștin, fiind sărbătorită atât prin participarea la slujbele bisericești, cât și prin practicarea unor obiceiuri populare

Crăciunul este, mai ales în ultima vreme, un prilej de a oferi daruri. Deși comuniștii au încercat să-l înlocuiască cu Moș Gerilă pe tradiționalul Moș Crăciun, acesta din urmă revine, în fiecare an, cu sacul plin, împărțind daruri copiilor, în seară de Ajun. Atunci când nu poate veni personal, își lasă darurile sub bradul de Crăciun, unde copiii și cei mari le găsesc în dimineața sărbătorii.

Județul nostru este plin de astfel de obiceiuri, în fiecare anotimp al anului. Din păcate astăzi, tinerii ocupați fiind de problemele cotidiene, uită să se mai bucure de aceste minunate obiceiuri, și astfel ele sunt amenințate cu dispariția. Noi, cadrele didactice încercăm, prin serbările pe care le facem, să le reamintim că au moștenit o tradiție și sunt obligați să o ducă mai departe. Folclorul românesc, fiind deosebit de bogat, constituie una din mândriile noastre naționale. Prin mesajul sau, trezește în sufletul copilului sentimente de adâncă dragoste, admirație și mândrie față de țară unde s-a născut. Toate aceste creații au fost valorificate în activitățile inspirate de temele referitoare la obiceiurile de iarnă.

Bibliografie

- 1.Stan V.Cristea;Ecatarina Tantareanu, Titus Barabas ,Gheorghe Cristea Gheorghe Popa, 1998,MONOGRAFIA JUDETULUI TELEORMAN”,Editura “Teleormanul Liber” ;
2. Maria Batca, Vlad Batca, 1985,ZONA ETNOGRAFICA – TELEORMAN, Editura Sport-Turism;
- 3.NicolaeConstantinescu, Alexandru Dobre,2005,ETNOGRAFIE SI FOLCLOR ROMANESC, Editura Fundatiei Romania de Maine
4. Mihai Pop, INDREPTAR PENTRU CULEGEREA FOLCLORULUI, Editura Grai si suflet

NAȘTEREA DOMNULUI IISUS HRISTOS

*Prof. Iagăr Cătălina Mihaela
Școala Gimnazială Izlaz*

Nașterea Domnului Iisus Hristos – Crăciunul bucură an de an lumea creștină prin miracolul acestui praznic prin venirea pe lume ca Cel proorocit în Vechiul Testament pentru a mântui lumea. Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători ale creștinismului, celebrată în fiecare an pe 25 decembrie, fiind o zi dedicată nașterii Mântuitorului Iisus Hristos. Este o perioadă de bucurie, speranță și întâlniri cu cei dragi, fiind marcată de tradiții și obiceiuri care variază de la o regiune la alta.

Crăciunul are rădăcini adânci în religia creștină, fiind sărbătoarea nașterii lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii. Potrivit Bibliei, nașterea Sa a avut loc în Betleem, într-o iesle.

Crăciunul este marcat de numeroase tradiții și obiceiuri care diferă în funcție de țară și cultură. În România, de exemplu, una dintre cele mai importante tradiții este colindatul, în care grupuri de copii sau adulți merg din casă în casă, cântând colinde care vestesc nașterea lui Iisus. Colindele sunt cântate pentru a aduce bucurie. Un alt obicei este pregătirea mesei de Crăciun, care include preparate tradiționale, cum ar fi sarmale, cozonaci, piftie și fripturi. Aceste mese sunt un moment de reuniune pentru familii.

Dincolo de obiceiurile și tradițiile legate de sărbătoare, Crăciunul are o semnificație profundă pentru creștini, fiind un moment de reflecție asupra nașterii lui Iisus și asupra mesajului său de iubire și pace. Este o perioadă în care oamenii sunt încurajați să fie mai buni unii cu alții, să dăruiască din inimă și să petreacă timp de calitate alături de cei dragi.

Crăciunul este și o perioadă de daruri, nu doar materiale, ci și de daruri spirituale, cum ar fi iertarea, înțelegerea și empatia față de ceilalți. Această sărbătoare aduce oamenii mai aproape unii de alții și promovează valori fundamentale, cum ar fi dragostea și solidaritatea.

Crăciunul este o sărbătoare plină de semnificație religioasă și culturală, un moment de bucurie și recunoștință, în care tradițiile și obiceiurile îmbogățesc atmosfera festivă. Este o perioadă în care, indiferent de religie sau cultură, oamenii își doresc să aducă un strop de lumină și căldură în viețile celor din jur, demonstrând prin fapte și gesturi mici cât de importantă este iubirea și bunătatea în lume. Sărbătoarea este celebrată în întreaga lume.

BUCURIA SĂRBĂTORILOR DE CRĂCIUN

*Prof. Crăiță Nicoleta
Colegiul Național „Alexandru Ioan Cuza ” Alexandria*

Crăciunul... perioada în care lumea începe să forfote de bucurie, entuziasm, perioada în care lumea e cuprinsă de magia sărbătorilor de iarnă unde cu toții pregătesc mâncarea tradițională, petrecerile specifice acestei sărbători, bradul și alte tradiții. Este perioada de bucurie, bucuria din roșul obrazilor de pe fețele colindătorilor, despre fericirea din ochii familiei care te întâmpină înapoi acasă. Este fericirea din ochii copiilor care primesc cadouri sau voioșia cu care colindătorii cântă neîncetat Nașterea Domnului, sau mirosul îmbietor de cozonac făcut de bunica, ori vinul fiert cu scorțișoară. Da, magia Crăciunului ne cuprinde pe toți de la mic la mare.

Crăciunul este sărbătoarea creștină având loc pe 25 decembrie în fiecare an în calendarul gregorian. Începând cu secolul XX, sărbătoarea creștinilor devine sărbătoare laică, putând fi celebrată atât de cei creștini cât și de cei necreștini, pentru aceștia atenția concentrându-se pe grupări familiale, iar pentru copii pe cadouri de la Moș Crăciun.

Această minunată sărbătoare nu este reprezentată de un obiect, ci de un eveniment creștin, venirea pe lume a lui Iisus Hristos. Ziua de Crăciun este marcată de emoție, de bunăvoie, de iubire de Dumnezeu și pentru cei din jur.

Spiritul acestei sărbători divine este însușit de oamenii care ne iubesc așa cum suntem! Și aceea este familia! Acesta este spiritul Crăciunului! Bucuria de a ne avea unul pe celălalt. Sărbătoarea Crăciunului este bunăvoință, este iubire, suflete calde, recunoștință!

Marea sărbătoare a Crăciunului marchează nașterea Mântuitorului nostru, Iisus Hristos. Unul din cele mai reprezentative, din punct de vedere al tradițiilor respectate în această sărbătoare este colindatul.

Tradițiile românești de Crăciun sunt vaste, arătând complexitatea mitologiei populare, în care elemente religioase creștine se îmbină în mod fascinant cu elemente străvechi păgâne. Marea sărbătoare a Nașterii Domnului Iisus Hristos are, ca multe alte sărbători importante ale românilor – Sfântul Nicolae, Sfântul Ignatie, Sfântul Andrei – conotații păgâne, acum uitate: în vechile calendare, ziua de 25 decembrie era considerată drept ziua Anului Nou. Crăciunul a păstrat îmbinate elementele creștine cu cele păgâne, mai puține, rămânând o sărbătoare importantă a lumii creștine, cea în care se celebrează nașterea Mântuitorului Iisus, comparabilă doar cu miracolul Învierii.

Tradițiile românești de Crăciun, în esență lor de natură religioasă, reprezintă o erupție de vitalitate și fast, un spectacol desfășurat pe scena comunităților mai mici sau mai mari unde, rând pe rând, fiecare este actor sau spectator. Colindatul, ursul, irozii, haiducii și altele sunt tradiții de Crăciun care pun în valoare încărcătură emoțională a vestirii nașterii lui Iisus și preamăresc venirea sa pe lume.

Moș Crăciun este și el un personaj care este legat de momentul acesta; tradițiile românești de Crăciun povestesc că el s-a supărat pe soția sa, Crăciuneasa, care o moșise pe Maică Domnului și că pedeapsa că nu l-a ascultat, i-a tăiat mâinile. Maică Domnului a suflat peste mâinile ei și acestea au crescut la loc. Înfricoșat de acest lucru, Crăciun a devenit iubitor al Domnului și un simbol al sărbătorii, al dărniceiei și al credinței, ziua lui devenind ziua nașterii lui Isus.

Colindatul este un obicei străvechi, păstrat din moși strămoși până în zilele noastre. Colindul este zestrea noastră spirituală de neprețuit pentru că el transmite o veste de la Dumnezeu. Colindătorii merg cu voioșie din casă în casă să anunțe Nașterea Pruncului Iisus

Hristos, ca niște solii binecuvântate de Domnul. Colindatul, reprezintă vestirea Nașterii lui Hristos, așadar o bună-vestire.

Colindatul se realizează în seara de Crăciun, colindătorii se adună de obicei, în cete și merg la colindat, să transmită vestea din casă în casă și să împartă binecuvântări cerești în inima fiecărei locuințe. Dintre colindele preferate de colindătorii ce umblă azi din ușă în ușă se numără: „*Colindăm colindăm, iarna*”, „*Bună dimineața la Moș Ajun*”, „*Iată vin colindători*”, „*Florile dalbe*”, „*Trei Păstori*”, „*O ce veste minunată*”.

Crăciunul este o sărbătoare dinamică, presărată de tradiții și cântece de bucurie, este o sărbătoare a recunoștinței, a fericirii, a mulțumirii. Cu cât Crăciunul se apropie, forfota domină peste tot. Un murmur festiv de entuziasm. Iarna acum parcă sporește în frumusețe, mai ales dacă și ninge, ninsoarea devine sursă de magie, este o frumusețe înghețată atât de răpitoare! Neliniștea și zarva copiilor crește, pregătirile se-nmulțesc, oamenii se iau cu treburi în gospodărie din zori până-n noapte târziu, pe hornuri se ridică fumuri ademenitoare și dătătoare de curaj, fumuri care te îmbie la povești pentru copii spuse lângă căldura primitoare a cuptorului încins și miros de cozonac.

